MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva v Žiline

Číslo materiálu: __**___/2013**

K bodu programu

NÁVRH
PROGRAMU HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 - 2020

Materiál obsahuje:
1. Návrh na uznesenie
2. Dôvodová správa
3. Materiál

Materiál prerokovaný:
1. Mestská rada
2. Komisia finančná
3. Komisia územného plánovania a výstavby
4. Komisia životného prostredia
5. Komisia sociálna, zdravotná a bytová

Predkladá:

Ing. Igor Choma
primátor mesta

Zodpovedný za vypracovanie:

Mgr. Richard Hulín
vedúci oddelenia strategického rozvoja mesta

Žilina, december 2013

NÁVRH NA UZNESENIE

Uznesenie č. __/2013

Mestské zastupiteľstvo

I. schvaľuje

1. návrh Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PSHR) obce je základným dokumentom potrebným pre žiadanie o nenávratný finančný príspevok z európskych fondov. Potrebu vypracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce, resp. samosprávneho kraja ukladá najmä Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja
.
Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. PHSR obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2008 – 2013, ktorý bol prijatý v Mestskom zastupiteľstve v Žiline v roku 2008 stráca na konci roka 2013 svoju platnosť. Preto bol na Mestskom úrade v Žiline na oddelení strategického rozvoja mesta v spolupráci s odbormi MsÚ, odbornou verejnosťou a konzultačnou pomocou Centra vzdelávania neziskových organizácií Banská Bystrica pripravený návrh nového PHSR, ktorého platnosť kopíruje obdobie nového programového obdobia pre čerpanie finančných prostriedkov zo štrukturálnych fondov Európskej únie na roky 2014-2020.

Prijatím nového Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020 splní Mesto Žilina jednu z podmienok toho, aby sa mohlo uchádzať o finančné prostriedky štrukturálnych fondov EÚ.

VLASTNÝ MATERIÁL

Obsah

Úvod 5
1. ANALYTICKÁ ČASŤ PHSR MESTA ŽILINA 11
1.1 Charakteristika mesta 12
1.2 Prieskum verenej mienky 43
1.3 Odborné pracovné skupiny 57
1.4 SWOT analýzy 57
1.5 Stromy problémov 68
Závery 72
2. STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR MESTA ŽILINA 75
2.1 Východiská pre stratégiu 75
2.2 Kľúčové disparity a faktory rozvoja 76
2.3 Stratégia na dosiahnutie globálneho cieľa 78
2.4 Prioritné osi 80
Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov 80
Prioritná os č.2 Udržateľná doprava 82
Prioritná os č.3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra 82
Prioritná os č.4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti 84
Prioritná os č.5 Podpora podnikania, výskumu a inovácií 85
Prioritná os č.6 Moderná a profesionálna verejná správa 86
2.5 Sústava merateľných ukazovateľov 88

Prílohy:

1. Dotazník pre verejnosť
2. Akčný plán mesta Žilina na roky 2014 - 2015

Úvod

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020 je vypracovaný v súlade so zákonom 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Tento zákon ustanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja, upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov, obcí a ďalších subjektov územnej spolupráce a podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja.

Hlavným cieľom podpory regionálneho rozvoja je:
a) odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov,
b) zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja,
c) zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR) obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v PHSR vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce. Vypracovanie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce zabezpečuje obec pri uplatnení partnerstva. PHSR obce pozostáva z analyticko-strategickej časti a programovej časti.
Analyticko-strategická časť obsahuje najmä
a) súhrnnú geografickú, kultúrno-historickú a sociálno-ekonomickú charakteristiku obce a charakteristiku stavu vybavenosti a obsluhy územia obce,
b) hodnotenie a analýzu hospodárskej situácie, sociálnej situácie, environmentálnej situácie a situácie v oblasti kultúry a vybavenosti a obsluhy územia obce,
c) analýzu väzieb strategických dokumentov v oblasti regionálneho rozvoja s územím obce,
d) určenie rozvojového potenciálu a limitov rozvoja územia obce, definovanie podmienok udržateľného rozvoja obce,
e) stratégiu rozvoja obce, pri zohľadnení jej vnútorných špecifík, ktorá určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja obce.
Programová časť obsahuje najmä

a) zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
b) inštitucionálne zabezpečenie a organizačné zabezpečenie realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
c) finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce,
d) systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce s ustanovením merateľných ukazovateľov,
e) časový harmonogram realizácie programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Prvé PHSR mesta Žilina bolo schválené zastupiteľstvom v apríli 2003. Následne bola v októbri 2008 prijatá jeho aktualizácia na obdobie rokov 2008 – 2013.
Rok 2014 je rokom zásadných zmien v oblasti podpory regionálneho rozvoja. Začína sa nové programové obdobie v rámci politiky súdržnosti Európskej únie na roky 2014 - 2020.
Z tohto dôvodu sa mesto Žilina rozhodlo spracovať novú aktualizáciu PHSR a zabezpečiť tak podmienky pre ekonomický rozvoj regiónu, ktorý bude schopný efektívne využívať všetky zdroje (prírodné, kultúrne, finančné aj ľudské) pri zachovaní zdravého životného prostredia. Nové PHSR mesta Žilina je navrhnuté na obdobie rokov 2014 – 2020.

Prístupy pri tvorbe PHSR mesta Žilina na roky 2014 – 2020

Návrh metodiky riešenia a postupu prác

Tvorba PHSR mesta Žilina možno charakterizovať ako **interaktívny proces**, v ktorom bolo Centrum vzdelávania neziskových organizácií odborným partnerom, ktorý pomáhal miestnym aktérom **úspešne pripravovať PHSR v danom čase a s udržateľnými výstupmi**. Použitú metódu je možné charakterizovať ako kontinuálnu interakciu medzi zástupcami mesta, občanmi, vytvorenými odbornými pracovnými skupinami a realizačným tímom, pričom sa využila **kombinácia odborných konzultácií, analytických a koncepčných prác, prieskumov a tematicky zameraných plánovacích workshopov**.

Prednosti tejto metódy:

- Pre úspešnú realizáciu programu rozvoja mesta nepostačuje iba zozbieranie a analýza potrebných údajov a sformulovanie návrhu dokumentu či už internými odborníkmi alebo externými poradcami. Ak má byť dosiahnutý skutočný a udržateľný pokrok, je potrebné od začiatku venovať pozornosť tak obsahu dokumentu ako aj procesu jeho prípravy.
- Ozajstný podnet vyvolávajúci záujem o realizáciu programu vzniká vo chvíli, keď všetky zainteresované strany **spoločne diagnostikujú súčasnú situáciu a definujú svoje predstavy o budúcnosti mesta**. Čas a úsilie vložené do organizovania plánovacích workshopov sa vrátia späť v podobe väčšieho porozumenia a zanietenia pre dosiahnutie spoločne plánovaných cieľov.
- Spoločné plánovanie predchádza časovým stratám, ktoré vznikajú v prípade názorových rozdielov medzi zainteresovanými stranami a následnej potreby dodatočne meniť hotový

návrh programu. Je málo pravdepodobné, že partneri, ktorí participujú na spoločnej tvorbe programu, budú spochybňovať vlastné návrhy a postoje. Je preto časovo efektívnejšie priebežne získavať podporu zainteresovaných partnerov pre návrh programu ako dodatočne prekonávať ich odpor k zmenám, ktoré sa ich dotýkajú.

- Je to zároveň spôsob, ako zachovať transparentnosť v komunikácii a rozhodovaní.
- Prieskumy realizované v členských štátoch EÚ preukázali, že programy, v ktorých boli od začiatku ich prípravy aktívne zapojení miestni aktéri boli životaschopnejšie a úspešnejšie z hľadiska ich prínosu pre cieľovú skupinu ako tie, pri ktorých nebol dostatočne využitý miestny potenciál.

ŠTRUKTÚRA PHSR MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 – 2020

ANALÝZA VÝCHODISKOVEJ SITUÁCIE - NÁSTROJE A POSTUPY

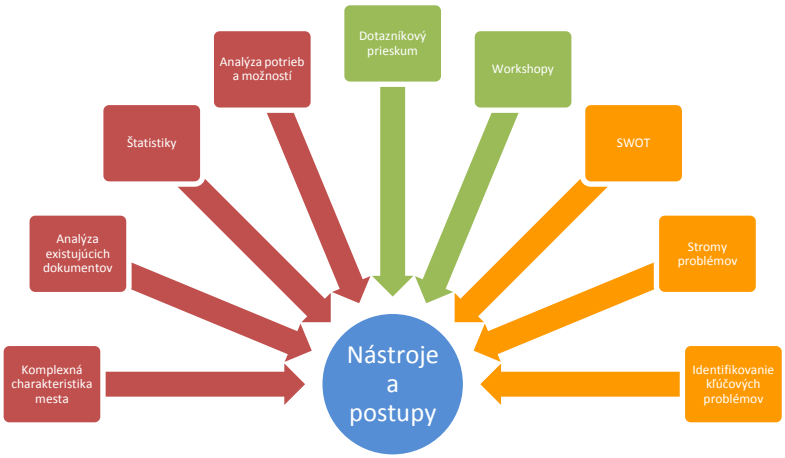

STRATEGICKÁ ČASŤ – NÁSTROJE A POSTUPY

PROGRAMOVÁ ČASŤ – KOMPETENCIE MESTA

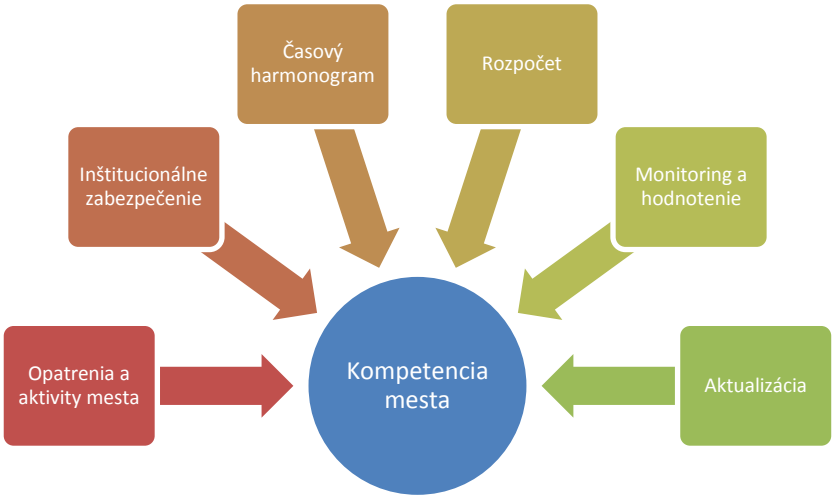

Z metodického hľadiska práce vychádzali:

- z platnej legislatívy a
- zo skúseností realizačného tímu získaných pri programovaní predvstupových a štrukturálnych fondov založených na metodike uvedenej v Manuáli projektového cyklu Európskej komisie.

Spracovanie PHSR sa z metodického hľadiska riadilo najmä:

- zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja a
- Metodickou príručkou pre vypracovanie PHSR VÚC spracovanou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR[1].

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja spolupracovali:
Občania mesta Žilina, predstavitelia podnikateľských organizácií, škôl, neziskových organizácií, štátnych a verejno-prospešných inštitúcií

[1] Nástroje regionálnej politiky na úrovni samosprávnych krajov Slovenskej republiky, MVRR SR, OECD, December 2009

Mestský úrad Žilina
Mestské zastupiteľstvo v Žiline

Realizačný tím:
Mgr. Richard Hulín, vedúci Oddelenia strategického rozvoja mesta
Ing. Jozef Lipka, vedúci Odboru projektov EÚ
Mgr. Danica Hullová, odborný konzultant

Odborná podpora
Centrum vzdelávania neziskových organizácií, Banská Bystrica

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 – 2020

ANALYTICKO – STRATEGICKÁ ČASŤ

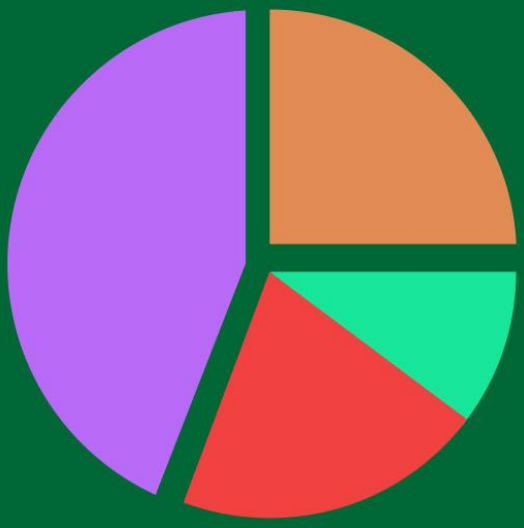

DECEMBER 2013

Mesto Žilina

Mesto s tvárou

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE
NÁMESTIE OBETÍ OMUNIZMU 1, 011 31 ŽILINA

1. ANALYTICKÁ ČASŤ PHSR MESTA ŽILINA

Spracovanie PHSR mesta Žilina sa riadi zákonom č. 539/2008 o podpore regionálneho rozvoja. PHSR mesta predstavuje strednodobý strategický dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja. Pri jeho vypracovaní sa uplatňuje princíp partnerstva, čo znamená spoluprácu s príslušnými najdôležitejšími socio-ekonomickými partnermi v regióne.

Väzba na dokumenty

Pri spracovaní PHSR mesta Žilina sa analyzovali a zohľadňovali už existujúce programovacie a plánovacie dokumenty na:

- regionálnej a lokálnej úrovne,
- národnej,
- ako aj cezhraničné a európske strategické dokumenty.

Z dokumentov regionálnej úrovne sú v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Žilina zohľadnené nasledujúce dokumenty:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja na roky 2007 – 2013,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2007 – 2013,
- Územný plán mesta Žilina,
- Strategický plán rozvoja mesta Žilina do roku 2025,
- Komunitný plán sociálnych služieb Mesta Žilina na roky 2010-2013,
- Sociálna inklúzia marginalizovanej Rómskej komunity v meste Žilina,
- Interné materiály mesta Žilina

Z dokumentov národnej úrovne sú zohľadnené nasledujúce dokumenty:

- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, 2010,
- Národný program reforiem 2012,
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020, pracovná verzia ,
- Operačné programy na programové obdobie 2014 – 2020, pracovné verzie,
- Rôzne rezortné štatistické a rozvojové dokumenty,

Z nadnárodných a cezhraničných dokumentov sú do programu zapracované:

- Stratégia Európa 2020,
- Spoločný strategický rámec EK
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Rakúsko 2007-2013,
- Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovenská republika 2007-2013,
- Materiály Európskej komisie k programovému obdobie 2014 – 2020 a politiky súdržnosti,

- Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady o všeobecnom environmentálnom akčnom programe Únie do roku 2020 s názvom“ Dobrý život v rámci možností našej planéty“.

1.1 Charakteristika mesta

Mesto Žilina je centrom severozápadného Slovenska a štvrtým najväčším mestom Slovenskej republiky. Je sídlom orgánov Žilinského samosprávneho kraja, jedného z ôsmych krajov Slovenskej republiky s rozlohou 6 788 km^2 a s počtom obyvateľov 689 601 (podľa SODB 2011). Okres Žilina má rozlohu 815 km^2, počet obyvateľov 154 596 (podľa SODB 2011). Žilina sa rozprestiera na ploche 80,03 km^2 a k 31. 8. 2013 mala 84 157 obyvateľov.
Mesto Žilina leží v údolí rieky Váh, v Žilinskej kotline, na sútoku Váhu s riekami Kysuca a Rajčianka. Výplň kotliny tvoria treťohorné sedimenty - zlepence s vložkami mäkkých pieskovcov karpatského paleogénu. Pozdĺž Váhu a Rajčianky sa tiahnu pomerne široké poriečne nivy, doprevádzané po stranách pleistocénnymi štrkovými terasami. Žilinská kotlina sa nachádza medzi pohoriami Malá Fatra, Strážovské vrchy, Súľovské vrchy, Javorníky a Kysucká vrchovina.
Priemerná teplota vzduchu v júli dosahuje + 18°C, v januári - 4°C. Ročný priemer zrážok je 650 až 700 mm, najviac v júni a v prvej polovici júla. Snehová pokrývka je 60 až 80 dní v roku.
Mesto Žilina je samostatným samosprávnym územným celkom Slovenskej republiky a právnickým subjektom. Podrobnosti o postavení, právomoci a pôsobnosti orgánov samosprávy ako aj ďalšie dôležité ustanovenia pre život mesta upravuje Štatút mesta Žilina (2003).
Mesto Žilina sa člení na 19 mestských častí s názvami: Staré Mesto, Hliny, Hájik, Solinky, Vlčince, Rosinky, Trnové, Mojšová Lúčka, Bytčica, Závodie, Bánová, Žilinská Lehota, Strážov, Budatín, Považský Chlmec, Brodno, Vranie, Zádubnie a Zástranie.
Orgánom samosprávy mesta je Mestské zastupiteľstvo, ktoré má 31 členov. Predstaveným mesta a jeho najvyšším výkonným orgánom je primátor mesta, ktorý je občanmi volený priamo. Voľby do samosprávy sa konajú každé štyri roky.

Symboly mesta:

Symboly mesta Žilina erb (znak), zástava a vlajka, pečať a farby mesta, ktoré spĺňajú historické, heraldické a výtvarné kritéria a sú zapísané v Heraldickom registri Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Mestské zastupiteľstvo v Žiline na základe § 6, § 11, ods. 3 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a Štatútu mesta Žilina, vydalo Všeobecne záväzné nariadenie 2/1992 k používaniu symbolov mesta Žilina.

Erb mesta Žilina

- Erb mesta Žilina pozostáva zo zeleného trojuholníkového ranogotického štítu so zlatým dvojramenným krížom, ktorého štyri korene smerujú do hrotu štítu.

- Vo vrchných rohoch štítu sa nachádzajú dve zlaté šesťcípe hviezdičky, každá so šiestimi štíhlymi ramenami, s pomerom vonkajšej opísanej a vnútornej vpísanej kružnice 3:1.

- Erb mesta Žilina je rekonštrukciou doteraz najstaršieho známeho erbu mesta Žilina, ktorý sa nachádza na listine z 8. marca 1379.

Vlajka mesta Žilina

- Zástava mesta Žilina pozostáva z dvoch rovnakých širokých pásov. Horný pás má zlatú (žltú) farbu a dolný zelenú. V hornom zlatom páse v rohu pri žrdi je umiestnený erb mesta Žilina.

- Výška erbu mesta Žilina sa rovná 6/8 šírky zlatého pásu. Vzdialenosť vrchného okraja erbu od vrchného okraja žltého pásu a vzdialenosť od dolného štítu erbu k dolnému okraju zlatého pásu tvorí v dvoch prípadoch 1/8 zlatého pásu. Vzdialenosť od pravého okraja štítu od ľavej strany žltého pásu tvorí 2/8 šírky zlatého pásu. Pomer dĺžky a šírky zástavy je 3:2.

- Vlajka mesta Žilina je tvorená podľa mestskej zástavy, avšak rozmery nie sú predpísané a riadia sa praktickými a estetickými hľadiskami.

Pečať mesta Žilina

- Pečať mesta Žilina tvorí okrúhlovitá kružba, ktorú vypĺňuje erb mesta, pozostávajúci z trojuholníkového ranogotického štítu s dvojramenným krížom a dvoma šesťcípimi hviezdičkami. Okolo okrúhlej kružby je umiestnený kruhopis s názvom SIGILLUM, CIVIUM. DE. ZILINA a je zaliata zeleným voskom.

- Z pečate mesta je odvodená pečiatka, tvoriaca kruh v priemere 40 mm, v ktorom je erbovitá figúra mestského znaku umiestnená do okrúhlej kružby, okolo ktorej je kruhový nápis príslušného orgánu.

Farby mesta Žilina

- Farbami mesta Žilina sú zlatá (žltá) a zelená.

zdroj: Štatút mesta Žilina

História

Aj keď stopy po osídlení Žiliny nachádzame už pred príchodom Slovanov v 6. stor., súvislejšie osídlenie vzniklo okolo 9 stor. Prvá písomná zmienka o Žiline je roku 1208 spomína „terra de Selinan“ („zem Žilina/Žiliňany“). V tom čase už Žilina bola osídlená na viacerých miestach, ale dnešné mesto sa vyvinulo z pôvodnej osady koncom 13. stor. Mesto sa rozvíjalo v blízkosti Žilinského hradu, ktorý existoval do polovice 15. storočia a dosiaľ nebol objavený. Už v 13. stor. boli vybudované dva kostoly, ktoré existujú i v súčasnosti – starší Kostol sv. Štefana kráľa a Katedrála Najsvätejšej Trojice (známy aj ako Farský kostol).

Žilina dostala prvé mestské práva a erb od kráľa Ondreja III. okolo r. 1290. V meste žili Slováci a Nemci z Tešína, ktorého práva Žilina prevzala. Prvá písomná zmienka o Žiline ako o meste pochádza z roku 1312. V listine, ktorou bola udelená škultécia žilinskému mešťanovi Henrichovi v Kolároviciach, sa uvádza: „civitas Zylinensis“ („mesto Žilina“). Prvé existujúce mestské privilégium je z roku 1321 od kráľa Karola Róberta. Mestské privilégia boli rozšírené v roku 1384. Vtedy prevzala Žilina i práva Krupiny – magdeburské právo, ktorého prepis z roku 1378 sa nachádza v Žilinskej knihe, ktorá obsahuje súbor právnych predpisov mesta Magdeburg, ktorými sa Žilina riadila. Žilinská kniha je významná kultúrna pamiatka Slovenska, podobne ako listina kráľa Ľudovíta Veľkého z roku 1381 známa ako Privilégium pre Slovákov, ktorou zrovnoprávnil žilinských Nemcov a Slovákov.

Žilina mala od 15. stor. vlastné hradby – valy, ktoré chránili dnešné historické jadro mesta okolo Mariánskeho námestia. Toto jadro bolo vyhlásené v roku 1988 za mestskú pamiatkovú rezerváciu. Mariánske námestie má ako jediné na Slovensku zachované renesančné arkády (laubne). Renesančná podoba námestia vznikla po požiari v roku 1521, časť pivníc pod domami však bola postavená ešte v gotickej architektúre.

Mesto bolo križovatkou dávnych obchodných ciest a bohatlo vďaka tranzitnému obchodu s vlnou do zahraničia. V meste bolo množstvo cechov, dominantnou ostala výroba súkna. Veľkým prínosom pre mesto bolo i žilinské právo, ktoré používalo niekoľko desiatok obcí a miest

severozápadného Slovenska. Po pobyte husitov v rokoch 1431 a 1433 v meste žili len Slováci. Rozvoj mesta trval do konca 17 stor. V dôsledku bojov bolo mesto oslabené a opätovne sa začalo rozvíjať v druhej polovici 19. stor. po vybudovaní železníc v roku 1873 a 1883. V roku 1891 bola v Žiline vybudovaná najväčšia uhorská textilná továreň – súkenka, ktorá mala až 1 600 robotníkov a vyvážala výrobky i do zahraničia.

Vybudovaním ďalších závodov, obchodov, bánk a infraštruktúry rástol aj počet obyvateľov. Kým v roku 1850 malo mesto len 2 326 obyvateľov, v roku 1911 to bolo 10 000 obyvateľov. V súčasnosti žije v meste takmer 85 000 obyvateľov, pričom do Žiliny každodenne dochádzajú za prácou ďalšie tisíce ľudí.

Žilina má, okrem Kostola sv. Štefana kráľa, Katedrály Najsvätejšej Trojice, františkánskeho Kostola sv. Barbory a jezuitského Kostola sv. Pavla, aj množstvo ďalších stavebných a kultúrnych pamiatok. Medzi ne patrí najmä hrad Budatín z 13. stor., množstvo secesných a funkcionalistických stavieb z konca 19. a začiatku 20. stor. a ďalšie. Po roku 1945 prešlo mesto rôznymi zmenami. Vznikli ďalšie priemyselné závody, sídliská – Hliny, Vlčince, Solinky a Hájik. Od roku 1960 tu sídli dnešná Žilinská univerzita. Mesto je strediskom priemyslu, dopravy, školstva a kultúry. V roku 1996 sa stalo mesto sídlom kraja a získalo tak rovnaké postavenie, aké majú iné významné slovenské mestá. Od roku 2006 začala výroba áut významného automobilového závodu KIA.

Dnes je Žilina centrom severozápadného Slovenska, v ktorom sa prelína bohatá história a architektúra s moderným a dynamickým rozvojom. Historickým vývinom, tradíciami i súčasnosťou patrí Žilina nepochybne medzi najvýznamnejšie mestá Slovenska.

Obyvateľstvo

Vývoj počtu obyvateľov

Za posledných päť rokov platnosti predchádzajúceho PHSR vývoj počtu obyvateľov mesta Žilina zaznamenal pretrvávajúci mierny pokles. V roku 2012 však nastala po 3 ročnom období situácia, že sa viac ľudí v Žiline narodilo ako zomrelo. Prirodzený vývoj počtu obyvateľov síce zaznamenal nárast ale zároveň pokračoval aj migračný úbytok obyvateľov mesta, ktorý bol v roku 2012 rekordne vysoký. Spôsobený je jednak odchodom za prácou do iných miest a štátov a tiež pokračujúcim trendom Žilinčanov kupovať a stavať si rodinné domy v blízkych obciach mimo kataster mesta.

Tab. – prehľad vývoja počtu obyvateľov

Ukazovateľ / rok	***2004***	***2005***	***2006***	***2007***	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***
Počet obyvateľov k 31.12.	*85284*	*85441*	*85493*	*85607*	*85399*	*84835*	*84715*	*84514*	*84 225 **
Prirodzený prírastok / úbytok	*109*	*55*	*43*	*62*	*-30*	*-78*	*-31*	*-54*	*103 **
Migračný prírastok / úbytok	*-119*	*102*	*9*	*52*	*-178*	*-487*	*-89*	*-147*	*-392 **

**(zdroj www.zilina.sk)*

Celkovo pretrváva v ostatných rokoch situácia s miernym poklesom počtu obyvateľov Žiliny. Za 5 rokov je to pokles o viac ako 1300 obyvateľov.

Veková štruktúra

Podľa údajov z evidencie obyvateľov Mestského úradu v Žiline bol k 31.12.2012 počet obyvateľov 84 225. Z toho bolo mužov 40 634 a žien bolo 43 591**.**

Muži	40 634
Ženy	43 591
Spolu	**84 225**

(zdroj www.zilina.sk)

Najväčšou skupinou obyvateľov je veková skupina od 30 do 35 rokov a od 25 do 30 rokov

Tab. – Trvalo bývajúce obyvateľstvo

Vek	***0-4***	***5-9***	***10-14***	***15-19***	***20-24***	***25-29***	***30-34***	***35-39***	***40-44***	***45-49***	***50-54***
Muži	2 139	1 721	1 859	2 273	3 079	3 594	3 856	3 227	2 392	2 726	2 984
Ženy	2 006	1 669	1 709	2 181	2 933	3 445	3 753	3 080	2 655	3 037	3 319
Spolu	4 145	3 390	3 568	4 454	6 012	7 039	7 609	6 307	5 047	5 763	6 303
Vek	***55-59***	***60-64***	***65-69***	***70-74***	***75-79***	***80-84***	***85-89***	***90-94***	***95-99***	***100***	***Iné***
Muži	2 934	2 332	1 446	989	725	499	258	61	7	1	33
Ženy	3 384	2 717	1 909	1 478	1 362	1 010	539	127	35	4	7
Spolu	6 318	5 049	3 355	2 467	2 087	1 509	797	188	42	5	40

(zdroj SODB 2011, ŠÚ SR)

Tab. – Veková štruktúra obyvateľstva

Vek	**Muži**	**Ženy**	**Spolu**	%
Predproduktívny	5 997	5476	11 473	13,6
Produktívny	27 934	24 918	52 852	62,7
Poproduktívny	6 703	13 197	19 900	23,7
Spolu	***40 634***	***43 591***	***84 225***	***100***

(zdroj Mesto Žilina- stav k 31. 12. 2012.)

Čo sa týka vekovej štruktúry obyvateľstva Žiliny, zaznamenali sme pokles vekovej skupiny predproduktívneho veku o 3,9 % na **13,6 %** a počet obyvateľov v produktívnom veku sa znížil za 11 rokov o o 1,8 % na **62,7 %.** Počet skupiny obyvateľov v poproduktívnom veku sa zvýšil dosť výrazne na 23,7 % všetkých obyvateľov mesta.

Vzdelanostná štruktúra

Počet obyvateľov s najvyšším dosiahnutým základným vzdelaním sa znížil o viac ako 5 % na súčasných 8,62 %. Zaznamenávame trend celkového zvyšovania vzdelanostnej úrovne obyvateľov. Hlavne presun v skupine zo základného vzdelania do vzdelania stredného s maturitou. V ostatných rokoch dochádza k pomerne značnému zvýšeniu podielu vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov. Pri rôznych stupňoch VŠ vzdelania je ich podiel až 21,4 % obyvateľov mesta.

Tab. – Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

Najvyšší ukončený stupeň školského vzdelania	**Počet obyvateľov**	%
Základné	7 022	8,62
Učňovské (bez maturity)	8113	9,96
Stredné bez maturity	7213	8,85
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	3987	4,89
Úplné stredné odborné (s maturitou)	19143	23,49
Úplné stredné všeobecné	4245	5,21
Vyššie odborné	1496	1,84
Vysokoškolské bakalárske	2370	2,91
Vysokoškolské – mgr., ing., dokt.	14029	17,21
Vysokoškolské doktorandské	1047	1,28
Bez vzdelania	11629	14,27
Nezistené	1200	1,47
Spolu	***81 494***	***100,00***

(zdroj SODB 2011, ŠÚ SR)

Národnostná štruktúra

Z celkového počtu 81 494, ktorí sa zúčastnili sčítania obyvateľov v roku 2011 sa hlási k slovenskej národnosti 74 331 osôb, čo predstavuje 91,21 %. Oproti sčítaniu konanom v roku 2001 je to pokles o 5,7 % všetkých obyvateľov (96,9 %. v roku 2001). O rovnaké percento ale stúpol počet obyvateľov, ktorí tento údaj v sčítacom formulári nevyplnili. V kategórii ostatných národností žijúcich na území mesta sa percentuálny pomer približne zachoval. Národnosťou, ktorá od predchádzajúceho sčítania merateľne stúpla je národnosť Rómska. Celkový počet obyvateľov, ktorí sa prihlásili k tejto národnosti bol v roku 2011 presne 292, čo činí 0,36. V roku 2001 to bolo 198 obyvateľov, čo tvorilo 0,23 %. V rámci ostatných národností je ale najpočetnejšie zastúpená česká národnosť, ku ktorej sa hlási 917 osôb , čo predstavuje 1,13 %.

Tab. – Národnostná štruktúra obyvateľstva

Národnosť	**Počet obyvateľov**	**%**
Slovenská	74 331	91,21
Maďarská	93	0,11
Rómska	292	0,36
Rusínska	51	0,06
Ukrajinská	27	0,03

Česká	917	1,13
Nemecká	43	0,05
Poľská	49	0,06
Chorvátska	5	0,01
Srbská	11	0,01
Ruská	32	0,01
Židovská	8	0,01
Moravská	101	0,12
Bulharská	9	0,01
Ostatné	132	0,16
Nezistené	5 393	6,62
Spolu	***81 494***	***100,00***

(zdroj SODB 2011, ŠÚ SR)

Religiózna štruktúra

Najviac obyvateľov mesta Žilina je rímskokatolíckeho vierovyznania (65,86 %), pričom tento podiel je o čosi vyšší ako podiel v rámci Slovenska republiky (60,4 %). Percento obyvateľov Žiliny, ktorí sa hlásia k rímskokatolíckemu vierovyznaniu však od roku 2001 klesol o viac ako 9 percent, čo je v absolútnych číslach pokles z 63 972 na 53 674. Druhou najpočetnejšou je Evanjelická cirkev augsburského vyznania (3,33 %), čo je menej ako priemer v rámci Slovenska (5,9 %). Ostatné cirkvi majú v rámci religióznej štruktúry obyvateľstva len malý podiel. Podiel obyvateľov bez vyznania je 18,36 %.

Tab. – Religiózna štruktúra obyvateľstva

Náboženské vyznanie / cirkev	**Počet obyvateľov**	**%**
Rímskokatolícka cirkev	53 674	65,86
Gréckokatolícka cirkev	326	0,40
Pravoslávna cirkev	142	0,17
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	2 717	3,33
Reformovaná kresťanská cirkev	52	0,06
Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	176	0,22
Evanjelická cirkev metodistická	91	0,11
Kresťanské zbory	117	0,14
Apoštolská cirkev	28	0,03
Bratská jednota baptistov	18	0,02
Cirkev adventistov siedmeho dňa	44	0,05
Cirkev bratská	100	0,12
Židovské náboženské obce	44	0,05
Starokatolícka cirkev	40	0,05
Cirkev československá husitská	41	0,05
Novo apoštolská cirkev	1	0,00
Bahájske spoločenstvo	25	0,03
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	33	0,04

Iné	538	0,66
Bez vyznania	14 964	18,36
Nezistené	8 323	10,21
Spolu	*81 494*	100,00

(zdroj SODB 2011, ŠÚ SR)

Hospodárstvo a doprava

Strategický rozvoj mesta

Mesto Žilina v roku 2012 vypracovalo dokument **Strategický plán rozvoja mesta Žilina do roku 2025**, ktorý je koncepčným dokumentom mesta pre určenie hlavných bodov a smerov rozvoja mesta vo všetkých oblastiach rozvoja. Je to nadčasový dokument, ktorého úlohou je vizionársky, ale pritom pomerne reálne určiť, kam by sa malo mesto uberať v oblasti rozvoja priemyslu, dopravy, životného prostredia, oddychu, školstva, sociálnej a bytovej oblasti... Tento strategický materiál neurčuje smery rozvoja pre budúce vedenia mesta a mestského úradu, ale definuje a vytvára podmienky pre rozvoj súkromnej sféry.

Najdôležitejším podkladom pre vypracovanie stratégie rozvoja mesta Žilina je prijatie **nového územného plánu mesta,** ktorý bol po 17 rokoch príprav schválený v Mestskom zastupiteľstve 20. februára 2012.

Nový územný plán okrem iného reaguje na zmeny vlastníckych pomerov, na legislatívne zmeny, na nové požiadavky z oblasti ochrany prírody, životného prostredia, na zmeny v jednotlivých rezortoch (bytová výstavba, hospodárstvo...).

Nový územný plán ja spracovaný a navrhnutý do roku 2025, kedy by mal byť nahradený novým, aktualizovaným.

Hlavným strategickým cieľom mesta Žilina je vytvorenie podmienok pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja mesta, čo znamená, že Žilina chce byť sídlom, v ktorom sú permanentné predpoklady pre sústavnú optimalizáciu životných podmienok trvalo bývajúceho obyvateľstva ako i jej návštevníkov s prihliadnutím na prírodné a historické danosti prostredia mesta.

Žilina bola už v minulosti vnímaná ako progresívne, moderné, priemyselne vyspelé mesto. Dnes sa snaží a v budúcnosti chce byť moderným centrom obchodu, administratívy, zamestnania, priemyslu, regionálnej samosprávnej politiky, vzdelania, dopravy, kongresov, kultúry, športu a turizmu.

Pre svoju ľahkú dopravnú dostupnosť je Žilina mestom, do ktorého denne dochádza za prácou, vzdelávaním, obchodom z okruhu 30 – 50 km cca. 20 000 ľudí. Preto existuje predpoklad do budúcnosti, že mesto má potenciál na to aby sa v budúcnosti mohlo ďalej rozvíjať tak, ako tomu bolo v minulých obdobiach.

V ostatnom období, hlavne po vybudovaní závodu KIA Motors Slovakia prišlo do Žiliny a blízkeho okolia niekoľko ďalších zahraničných, najmä ázijských spoločností podnikajúcich v oblasti dodávok komponentov do automobilového priemyslu. Ide najmä o MOBIS, HYSCO, DONGHEE, JOHNSONS CONTROL. Ďalšími veľkými spoločnosťami, ktoré strategicky investovali svoj kapitál do Žiliny sú METSÄ TISSUE, SIEMENS, SCHEIDT&BACHMANN. Silnými na trhu sú aj domáce spoločnosti sídliace v Žiline ako Váhostav-SK a Stredoslovenská energetika.

Je ťažké očakávať, že sa v Žiline, prípadne v susedstve mesta v blízkej budúcnosti rozhodne postaviť závod investor veľkosti KIA Motors. Vzhľadom na tvar Žilinskej kotliny, nemáme k dispozícii podobne veľkú, doteraz nevyužitú plochu. Stále sú však v pomerne blízkom okolí, aj keď nie priamo v katastri mesta, dokonca v susednom okrese, menšie voľné plochy pripravené na príchod investorov a výstavbu priemyselných parkov. Ide najmä o menšie priemyselné parky vo Varíne, Strečne, Hričove, Kotešovej a Bytči. Ak by sa v budúcnosti podarilo získať záujemcov

o vybudovanie nových závodov a vznik nových pracovných miest v týchto lokalitách, určite by to pozitívne ovplyvnilo aj rast a rozvoj Žiliny.
Ak si chce Žilina v blízkej i vzdialenejšej budúcnosti naďalej udržať tempo rastu a plniť tak funkciu metropolitného centra severozápadného Slovenska, musí plniť potrebné rozvojové ciele vychádzajúce z tradície, geografickej polohy, histórie, demografie, administratívy, politiky, priemyslu, vzdelávania, kultúry a športu.
Ďalší rozvoj a rast mesta sa dá zabezpečiť len vytváraním vhodných podmienok, kvôli ktorým by zostávali žiť v Žiline jej rodáci a sťahovali by sa sem prisťahovalci z iných miest. Na to tu ale musia mať zabezpečený dostatok pracovných príležitostí. Nové pracovné miesta tu budú vznikať, len ak sa v meste vytvoria priaznivé podmienky pre príchod nových investorov, zamestnávateľov.

Doprava

Žilina je v rámci regiónu aj v rámci Slovenska dôležitým dopravno-komunikačným uzlom, v ktorom sa stýkajú trasy medzinárodných cestných ťahov Európskej cestnej siete E50, E75. Diaľnice D1 a D3. Trasy sú zaradené do siete transeurópskych magistrál.
Súčasťou dopravného systému mesta je **železničná infraštruktúra**. Do železničného uzla Žilina sú zapojené trate medzinárodnej železničnej siete (koridory V. a VI.), ktoré budú v blízkej budúcnosti modernizované. Cez železničný uzol Žilina prechádzajú najvýznamnejšie medzinárodné a domáce železničné spoje a všetky vlaky v stanici Žilina zastavujú. Nedávno bol v Tepličke nad Váhom blízko Žiliny dostavaný a otvorený moderný intermodálny železničný terminál.
Letecká doprava je zabezpečovaná osobným medzinárodným letiskom Dolný Hričov, ktoré bolo vybudované v 70 – tych rokoch minulého storočia. V roku 2005 bol dobudovaný moderný letiskový terminál a určitý čas bola zavedená pravidelná letecká linka Praha-Žilina-Praha. **Letisko Žilina** v Dolnom Hričove slúži pre potreby regiónu severozápadného Slovenska s viac ako 1 mil. obyvateľov a je súčasťou Euroregiónu Beskydy. Letisko má z dlhodobého hľadiska perspektívu pre ďalší rozvoj mesta v oblasti turizmu, obchodu a celkového záujmu o návštevu Žiliny. Je však zatiaľ limitované dĺžkou pristávacej plochy, ktorá v súčasnosti obmedzuje veľkosť pristávajúcich lietadiel. Letisko má však pripravený projekt predĺženia pristávacej dráhy, ktorého realizáciou by sa zmenila jeho kategória a mohli by na ňom pristávať aj väčšie dopravné lietadlá. Jeho realizácia sa predpokladá najneskôr do roku 2020.
Vodná doprava v Žiline zatiaľ nie je rozvinutá, ale je zahrnutá do veľkého európskeho projektu vybudovania Vážskej vodnej cesty a prepojenie lodnou dopravou cesty od Baltského až po Čierne more. Tento projekt v sebe okrem sprieplavnenia existujúcich vodných nádrží na Váhu zahrňuje aj plánované vybudovanie veľkého dopravného terminálu v Žiline, v lokalite Vodnej nádrže Hričov.
Pre zlepšenie dopravy v centre mesta pripravuje Mesto Žilina aj na základe čiastočných výsledkov dopravného generelu zokruhovanie a zjednosmernenie hlavnej dopravnej tepny v centre, vyhradenie jedného jazdného pruhu pre vozidlá MHD, zavedenie bezplatnej mestskej hromadnej dopravy, vybudovanie poschodových parkovacích domov a záchytných parkovísk pre ľudí dochádzajúcich za prácou z okolia Žiliny.

Občianska vybavenosť

Školstvo

Mesto Žilina má v zriaďovateľskej pôsobnosti na svojom území 17 základných škôl, z toho 6 základných škôl s materskou školou, 20 materských škôl, 3 základné umelecké školy, 1 centrum voľného času. Počet žiakov v nich je okolo 5700 a medziročne stúpa. Cieľom mesta je premena súčasných tradičných škôl v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta na moderné s vlastným zaujímavým a moderným školským vzdelávacím programom.

V meste ďalej sídlia 3 cirkevné základné školy, jedna súkromná, dve špeciálne základné školy a súkromná ZŠ s MŠ pre žiakov a deti s autizmom, cirkevné centrum voľného času a súkromná ZUŠ. Na území mesta pôsobí 8 gymnázií, z toho jedno bilingválne, 19 stredných odborných škôl, z toho jedna špeciálna. Na Žilinskej univerzite študuje na 7 fakultách okolo 12 000 študentov.
Vzhľadom na očakávaný demografický vývoj, požiadavky energetickej úspornosti a svoj stavebnotechnický stav budú musieť byť jestvujúce základné školy modernizované. Súčasne mesto stále rieši postupnú racionalizáciu základných škôl tak, aby boli finančne a počtom žiakov sebestačné.
V budúcnosti mesto pripravuje pre zvyšovanie úrovne výučby a konkurencieschopnosti súkromným a cirkevným školám, profiláciu alebo špecializáciu všetkých základných škôl a tým ich zatraktívnenie. Už dnes existuje na sídlisku Vlčince 1 základná škola so špeciálnymi triedami pre mimoriadne nadané deti (ZŠ s MŠ sv. Gorazda). Taktiež má Mesto Žilina základné školy, ktoré majú špeciálne triedy určené pre mladých futbalistov, hokejistov, gymnastky, plavcov... Špecializovanými základnými školami by mohli byť v budúcnosti základné školy napr. s vyučovacím jazykom anglickým, francúzskym, nemeckým, matematická, počítačová, umelecká, hudobná, európska a ďalšie špecializácie podľa potrieb a záujmov rodičov .
Mesto Žilina postupne, v rámci finančných možností, rekonštruuje svoje základné školy, materské školy, základné umelecké školy. Postupne treba na všetkých budovách škôl a školských zariadení dokončiť výmenu okien a dverí, opraviť strechy, zatepliť ich, realizovať nové fasády, modernizovať kotolne, školské jedálne, interiérové i materiálno - technické vybavenie.

Sociálna oblasť a zdravotníctvo

Sociálna starostlivosť patrí do skupiny verejnej alebo sociálnej vybavenosti a ako taká je zabezpečovaná štátom, samosprávnym krajom a mestom. Súčasný demografický stav a predpoklad jeho budúceho vývoja jednoznačne naznačuje trend zvyšovania podielu starších vekových skupín obyvateľstva.
V Žiline je dlhodobá tradícia venovať adekvátnu pozornosť starostlivosti o sociálne slabšie skupiny, deti a dôchodcov. Ako jedno z mála miest na Slovensku v súčasnosti prevádzkuje 2 detské jasle s kapacitou 105 miest. V minulosti bol záujem o umiestnenie dieťaťa v Žiline v detských jasliach niekoľkonásobne vyšší, ako bola ich kapacita. Dotovanie ich prevádzky samozrejme stálo mesto ročne veľké finančné prostriedky. Pre zlú finančnú situáciu sa vedenie mesta v roku 2011 rozhodlo pre zreálnenie dovtedy skoro symbolického poplatku za umiestnenie dieťaťa v týchto zariadeniach, nepokrývajúceho skutočné náklady na ich prevádzku. Nastal prirodzený pokles záujmu o tieto služby mesta, ale detské jasle naďalej fungujú a poskytujú svoje služby. Zároveň sa dosiahlo aj zníženie počtu detí v jednotlivých triedach na prijateľný stav.
V oblasti prípravy a výdaja stravy pre starších občanov, funguje v meste centrálna výdajňa na sídlisku Vlčince. Denne sa tam podľa záujmu uvarí 800 – 1000 obedov. Časť z nich klienti skonzumujú priamo na mieste v jedálni alebo si odnesú domov. Približne tretina obedov pre imobilných občanov sa rozvezie až k nim domov. Kapacita tejto výdajne a jedálne je však už teraz na hranici možností, preto sa Mesto Žilina rozhodlo zriadiť vo svojich priestoroch na Lichardovej ulici druhú výdajňu s jedálňou, ktorá tak odbremení doteraz fungujúcu jedinú na Vlčincoch.
Pre seniorov mesto prevádzkuje aj 3 denné centrá – kluby, kde sa schádza pravidelne okolo 400 – 500 členov. Majú k dispozícii klubovňu s vybavením, vedúcim klubu, ktorý organizuje rôzne aktivity pre členov klubu a ďalšie potreby pre spoločné strávenie voľného času. Kapacita týchto klubov je zatiaľ dostatočná, ale podľa ďalšieho demografického predpokladu bude pravdepodobne potrebné do roku 2025 ešte aspoň jedno takéto centrum vytvoriť.
Koncom roka 2011 sa Mesto Žilina v snahe prispieť k zlepšeniu života občanov v hmotnej núdzi, rozhodlo pre ojedinelý projekt. Spustilo prevádzku sociálnej výdajne potravín Plamienok, v ktorej

sa vydávajú potraviny ľudom v hmotnej núdzi, najmä osamelým matkám s väčším počtom detí, študujúcim obojstranným sirotám a dôchodcom s najnižšími príjmami.
Mesto Žilina zabezpečuje pre svojich seniorov dennú opatrovateľskú službu. Požiadať o ňu môžu zdravotne ťažko postihnutí. V súčasnosti mesto zamestnáva okolo 50 opatrovateliek, ktoré sa starajú o cca. 480 klientov. Klient si objednáva služby opatrovateľky na určený počet hodín denne. Činnosť opatrovateľky spočíva v pomoci s hygienou, nákupom, základným upratovaním, príp. prípravou alebo donáškou stravy.
Od roku 2013 Mesto Žilina prevzalo od ŽSK a prevádzkuje vlastné zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb ÚSMEV na Osikovej ulici. Toto zariadenie poskytuje 64 seniorom celoročné pobytové sociálne služby
Žilina ešte v sociálnej oblasti síce nie priamo, ale prostredníctvom finančnej podpory, pomáha zabezpečovať existenciu nocľahárne pre bezdomovcov, ktorú prevádzkuje katolícka charita. Toto zariadenie je zrekonštruované a kapacitne zatiaľ pre starostlivosť o bezdomovcov v Žiline postačuje. Zároveň slúži aj ako nízkoprahové denné centrum a opatrovateľská služba. Pri súčasnom sociálnom vývoji na Slovensku a ďalšom predpokladanom náraste bezdomovcov a odkázaných bude nutné v horizonte 10 rokov vybudovať nové sociálne centrum pre túto sociálnu skupinu.
Mesto sa taktiež podieľa na spolufinancovaní aktivít občianskeho združenia Náruč- pomoc deťom v kríze, ktoré pomáha týraným, zneužívaným a zanedbávaným deťom, týraným ženám a rodinám ohrozeným domácim násilím.
V oblasti starostlivosti o rómsku komunitu mesto prevádzkuje nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu. Je to zariadenie, v ktorom sa majú možnosť rómske deti vo voľnom čase pod dozorom terénnych sociálnych pracovníkov hrať, vzdelávať sa, písať domáce úlohy do školy.
V oblasti zdravotníctva je najväčším zariadením v Žiline štátna Fakultná nemocnica s poliklinikou s vyše 700 lôžkami. Fakultná nemocnica poskytuje komplexnú zdravotnú starostlivosť v rámci primárnej, sekundárnej a jednodňovej ambulantnej starostlivosti pre občanov mesta a okolia. Okrem nemocnice poskytujú zdravotnú starostlivosť aj 3 neštátne polikliniky a veľké množstvo privátnych ambulancii pokrývajúcich takmer všetky lekárske odbory. V Žiline funguje letecká aj klasická záchranná služba. V meste je dostatočný počet lekární.

Rozvoj bývania

Nájomné bytové domy

Mesto Žilina patrí medzi najperspektívnejšie mestá budúceho rozvoja na Slovensku. Súvisí to s jeho geografickou polohou, dopravným napojením na medzinárodné koridory, históriou, príchodom veľkých investorov v nedávnom čase, prítomnosťou Žilinskej univerzity... S rozvojom meste je úzko spojená aj otázka bývania, bytovej výstavby a vytvárania podmienok pre ďalšie budovanie bytových a rodinných domov. Mesto Žilina ešte v nedávnej minulosti patrilo medzi lídrov na Slovensku v budovaní mestských nájomných bytov prostredníctvom dotácií zo Štátneho fondu rozvoja bývania a ministerstva výstavby. Takto sa podarilo na území mesta vybudovať 798 bytov, čo sú 2/3 zo všetkých 1197 bytov vo vlastníctve Mesta. V ostaných rokoch bola výstavba nájomných bytov v meste pozastavená. Spôsobené je to hlavne vyčerpaním priestoru na sídlisku Hájik, kde sa tieto bytové domy v posledných rokoch budovali. Aj preto má mesto v súčasnej dobe nevybavených vyše 500 žiadostí občanov o pridelenie nájomného bytu.

Mesto Žilina dlhodobo plánuje a pripravuje výstavbu bytových domov s nájomnými bytmi rôznych veľkostí. Prevažovať by mali 2 a 3 izbové byty slúžiace na účely prvého bývania pre mladé rodiny s malými deťmi, ktorých finančná situácia im zatiaľ neumožňuje kúpiť si vlastný byt

prostredníctvom hypotéky. Takéto mestské nájomné byty budú taktiež slúžiť ako dočasné bývanie pre rozvedené rodiny, sociálne slabších ale aj zdravotne postihnutých.

Mesto dlhodobo plánuje pokračovať s výstavbou takýchto bytových domov v priestore za sídliskom Hájik, smerom na Hôrky. V územnom pláne mesta sa táto oblasť pracovne nazýva Žilina-Západ. V tejto oblasti je výstavba väčších obytných súborov považovaná za najvhodnejšiu. Výstavba nového sídliska je časovo a finančne náročná na prípravu projektovej dokumentácie, výkupu pozemkov, vybudovanie inžinierskych sietí a komunikácií.

Mesto Žilina preto zatiaľ výstavbu nájomných bytov rieši menšími projektami. V roku 2012 bola zrekonštruovaná bývalá ubytovňa DPMŽ na menšie nájomné byty nižšej kategórie. Takto vzniklo 30 nájomných bytov. Ďalšie byty by mali v blízkom období vzniknúť rekonštrukciou dvoch budov vo vlastníctve Mesta Žilina na Predmestskej ulici. Jedna budova sa len zrekonštruuje, druhú uvažuje Mesto zbúrať a postaviť na jej mieste bytový dom s cca. 20 nájomnými bytmi.

Ďalšou možnosťou nadobudnutia nájomných bytov je výstavba menších bytových domov na vytipovaných pozemkoch vo vlastníctve Mesta z prostriedkov Štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) a dotácie Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Mesto môže vybudovať bytové domy financované cez ŠFRB a MDVRR SR buď z vlastných investičných zdrojov alebo môže z týchto dotácii kúpiť byty v už existujúcom bytovom dome. Pri kúpe takýchto bytov však musia byť dodržané podmienky pre špecifikáciu bytov podľa podmienok ŠFRB.

Kým nedôjde k plánovanej masívnejšej výstavbe bytových domov v Žiline na okraji mesta v novej zóne pri výstavbu nového sídliska, môže mesto riešiť výstavbu a vznik nových bytových jednotiek niekoľkými spôsobmi:

- vybudovanie menších bytových domov zrekonštruovaním budov vo vlastníctve Mesta,
- zbúraním budov vo vlastníctve Mesta, ktoré v súčasnosti nie sú využívané a výstavbou bytového domu na ich mieste
- vybudovaním menších bytových domov na vhodných pozemkoch vo vlastníctve mesta v lokalitách, ktoré sú podľa územného plánu mesta určené na takýto účel využitia
- vybudovanie bytových domov na pozemkoch, ktoré mesto odkúpi od súkromných vlastníkov (napr. brownfields)
- kúpou bytov a bytových domov prostredníctvom dotácií MDVRR SR a ŠFRB vybudovaných súkromnými investormi.

Mesto Žilina bude vo svojom úsilí vybudovať ďalšie nájomné byty pre svojich občanov hľadať vhodné lokality na výstavbu nájomných bytových domov v súlade s platným územným plánom mesta v meste aj v okrajových mestských častiach ako sú : Bánová, Brodno, Budatín, Bytčica, Mojšová Lúčka, Považský Chlmec, Rosinky, Strážov, Trnové, Vranie, Zádubnie, Závodie, Zástranie a Žilinská Lehota.

Budúci vývoj počtu obyvateľov a predpoklad rozvoja bývania

V platnom Územnom pláne mesta Žilina je bývanie definované podrobnejšie a zároveň je spracovaná štatistika a počty obyvateľov, ktoré by malo mať mesto v roku 2025. Je to len odhad a už teraz demografický vývoj naznačuje, že predpokladané a plánované počty nebudú naplnené.

Návrh riešenia funkcie bývania zohľadňuje evidované zámery a požiadavky na mestskom úrade a opiera sa aj o proklamované investičné zámery z externého prostredia, ktoré našli uplatnenie aj vo schválených územných a hospodárskych zásadách. Zohľadňuje sa demografická miestna determinovanosť, očakávaná korekcia funkčného využívania územia (zmiešané územia, výroba, rekreácia) aj odhadovaná urbanistická rezerva.

Pri rozvrhnutí funkčných plôch bývania ako území s prevládajúcou funkciou trvalého bývania (BH – bývanie hromadné) nebolo možné prehliadnuť danosť, ktorou je takmer predurčenosť (vyplývajúca so súčasného trendu rozvoja hromadného bývania a s predprojektovej a projektovej pripravenosti) v pokračovaní realizácie hromadného bývania v rámci urbanistického okrsku č. 29 - Hájik a využití nadväzujúcich území, ktoré už spadajú pod urbanistický okrsok č. 30 - Hradisko. Tu sú navrhované najväčšie výmery nových území hromadného bývania. Menšie územia pre hromadné bývanie sú navrhované v urbanistických okrskoch 11 – Športový areál, 32 – Bytčica, 35 – Považský Chlmec a v jednotlivých urbanistických okrskoch v rámci zmiešaných území – najmä v urbanistických okrskoch 07 – Východné priemyselné pásmo, 16 - Solinky I, 51 - Hliny VI , 14 – Bôrik. Využitím podkroví jestvujúcej hromadnej bytovej zástavby územný plán počíta s ďalším dielčim prírastkom bytov aj v rámci súčasného bytového fondu.

Návrh individuálneho bývania (BI – bývanie v individuálnej bytovej výstavbe) vybilancováva všetky relevantné disponibilné plochy pre rozvoj k návrhovému obdobiu, aby sa diferencovali možnosti budúcej realizácie podľa dostupnosti jednotlivých lokalít, vyplývajúce z jestvujúcich majetkoprávnych pomerov v nich. Návrh preferuje prípravu ucelených území na úrovni navrhovaných funkčných území so stanoveným regulatívmi. Keďže územný plán nemá v kompetencií skúmanie majetkoprávnych pomerov, musí v snahe čo v najväčšej možnej miere obmedziť prípadné zmeny a doplnky ÚPN – M vyplývajúce z možného nedostatku majetkoprávne vysporiadaných disponibilných plôch, dostatočne nadimenzovať územia s touto formou bývania oproti potrebám vyplývajúcim z ideálnych demografických ukazovateľov. Preto je pre individuálnu bytovú výstavbu navrhnutá dostatočná rezerva pre výstavbu do roku 2025. Individuálna bytová výstavba je navrhovaná v územiach, kde je a bude jednoznačne prevládajúcou funkciou označenou vo výkresoch zn. BI – bývanie individuálne. Významné obytné územia (BI) sú navrhované v urbanistických okrskoch č. 32 – Bytčica, č.29 – Hájik, 25 – Hranice, 39 – Brodno, 40 – Zádubnie, 31 – Trnové, 53 – Priemyselný okrsok juhozápad, ale aj 33 - Bánová, 35 - Považský Chlmec, 38 - Vranie, 39 Brodno, č. 27 - Kosová, 47 - Zástranie, 08 - Rosinky, 42 - Mojšova Lúčka, č. 28 Závodie. Ďalší prírastok bytov bude dosiahnutý v rámci navrhovaných zmiešaných území, najmä v urbanistických okrskoch č. 35 - Považský Chlmec, 32 – Bytčica a č.19 Priemyselný okrsok severozápad, a tiež prestavbami a nadstavbami súčasného stavebného fondu individuálneho bývania v rodinných domoch.

Celková potreba bytov pre obyvateľov mesta k roku 2025 je 42 970 b.j., jestvujúci bytový fond v roku 2006 obsahoval 30 358 bytov, predpokladaný odpad bytového fondu bude predstavovať 400 bytov. Celková potreba nových bytov od roku 2006 do roku 2025 predstavuje 13 012 bytov. V objektoch hromadného bývania bude realizovaných 8 638 bytov, čo predstavuje 66,4% nových bytov a v objektoch individuálneho bývania (IBV) 4 374 bytov, čo je 33,6% bytov. V roku 2025 by mohlo v Žiline žiť 128 910 obyvateľov v 42 970 trvalo obývaných bytoch s priemernou

obložnosťou 3,0 obyvateľa / 1 b. j. Kvantitatívny ukazovateľ počtu bytov /1000 obyvateľov v meste dosiahne hodnotu 333,18 b.j./1 000 obyvateľov.

Návrh počtu bytov, ktorý predstavuje relatívne úplné disponibilné využitie plôch v jednotlivých urbanistických útvaroch mesta v členení na IBV a HBV, vystihuje nasledovná tabuľka, ktorej údaje (podľa viackrát uvedených zdôvodnení) mierne prekračujú potrebné počty bytov podľa optimálnych predpokladov demografického vývoja.

Predpokladaná potreba bytov

Pri stanovení potreby nových bytov k roku 2025 sa vychádza z týchto predpokladov:

- nárast počtu cenzových domácností spojených s pokračujúcim trendom zmenšovania priemernej veľkosti cenzovej domácnosti v dôsledku tvorby nových rodín a zmien vo vekovej štruktúre obyvateľstva
- požiadavky bývajúcich obyvateľov na zmenu veľkostného resp. vybavenostného štandardu bytov
- predpokladaný nárast počtu obyvateľov mesta
- náhrada za odpad bytového fondu vyvolaný či už asanáciou alebo zmenou funkcie bytov

Do úvah o vývoji kvantitatívnej úrovne bývania v meste Žilina sa premieta súčasná štruktúra cenzových domácností a predpoklady jej vývoja vo väzbe na vekovú štruktúru obyvateľstva.

Pri vývoji cenzových domácností sa vychádza z „Prognózy vývoja cenzových domácností v krajoch SR do roku 2025“, ktorú vypracoval v roku 2004 Štatistický úrad SR. Prognóza cenzových domácností vychádza z výsledkov Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2001 a bezprostredne nadväzuje na „Prognózu vývoja obyvateľstva za kraje SR do roku 2025“. Uvedený vývoj cenzových domácností je dôsledkom znižovania ich priemernej veľkosti, ktorý je spôsobený hlavne poklesom sobášnosti a v jeho dôsledku zvyšujúcim sa počtom domácností jednotlivcov vo veku do 30 rokov.

Výpočet nárokov na novú bytovú výstavbu do roku 2025:
Optimálna potreba bytov pre obyvateľov mesta..... 42 970
Jestvujúci bytový fond stav v roku 2006 ..... 30 358
Odpad bytového fondu 400
Potreba novej bytovej výstavby (nových bytov) 13 012

Celková potreba novej bytovej výstavby do roku 2025 predstavuje 13 012 bytových jednotiek. Z tohto počtu je 400 bytových jednotiek uvažovaných ako náhrada za predpokladaný odpad bytového fondu.

Návrh novej bytovej výstavby

Návrh novej bytovej výstavby sumarizuje nárast počtu obyvateľov do roku 2025 a potreby náhrady za odpad bytového fondu.

Charakteristika bytového fondu a jeho kvantitatívne ukazovatele k roku 2025:

Ukazovateľ	rok.2001	rok.2006	Rok.2025
Počet obyvateľov	85 400	85 477	128 910
Počet trvalo obývaných bytov	28 529	30 358	42 970
Počet osôb na jeden byt	2,99	2,81	3,0

Z celkového predpokladaného prírastku bytov pre obdobie rokov 2006 – 2025 na jednotlivé formy bytovej výstavby pripadá:

č. obv.	Názov obvodu	HBV	IBV	Spolu
1.	Centrum	905	14	919
2.	Vlčince	1 566	0	1 566
3.	Veľký diel	113	143	256
4.	Južný obvod	1 367	601	1 968
5.	Žilina západ	2 242	710	2 952
6.	Sever I.	196	422	618
7.	Sever II.	127	1 346	1 473
8.	Juhových. obvod	62	902	964
9.	Vých. priem. pásmo	1 604	0	1 604
10.	Západné priem. pásmo	450	224	674
11.	Sev. dopravné pásmo	6	12	18
Žilina spolu		8 638	4 374	13 012

Návrh novej bytovej výstavby z celkovým počtom 13 012 nových bytov predstavuje formou HBV realizovať 8 638 (66,4%) a formou IBV 4 374 (33,6%).

Pri riešení problému kvality obytného prostredia z hľadiska kvality stavebného fondu budú vytvárané podmienky na obnovu jestvujúcej stavebnej štruktúry formou prestavieb, rekonštrukcii a modernizácii, ako aj podmienky pre zvýšenie obytného štandardu obytných lokalít z hľadiska ich dovybavenia zariadeniami sociálnej infraštruktúry, obchodno – obslužnými zariadeniami, ako aj z hľadiska zvýšenia kvantitatívnej a kvalitatívnej úrovne obytnej zelene.

V nasledujúcej tabuľke je uvedené územné rozloženie navrhovaného rozvoja bytového fondu, predpokladaný odpad bytového fondu a potreba novej bytovej výstavby v meste Žilina podľa urbanistických obvodov:

Číslo obvodu	Bytový fond				odpad	nová výstavba	Bytový fond	
	v r. 2001		v r. 2006				v roku 2025	
	spolu	IBV	spolu	IBV			Spolu	IBV
1.	5 939	667	6 322	663	46	919	7 195	599
2.	7 363	22	7 363	22	0	1 566	8 929	22
3.	3	2	5	4	0	256	261	147
4.	8 609	1 151	9 001	1 269	35	1 968	10 934	1 870
5.	3 270	1 391	4 011	1 565	114	2 952	6 849	2 375
6.	604	590	619	605	50	618	1 187	1 027
7.	1 164	1 130	1 380	1 346	79	1 473	2 774	2 692
8.	917	913	982	981	52	964	1 894	1 883
9.	190	38	195	43	4	1 604	1 795	43
10.	266	143	276	145	8	674	942	369
11.	204	24	204	24	12	18	210	12
Spolu	28 529	6 071	30 358	6 667	400	13 012	42 970	11 039

Predpokladá sa, že najvyšší nárast nového bytového fondu zaznamená urbanistický obvod č. 5, až 22,6 % z celkového počtu navrhovaných bytov.

Predpokladaný vývoj bytového fondu do roku 2025 v členení na jednotlivé urbanistické okrsky a obvody mesta Žilina:

Urbanisticky okrsok, obvod		**Počet bytov v roku**		
číslo	názov	2001	2006	**2025**
1.	Stred	574	583	**1 208**
2.	Hliny I. – IV.	2 110	2 157	**2 337**
3.	Malá Praha	839	973	**998**
4.	Frambor	1 157	1 209	**1 193**
5.	Prednádražie	517	525	**563**
6.	Predmestie	731	864	**884**
13.	Nemocnica	11	11	**12**
1.	**Centrum**	**5 939**	**6 322**	**7 195**
10.	Vlčince I.	1 250	1 250	**1 599**
49.	Vlčince II.	3 238	3 238	**4 033**
50.	Vlčince III.	2 875	2 875	**3 297**
2.	**Vlčince**	**7 363**	**7 363**	**8 929**
11.	Športový areál	3	5	**231**
12.	Partizánsky háj	0	0	**30**
17.	Chrasť	0	0	**0**
3.	**Veľký diel**	**3**	**5**	**261**
14.	Bôrik	942	1 163	**1 802**
15.	Hliny V. – VII.	2 167	2 167	**2 507**
16.	Solinky I.	1 784	1 784	**1 784**
22.	Bytčica	542	635	**1 279**
51.	Hliny VI.	793	871	**1 181**
52.	Solinky II.	2 381	2 381	**2 381**
4.	**Južný obvod**	**8 609**	**9 001**	**10 934**
28.	Závodie	679	760	**998**
29.	Hájik	1 768	2 365	**3 954**
30.	Hradisko	0	0	**595**
33.	Bánová	548	585	**825**
34.	Strážov	185	207	**279**
46.	Žilinská Lehota	90	94	**198**
5.	**Západ**	**3 270**	**4 011**	**6 849**
35.	Považský Chlmec	400	402	**848**
38.	Vranie	204	217	**339**
6.	**Sever I.**	**604**	**619**	**1 187**
23.	Budatín	429	449	**533**
24.	Dubeň	0	4	**4**
25.	Hranice	0	154	**440**
27.	Kosová	0	0	**25**
39.	Brodno	343	351	**767**
40.	Zádubnie	177	195	**629**

47.	Zástranie	215	227	**376**
7.	**Sever II.**	**1 164**	**1 380**	**2 774**
8.	Rosinky	196	202	**271**
9.	Výskumné ústavy	1	0	**10**
31.	Trnové	605	661	**1 405**
42.	Mojšova Lúčka	115	119	**208**
8.	**Juhovýchodný obvod**	**917**	**982**	**1 894**
7.	Východné priem. pásmo	190	195	**1 795**
9.	**Východné priem. pásmo**	**190**	**195**	**1 795**
18.	Priem. okrsok Západ	111	116	**136**
19.	Priem. okrsok Sev.západ	155	160	**610**
36.	Priem. okrsok Bánová	0	0	**0**
53.	Priem. okrsok Juhozápad	0	0	**196**
10.	**Západné priem. pásmo**	**266**	**276**	**942**
20.	Nádražie	96	96	**114**
21.	Priem. Okr. Slovena	13	13	**13**
22.	Štadión	95	95	**83**
11.	**Sev. dopravné pásmo**	**204**	**204**	**210**
Žilina celkom		**28 529**	**30 358**	**42 970**

Tab. Bilancia bytového fondu podľa urbanistických okrskov a obvodov mesta Žilina:

Urbanisticky okrsok, obvod		**Počet bytov**					
číslo	názov	2006	z toho IBV	odpad	nová výstavba	2025	**z toho IBV**
1.	Stred	583	149	21	646	1 208	**140**
2.	Hliny I. – IV.	2 157	36	0	180	2 337	**36**
3.	Malá Praha	973	132	5	30	998	**146**
4.	Frambor	1 209	212	16	0	1 193	**162**
5.	Prednádražie	525	46	0	38	563	**46**
6.	Predmestie	864	78	4	24	884	**58**
13.	Nemocnica	11	10	0	1	12	**11**
1.	**Centrum**	**6 322**	**663**	**46**	**919**	**7 195**	599
10.	Vlčince I.	1 250	22	0	349	1 599	**22**
49.	Vlčince II.	3 238	0	0	795	4 033	**0**
50.	Vlčince III.	2 875	0	0	4223	3 297	**0**
2.	**Vlčince**	**7 363**	**22**	**0**	**1 566**	**8 929**	22
11.	Športový areál	5	4	0	226	231	**117**
12.	Partizánsky háj	0	0	0	30	30	**30**
17.	Chrasť	0	0	0	0	0	**0**
3.	**Veľký diel**	**5**	**4**	**0**	**256**	**261**	147
14.	Bôrik	1 163	665	3	642	1 802	**682**
15.	Hliny V. – VII.	2 167	0	0	340	2 507	**0**
16.	Solinky I.	1 784	0	0	0	1 784	**0**
22.	Bytčica	635	552	32	676	1 279	**1 126**
51.	Hliny VI.	871	44	0	310	1 181	**54**
52.	Solinky II.	2 381	8	0	0	2 381	**8**

4.	**Južný obvod**	**9 001**	**1 269**	**35**	**1 968**	**10 934**	1 870
28.	Závodie	760	688	38	276	998	**811**
29.	Hájik	2 365	39	0	1589	3 954	**326**
30.	Hradisko	0	0	0	595	595	**0**
33.	Bánová	585	541	40	280	825	**765**
34.	Strážov	207	203	30	102	279	**275**
46.	Žilinská Lehota	94	94	6	110	198	**198**
5.	**Západ**	**4 011**	**1 565**	**114**	**2 952**	**6 849**	2 375
35.	Považský Chlmec	402	388	30	476	848	**688**
38.	Vranie	217	217	20	142	339	**339**
6.	**Sever I.**	**619**	**605**	**50**	**618**	**1 187**	1 027
23.	Budatín	449	437	32	116	533	**473**
24.	Dubeň	4	4	0	0	4	**4**
25.	Hranice	154	154	0	286	440	**440**
27.	Kosová	0	0	0	25	25	**25**
39.	Brodno	351	331	22	438	767	**747**
40.	Zádubnie	195	195	11	445	629	**629**
47.	Zástranie	227	225	14	163	376	**374**
7.	**Sever II.**	**1 380**	**1 346**	**79**	**1 473**	**2 774**	2 692
8.	Rosinky	202	202	10	79	271	**271**
9.	Výskumné ústavy	0	0	0	10	10	**0**
31.	Trnové	661	661	42	786	1 405	**1 405**
42.	Mojšova Lúčka	119	118	0	89	208	**207**
8.	**Juhových. obvod**	**982**	**981**	**52**	**964**	**1 894**	1 883
7.	Vých. priem. pásmo	195	43	4	1 604	1 795	**43**
9.	**Vých. priem. pásmo**	**195**	**43**	**4**	**1 604**	**1 795**	43
18.	Priem. okrsok Západ	116	69	3	23	136	**89**
19.	Priem. okr.Sev.západ	160	76	5	455	610	**84**
36.	Priem. okr. Bánová	0	0	0	0	0	**0**
53.	Priem.okr.Juhozápad	0	0	0	196	196	**196**
10.	**Záp. priem. pásmo**	**276**	**145**	**8**	**674**	**942**	369
20.	Nádražie	96	7	0	18	114	**7**
21.	Priem. okr. Slovena	13	5	0	0	13	**5**
22.	Štadión	95	12	12	0	83	**0**
11.	**Sev. doprav. pásmo**	**204**	**24**	**12**	**18**	**210**	12
Žilina celkom		30 358	6 667	400	13 012	42 970	11 039

Bilancia návrhu bytového fondu v meste Žilina v rokoch 2006 – 2025 v jednotlivých urbanistických okrskoch vychádza z počtu bytov v roku 2006, ktorý znižuje o predpokladaný odpad bytového fondu a zvyšuje o rozsah novej navrhovanej bytovej výstavby.

Nová bytová výstavba

Návrh bytovej výstavby počíta s rozvojom hromadnej i individuálnej bytovej výstavby, v plochách kde jednoznačne prevažuje funkcia bývania a ktoré sú navrhované ako monofunkčné, ale aj v zmiešaných územiach, najmä z občianskou vybavenosťou, ale aj výrobou, minoritne aj s formou zobytňovania podkroví prípadne s realizáciou nových podkroví resp. s prístavbami jestvujúcich

rodinných domov. Nová hromadná bytová výstavba bude rozvíjaná predovšetkým na Hájiku a nadväzujúcom území, Hradiska, ale aj v Športovom areáli, Chrasti, Bytčici, Považskom Chlmci a v rámci zmiešaných území – vo Východnom priemyselnom pásme, Solinkách I, Hlinách VI, Bôriku a Chrásti. Individuálne bývanie je navrhované Bytčici, na Hájiku, v Hraniciach, Brodne, Zádubní, Trnovom, v Priemyselnom okrsku juhozápad, ale aj v Bánovej, Považskom Chlmci, Vraní, Brodne, a v Kosovej, Zástraní, Rosinkách, Mojšovej Lúčke, Závodí, v zmiešanom území v Považskom Chlmci, Bytčici a Priemyselnom okrsku severozápad.

Kultúra

Mesto Žilina ako jedno z mála miest na Slovensku prevádzkuje činnosť Mestského divadla s činohrou s dennými predstaveniami. Repertoár divadla obsahuje ako klasické diela, tak aj moderné súčasné divadelné hry. Divadlo organizuje aj hudobné koncerty a divadelné predstavenia pre deti.

Mesto má pripravený projekt rekonštrukcie budovy bývalého Rosenfeldovho paláca, ktorým by sa mesto chcelo uchádzať o financovanie cez štrukturálne fondy EÚ, príp. ďalšie formy financovania. Po tejto rekonštrukcii by mal byť Rosenfeldov palác v správe mestského divadla a mal by slúžiť na nový účel historickej budovy ako múzea mesta a reprezentatívnych priestorov Mesta Žilina pri prijatí významných domácich a zahraničných návštev.

Mesto Žilina vlastní niekoľko kultúrnych domov v mestských častiach, ktoré prenajíma miestnym subjektom na kultúrne a iné účely. V budúcnosti sa bude musieť rozhodnúť, či ich bude rekonštruovať, alebo ich odpredá s podmienkou zachovania ich účelu. Toto sú priestory okrem iného vhodné aj pre realizáciu a koncerty menšinových hudobných žánrov pre mládež, tzv. „garážové kapely“.

Okrem budúcich plánov rozvoja mesta v oblasti kultúry samotným mestom, existujú v súčasnosti aj projekty, za ktorými stoja napr. neziskové organizácie a rôzne občianske združenia. Konkrétnym príkladom je projekt občianskeho združenia Truc sphérique na rekonštrukciu neologickej synagógy, bývalého kina Centrum na kunsthalle európskeho typu. Na tomto významnom projekte sa bude mesto aktívne spolupodieľať pri rekonštrukcii budovy aj neskôr na jej prevádzke.

Na území mesta Žilina sa nachádzajú kultúrne organizácie viacerých zriaďovateľov:

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky: Dom umenia Fatra - Štátny komorný orchester Žilina, Slovenské národné múzeum

Žilinský samosprávny kraj: Žilinská knižnica, Regionálne osvetové stredisko v Makovického dome, Hvezdáreň v Žiline, Považská galéria umenia, Považské múzeum v Žiline, Bábkové divadlo Žilina

Mesto Žilina: Mestské divadlo Žilina, súbory Rozsutec a Fatranka

V Žiline pôsobí v kultúrnom dianí množstvo organizácií a inštitúcií. V Žiline pôsobia kultúrne telesá, ktoré dosiahli mnohé významné úspechy na domácich a zahraničných súťažiach či prehliadkach. Spomenúť treba Štátny komorný orchester v Žiline, ktorý s pozoruhodnými úspechmi reprezentuje Slovensko nielen v Európe, ale aj mimo nej. Žilinský miešaný zbor má množstvo ocenení z najrenomovanejších súťaží v zborovom speve

Mesto Žilina usporadúva každý rok Staromestské slávnosti, ktoré sa stali najväčšou prehliadkou kultúry v našom meste. Predstavujú sa na nich spomenuté súbory i hostia zo Slovenska a zo zahraničia, organizujú sa aj rôzne výstavy a súťaže. Ďalšími väčšími akciami, ktoré mesto usporadúva sú: Carneval Slovakia Žilina, ktorý sa koná pri príležitosti fašiangov, ďalej to je Stredoveký deň, Kultúrne leto, Žilinské dni zdravia, Mikuláš v meste, Tradičné Vianočné trhy...

Žilinskú krajskú knižnicu a jej 7 pobočiek navštívi ročne okolo štvrť milióna návštevníkov, ktorí si ročne požičajú až 800 000 kníh.

Šport

Vrcholový šport
Žilina je mestom s dlhoročnými športovými tradíciami. Žilinskí športovci boli v minulosti a v súčasnosti sú členmi reprezentačných výberov a účastníkmi najvyšších svetových a európskych podujatí ako sú OH, MS, ME, európske a svetové poháre.
Najrozšírenejší šport v meste futbal, dosahuje tradične výborné výsledky v najvyššej mužskej futbalovej súťaži a dobre si počína aj v medzinárodných klubových pohárových súťažiach. Mužstvo MŠK Žilina dosiahlo za posledné roky po vzniku samostatnej Slovenskej republiky 5 ligových titulov Majstrov SR. Futbal dosahuje dobré výsledky aj v žiackych, mládežníckych a ženských kategóriách.
Ďalším športom, ktorý má v Žiline veľkú tradíciu je hokej. Mestský hokejový klub je akciovou spoločnosťou, kde 100 % akcií vlastní Mesto Žilina. V sezóne 2005/2006 sa stali muži MsHK Žilina víťazmi hokejovej extraligy. Klub má v domácich súťažiach zastúpené všetky vekové kategórie, z ktorých väčšina dosahuje výborné a dobré výsledky.
Ostatné tradičné kolektívne športy, ako sú basketbal a volejbal zaznamenávajú v kategóriách dospelých po úspechoch v najvyšších súťažiach spred niekoľkých rokov určitú stagnáciu. Ďalšími športmi, ktoré majú v meste zastúpenie a jednotlivci či kolektívy v nich dosahujú úspechy sú: cyklistika, horská cyklistika, vodný zjazd, vodný slalom, plávanie, triatlon, florbal, futsal, hokejbal, džudo, karate, tenis, stolný tenis a iné. Šport na nižších výkonnostných úrovniach je zastúpený hlavne futbalom a futsalom.
Najväčšie meno žilinskému športu robí momentálne profesionálny cyklista Peter Sagan, ktorý patrí medzi najlepších cyklistov na svete a vyhráva najrenomovanejšie etapy a súťaže na svete.

Rekreačný šport
Rekreačný šport si získava medzi Žilinčanmi stále väčšiu obľubu. Mnohé športoviská a medzi nimi aj športoviská určené pre vrcholový šport, sú využívané na rekreačné športovanie (hokejové haly, futbalové ihriská, tenisové kurty, atď.). Ďalej sú využívané školské telocvične, školské športové areály, Mestská krytá plaváreň, okolie VDŽ, lesopark, rieka Váh a vodné plochy v okolí mesta, atď.

Technická infraštruktúra

Zásobovanie mesta teplom
Žilinská teplárenská, a. s. (ŽT) je najväčším výrobcom a distribútorom tepla a elektrickej energie na území mesta Žilina, ktorý pokrýva cca 50 % spotreby tepla v meste.
Oblasť modernizácie výroby tepla a el. energie a zvyšovania jej efektívnosti
Palivovú základňu ŽT, a.s. Žilina tvorí: hnedé uhlie, ako základné palivo a zemný plyn naftový, využívaný len ako prídavné palivo na zakurovanie a stabilizáciu prevádzky kotlov.
Od roku 2011 je ŽT, a.s. povinná prevádzkovať svoje výrobné zariadenia (kotle K1 – K5) podľa zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia, ktorý bol novelizovaný zákonom č. 137/2010 Z,z. o ovzduší a vykonávacou vyhláškou č. 410/2012 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší, a ktorá určuje emisné limity pre znečisťujúce látky emitované zo zdroja znečisťovania ovzdušia.
V oblasti zvyšovania efektivity výrobného zdroja boli v r.2012 realizované dve významné investície:
V 02/2012 bola inštalovaná technologická jednotka Točivá redukcia TG4 s výkonom 0,732 MWe a s celoročnou prevádzkou, ktorou bol rozšírený technologický park parných turbín TG1, TG2 (2x12MWe) a TG3 (25 MWe).

V závere r. 2012 bol spustený do skúšobnej prevádzky Akumulátor tepla - akumulačná nádrž s objemom 3 400 . Jeho prevádzka v priebehu r. 2013 preukázala vysokú efektívnosť, spočívajúcu vo vyrovnaní ranných špičiek vo výrobe tepla a zabezpečení radenia kotlových zariadení v optimálnom pracovnom režime.
Tepláreň v Žiline spadá podľa Prílohy I smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách do kategórie Energetika so zariadeniami s tepelným príkonom nad 50 MW.
Emisie oxidov dusíka (NOx) z kotlov K1, K2 spĺňajú hodnoty v súčasnosti platného emisného limitu pre tuhé palivá 600 mg NOx/mn3, resp. pre zemný plyn 200 mg NOx/mn3.
Realizáciou pripravovaného projektu dôjde k zmene výrobného procesu - spaľovacieho zariadenia kotlov K1 a K2 tak, aby kotly K1 a K2 boli schopné zabezpečovať väčšinu dodávky tepla pri použití hlavného paliva hnedého uhlia a v súlade s požiadavkami BAT vrátane dodržania emisných limitov platných podľa smernice 2010/75/EÚ o priemyselných emisiách od 1.1.2016 (pre jestvujúce aj nové zariadenia s MTP od 100 MW do 300 MW pri spaľovaní uhlia 200 mg NOx/mn3 a 100 mg NOx/mn3 pre spaľovanie zemného plynu).
Projekt zahrňuje primárne denitrifikačné opatrenia, inštaláciu denitrifikačnej technológie metódou selektívnej nekatalytickej redukcie (SNCR) na kotly K1 a K2, ako sekundárne opatrenie, a vybudovanie spoločného hospodárstva denitrifikačného činidla (čpavku).
Cieľom navrhovaného projektu je bezpečná a spoľahlivá prevádzka zariadenia, ktorá plne zodpovedá sprísneným požiadavkám ochrany ovzdušia. Pre udržanie konkurencieschopnosti sa Tepláreň uchádza sa o nenávratný finančný príspevok v rámci OPŽP, Operačný cieľ 3.1 Ochrana ovzdušia.
V súčasnej dobe je príprava projektu vo fáze výberu budúceho dodávateľa, s predpokladom začatia prác na kotli K1 od 04/2014 a ukončením denitrifikácie na kotli K2 do 10/2014.
Oblasť ekologizácie výroby tepla
Žilinská teplárenská, a.s. realizovala opatrenia na plnenie emisných limitov v zmysle platnej legislatívy, vybudovaním technologického zariadenia na zníženie emisií SO_2 na kotloch K1, K2 a K5.
Technológia odsírenia, ktorá je inštalovaná v teplárni od spoločnosti Alstom Power spočíva v „suchej“ metóde, ktorá je zaradená medzi najlepšie dostupné technológie (BAT-technológie) so stupňom odsírenia minimálne 75 %. To znamená, že koncentrácia SO_2 na výstupe je vo výške max. 350 mg $SO_2/n.m^3$.
Za odsírovacou jednotkou je inštalovaný veľmi účinný tkanivový odlučovač TZL s výškou koncentrácie TZL cca 50 $mg/n.m^3$.
Zariadenie na odsírovanie spalín bolo uvedené do prevádzky v novembri 2009. V roku 2010 bolo odsírovacie zariadenie v skúšobnej prevádzke, ktorá pokračovala aj v roku 2011, až do vydania kolaudačného rozhodnutia. Kolaudačné rozhodnutie bolo vydané v mesiaci jún 2011.

Tab.1 Množstvo vypúšťaných emisií zo zariadenia v r. 2007 - 2012 (t/rok)

Rok / Znečisťujúca látka	TZL	SO_2	NO_x	CO
2007	33,2	1 267,9	511,2	72,3
2008	61,5	1 274,2	458,9	54,7
2009	67,1	1386,1	510,4	51,1
2010	26,6	922,7	467,3	54,7
2011	22,1	612,4	482,7	63,6
2012	30,5	500,4	410,8	58,8

Realizovanými opatreniami v oblasti ochrany ovzdušia Žilinská teplárenská, a.s. významne prispeje ku zlepšeniu kvality ovzdušia v Žilinskom regióne. Ale stále nie sú vytvorené predpoklady na plnenie emisných limitov platných po roku 2016 hlavne z hľadiska emisii NOx. Z pohľadu vplyvu ekologickej legislatívy na teplárenský zdroj je najväčšou záťažou nákup emisných povoleniek CO_2 od roku 2013.

Oblasť tepelných sietí a rozšírenie odberov

Rozvoj sústavy CZT Žilinskej teplárenskej bude zameraný na oblasti Mesta Žiliny a priľahlých lokalít, čo si vyžiada aj výstavbu nových primárnych rozvodov tepla. Jedná sa o oblasti v existujúcej zástavbe, ale aj v pripravovaných územiach pre sektor priemyslu a občianskej vybavenosti.

Medzi významné výhľadové zámery Žilinskej teplárenskej, a.s. je potrebné zaradiť postupnú rekonštrukciu existujúcich parných tepelných rozvodov na horúcovodné, čím dôjde k výraznej optimalizácii hospodárnosti prevádzky distribučnej sústavy CZT.

Vzhľadom k investičnej náročnosti tohto zámeru bude časový postup prechodu z parného primárneho média na horúcovodné závislý na finančných možnostiach spoločnosti, s prípadným získaním zdrojov z podporných grantov EÚ.

Vodovod a kanalizácia

Vodovod v meste Žilina bol budovaný od roku 1908 s využitím miestnych zdrojov ako aj vodárenských zdrojov v Turskej doline. V súčasnosti je vodovod súčasťou skupinového vodovodu Žilina, ktorý zahŕňa rozsiahle územie nielen mesta a značnej časti okresu Žilina, ale aj okresov Bytča, Kysucké Nové Mesto a Čadca a je v majetku a prevádzkovaní Severoslovenských vodární a kanalizácií, a.s. so sídlom Bôrická cesta 1960, 010 57 Žilina (ďalej len „SEVAK, a.s.“).

Časť vodovodov na území mesta prevádzkuje SEVAK, a.s. na základe nájomných zmlúv s mestom v miestnych častiach a lokalitách mesta Žilina a to - Bánová, Závodie, Hájik, Žilinská Lehota, IBV Solinky JUH, Budatín, Zástranie a Zádubnie. Na základe nájomnej zmluvy s Vodohospodárskou výstavbou Bratislava prevádzkuje SEVAK, a.s. verejný vodovod aj v obci Nová Mojšova Lúčka.

Systém akumulácie, rozvodu a distribúcie vody je riadený rádiovým prenosom prostredníctvom vodárenského dispečingu.

Mesto Žilina je zásobované pitnou vodou z viacerých vodárenských zdrojov. Najväčším zdrojom je vodárenská nádrž Nová Bystrica o kapacite 1 030 l/s. Voda je upravovaná v úpravni vody Nová Bystrica s kapacitou 680 l/s. Ďalšie vodárenské zdroje zásobujúce pitnou vodou mesto Žilina sú Teplička nad Váhom s povoleným odberom 160 l/s, Lietava s povoleným odberom 100 l/s, pramene v Turí s priemernou výdatnosťou v roku 2012 vo výške 47,4 l/s, Lietavská Svinná (Patúch) s kapacitou 20 l/s, Kamenná Poruba s priemernou výdatnosťou 2 prameňov v roku 2012 - 42,63 l/s, Fačkov (pramene Tiesňavy a Ráztoky) s priemernou výdatnosťou v r. 2012- 73,73 l/s a Stráňavy (pramene Rybníky) s priemernou výdatnosťou v r. 2012 – 59,24 l/s .

Verejná vodovodná sieť v meste Žilina má v súčasnosti tri tlakové pásma v závislosti na nadmorskej výške zásobovanej lokality. Akumuláciu vody pre mesto Žilina tvoria vodojemy:

1. tlakové pásmo
   - VDJ Budatín 1 – 2x 1 000 m^3
   - VDJ Bôrik 1 – 2x 250 m^3
   - VDJ Bôrik 2 – 2x 250 m^3
   - VDJ Bôrik 3 – 1x1 000 m^3
   - VDJ Považský Chlmec – 1x 400 m^3
2. tlakové pásmo
   - VDJ Chrasť – 2x 5 000 m^3
   - VDJ Bánová 2 – 1x 3 000 m^3
3. tlakové pásmo

- VDJ Budatín 2 – 2x 1 000 m^3
- VDJ Hájik 2 – 2x 1 500 m^3
- VDJ Lietavská Lúčka – 1x 1000 m^3
- VDJ Trnové – 1x 150 m^3

Uvedená akumulácia vody je pre zásobovanie obyvateľstva postačujúca. Prípadné špecifické potreby vody hlavne pre potreby priemyslu, technologickej alebo požiarnej vody sa riešia individuálne.
Na verejný vodovod bolo v meste Žilina v roku 2012 napojených 81 382 obyvateľov. Špecifická potreba vody na 1 obyvateľa bola:

- z vody fakturovanej celkom - 144,3 l/ob/deň
- z vody fakturovanej pre obyvateľstvo - 99,1 l/ ob/deň
- z vody vyrobenej - 167,1l/ob/deň

V roku 2012 bola dĺžka vodovodnej siete v meste Žilina v prevádzke SEVAK, a.s. 175,3 km, na ktorej bolo osadených 8 190 vodovodných prípojok s dĺžkou 64,5 km. Materiál rozvodných radov je oceľ, PVC, HDPE, liatina. Na sieti bolo osadených 8 664 fakturačných vodomerov. Z celkovej dĺžky je na základe nájomnej zmluvy v prevádzke SEVAK, a.s. 33,2 km verejnej vodovodnej siete a 894 vodovodných prípojok celkovej dĺžky 2,5 km, na ktorej bolo osadených 922 fakturačných vodomerov.
Straty v sieti sú na úrovni13,9 %, t.j.1964m^3 na 1km siete ročne. Z dôvodu ďalšieho znižovania strát sa realizuje postupná rekonštrukcia existujúcej vodovodnej siete. Oproti r.2006 došlo k poklesu strát o 10%.
Výstavba nových vodovodov sa predpokladá v tých lokalitách mesta, ktorá je v súlade s požiadavkami územno-plánovacej dokumentácie mesta a finančnými možnosťami SEVAK, a.s.(ide hlavne o dobudovanie rozvodov vody v m.č. Brodno na ul. Pod Skalicou, Okružná, na Tobolky a Zaroháčovce a dobudovanie rozvodov vody pre m.č. Vranie na ul. Ďatlová a K Rochovici).
Problematické sa javí riešenie požiadaviek niektorých investorov z hľadiska koordinácie výstavby nových vodovodných a kanalizačných potrubí resp. zabezpečenia dodávky vody a odkanalizovania na sídliskách Hájik 3 až 5, Budatín - nad a pod cestou do Zádubnia a zahusťovania sídlisk na okraji Vlčiniec, Solinky-Juh, ako aj v prímestských častiach Bánovej, Bytčice a Považského Chlmca. Z tohto dôvodu je potrebné zo strany stavebného úradu povoľovať výstavbu obytných súborov, poprípade rodinných domov, len po vzájomnej koordinácií postupov výstavby vodovodu, kanalizácie a stavebných objektov.

Kanalizácia v meste bola budovaná od roku 1908. Odpadové vody boli do roku 1985 odvádzané na starú ČOV Žilina. V septembri 1985 sa spustila do prevádzky nová spoločná čistiareň odpadových vôd S-ČOV Žilina, ktorá je umiestnená na katastrálnom území obce Horný Hričov. Ide o mechanicko – biologickú ČOV s kalovým a plynovým hospodárstvom, ktorá má kapacitu 580 l/s (Q_{priem}). Vyčistené odpadové vody sú vypúšťané cez merný objekt do starého koryta rieky Váh. Kal je odvodňovaný a odvážaný ku kompostovaniu mimo areál čistiarne odpadových vôd. Priemerný prítok odpadových vôd v roku 2012 bol 414,8 l/s. (min – 173 l/s, max. – 1 355 l/s). Kvalita vypúšťaných odpadových vôd spĺňa stanovené limity.
Mimo odpadových vôd bežného komunálneho charakteru sú na ČOV privádzané aj odpadové vody od nasledovných, hlavne priemyselných producentov: Mestä Tissue a.s. Žilina, Slovena a.s. Žilina, a, Nemocnica s poliklinikou Žilina, Ryba s.r.o. Žilina, I.S.Servis s.r.o. Žilina, Elektrovod a.s. Žilina, PEZA, a.s. Žilina, DONGHEE Slovakia, s.r.o. Strečno,A.S.A. Slovensko spol. s r.o. Zohor, KIA MOTORS Slovakia s.r.o. Žilina.

Mesto Žilina má vybudovanú stokovú sieť, ktorú je možné označiť ako kombinovanú (jednotná aj delená kanalizácia). Materiál potrubí je PVC, kamenina, betón, sklolaminát, železobetón a profily sú od DN 250 po 1800x2250).
Na verejnú kanalizáciu v prevádzke spoločnosti SEVAK bolo v r. 2012 napojených 81 382 obyvateľov, t.j. 100 %. Dĺžka kanalizačnej siete v majetku a prevádzke SEVAK, a.s. bola 129,3 km, je vybudovaných 4 792 kanalizačných prípojok dĺ. 39,1 km. Dĺžka kanalizačnej siete prevádzkovaná na základe nájomnej zmluvy bola 23,8 km a 351 kanalizačných prípojok dĺ. 1,5 km.
V meste Žilina je tiež lokálne vybudovaná aj dažďová kanalizácia (sídlisko Solinky, Hájik, Bánová, Rosinky a časti Závodia a Budatína), ktorá je v správe mesta. Z prímestských častí, kde nie je vybudovaná kanalizácia sú dažďové vody odvádzané systémom priekop, jarkov a trativodov do miestnych vodných tokov.
Koncom roka 2007 bola skolaudovaná stavba „Intenzifikácia ČOV v Žiline a rozšírenie kanalizácie“, ktorá bola spolufinancovaná z fondov Európskej únie. V rámci tejto stavby bola vykonaná intenzifikácia hrubého predčistenia a kalového hospodárstva, vrátane zmeny odvodnenia a kogenerácie. V roku 2013 bola ukončená II.etapa Intenzifikácie ČOV, ktorá bola taktiež spolufinancovaná z fondov Európskej únie. V rámci tejto bola vykonaná intenzifikácia mechanického stupňa, biologického stupňa a súvisiacich objektov so zameraním na zvýšené odstraňovanie dusíka a fosforu.
Ďalej sa bola v roku 2012 ukončená stavba „ Trnové – kanalizácia“, ktorá riešila vybudovanie splaškovej kanalizácie PVC DN 300 dĺ. 12,97 km a 711 kanalizačných odbočení a je zaústená do ľavostranného zberača DN 800 a odpadové vody sú odvedené na ČOV Žilina.
Vzhľadom na vek kanalizácie a použité materiály sa plánuje aj postupná rekonštrukcia kanalizačnej siete v rozsahu 1% ročne do roku 2015, ďalej 2% ročne podľa finančných možností SEVAK, a.s.

<u>Prímestské časti Žiliny, kde zatiaľ nie je vybudovaná verejná kanalizácia :</u>
Považský Chlmec - V budúcnosti (nie skôr ako po r. 2015) sa predpokladá vybudovanie splaškovej kanalizácie z PVC DN 300 dĺ. 7,5 km vrátane výtlaku DN 100 z ČS 2 do ČS1, odkiaľ budú čerpané do jestvujúcej kanalizácie v miestnej časti Budatín,
Strážov - V budúcnosti (nie skôr ako po r. 2015) sa predpokladá dobudovanie splaškovej kanalizácie za v miestnej časti Strážov – PVC DN 300 dĺ. 1,0 km.
Vranie - Kanalizácia nie je vybudovaná. V budúcnosti (nie skôr ako po r. 2020) sa predpokladá vybudovanie splaškovej kanalizácie z PVC rúr DN 300 dĺ. cca 6 km. Súčasťou bude aj čerpacia stanica, ktorou budú splaškové odpadové vody prečerpávané do kanalizácie v miestnej časti Brodno.
Zástranie - Kanalizácia nie je vybudovaná. V budúcnosti (nie skôr ako po r. 2020) sa predpokladá vybudovanie splaškovej kanalizácie z PVC rúr DN 300 dĺ. cca 4,2 km. Súčasťou kanalizačnej siete bude aj ČS 1 a výtlačný rad DN 100 dĺ. cca 160 m do ČS 2, odkiaľ budú výtlakom DN 125 dĺ. 1,01 km prečerpávané do kmeňovej stoky DN 300 dĺ. 1,7 km s napojením na kanalizačnú sieť v miestnej časti Zádubnie.
Žilinská Lehota - Kanalizačná sieť nie je vybudovaná. V budúcnosti (nie skôr ako po r. 2020) sa predpokladá vybudovanie splaškovej kanalizácie z PVC rúr DN 300 dĺ. cca 2,53 km, ktoré budú kmeňovým zberačom DN 300 dĺ. 1,5 km odvedené do kanalizačného zberača DN 2200 a na ČOV Žilina.

Plynofikácia
Mesto Žilina má vybudovanú pomerne rozsiahlu plynovodnú sieť(primárnu VTL, aj sekundárnu STN a NTL plynovody s príslušnými zariadeniami OS,RS a DRS). Kapacita zariadení je postačujúca pre pokrytie súčasnej spotreby, ako aj pre predpokladaný budúci rozvoj mesta.

Z dôvodov v súčasnosti stanovených kritérií pre posudzovanie rentability stavieb nemožnosť zabezpečovať rozvoj plynofikácie nových lokalít z prostriedkov SPP a. s. Z budovania plynovodov priebežne od roku 1959 vyplýva nevýhodnosť používania NTL plynovodnej siete a nutnosť jej rekonštrukcie na vyšší prevádzkový tlak. V dobe započatia plynofikácie bolo bežné používanie NTL tlaku nakoľko neboli vyrábané domové regulátory tlaku.

Zásobovanie elektrickou energiou

V súčasnosti je mesto Žilina napájané z dvoch transformovní 110/22 kV, ktorých vlastníkom je SSE a. s. a nachádzajú sa k. ú. mesta.

Transformovňa **Rajčanka**
- napájanie z dvoch liniek 110 kV č. 7805 a č. 7733
- transformácia zo 110 kV na 22 kV cez dva transformátory T 101 a T102, každý s výkonom 40 MVA
- komplexná rekonštrukcia bola vykonaná v r. 1998 s nákladom 200 mil. Sk, bez fin. účasti mesta

Transformovňa **Žilina** (pri Tp. Žilina)
- napájanie z dvoch liniek 110 kV č. 7852 a č. 7853
- transformácia zo 110 kV na 22 kV cez tri transformátory T 101, T102, T103, každý s výkonom 40 MVA
- v súčasnosti prebieha rekonštrukcia 110 kV časti transformovne na diaľkové elektrické ovládanie (koniec 4/2008) predpokladané náklady 28 mil. sk bez finančnej účasti mesta

V rozvoji energetiky mesta Žilina na hladine 110kV neplánuje SSE a. s. do roku 2017 žiadne nové investície do budovania nových transformovní 110/22 kV, ktoré by sa týkali finančnej účasti mesta.

V meste Žilina sa nachádzajú ešte výrobne Vodné Dielo Žilina a Žilinská teplárenská, ktoré prispievajú výrobou do hladiny 110 kV. Tieto výrobne sú samostatné spoločnosti, bez účasti SSE a. s.

Environmentálna infraštruktúra

Ochrana a racionálne využívanie vôd

Územie mesta Žilina predstavuje v dôsledku jeho geomorfologickej skladby oblasť, ktorá je výrazne modelovaná miestnymi tokmi. V obdobiach zvýšenej zrážkovej činnosti dochádza k eróznym pochodom a povodňovým situáciám, ktoré majú lokálne katastrofický priebeh. Na miestnych potokoch sa v krátkom časovom období mnohonásobne zvyšuje prietok, dochádza k vybrežovaniu potokov, podmývaniu brehov, vzniku lokálnych zosuvov s následkom častého znižovania prietočnosti a zaplavovaniu aj osídlených častí - intravilánu mesta.
V roku 1994 sa začalo s budovaním Vodného diela Žilina. Do prevádzky bolo uvedené v rokoch 1997-1998. Vodná nádrž má objem 18,15 mil. kubických metrov a slúži ako zdroj vody pre priemysel a poľnohospodárstvo, závlahy, využívanie vodnej energie, plavbu, rekreáciu, chov rýb a ochranu pred veľkými vodami.
Popri ekonomických a hospodárskych výhodách, ktoré vodná nádrž so sebou prináša, je dôležité uvedomovať si aj ich negatívny vplyv na krajinu ako celok, nakoľko ich výstavba a prevádzka je umelým zásahom do krajiny, ktorý môže v značnej miere narušiť (i nenávratne) rovnováhu celých ekosystémov.

V oblasti ochrany územia pred povodňami je zámerom, v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh, komplexné riešenie odtokových pomerov v povodiach tokov opatreniami zvyšujúcimi retenčnú schopnosť pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody. V súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh sa tiež plánuje realizácia viacerých stavieb, ktoré budú plniť najmä funkciu ochrany územia pred povodňami. Morfologická stavba územia umožňuje vybudovanie záchytných nádrží - poldrov a retenčných nádrží nad intravilánmi miestnych častí - Žilina-Trnové, vybudovanie poldra na Trnovke. Okrem **ochrany územia pred záplavami** sa zlepšia hydrologické pomery územia, vytvorí sa vodná plocha s priaznivými podmienkami na vývoj miestnych ekosystémov. Ochrana intravilánov miestnych častí pred prívalovými vodami patrí medzi hlavné úlohy pri ochrane územia.

Odpadové hospodárstvo

V oblasti nakladania s odpadom Mesto Žilina prijalo stratégiu odpadového hospodárstva do roku 2020. Na území mesta Žilina prebiehajú všetky činnosti obsiahnuté v pojme nakladanie s odpadmi:
a) Zber odpadov.
b) Preprava odpadov.
c) Zhodnocovanie odpadov.
d) Zneškodňovanie odpadov

Mesto Žilina v oblasti odpadového hospodárstva zabezpečuje na svojom území zber komunálneho odpadu ako „zmesového“ odpadu do zberných nádob a súčasne vykonáva aj separovaný zber ako:

- zber papiera
- zber skla
- zber plastov
- zber kovových obalov (konzervy, kovové výrobky...)
- zber viacvrstvových kombinovaných materiálov (nápojové kartóny...)
- zber biologicky rozložiteľného odpadu

Za zber aj separáciu odpadov možno považovať prevádzkovanie už založených zberných dvorov, kde je možné sústreďovať akýkoľvek veľkorozmerný odpad (pneumatiky, akumulátory, elektrospotrebiče, nábytok, drobný stavebný odpad). Zberné dvory sú v Považskom Chlmci pri regionálnej skládke tuhého komunálneho odpadu (TKO) a v lokalite na Jánošíkovej ulici. Tieto zberné dvory slúžia teda aj na zber a triedenie nebezpečného odpadu z komunálnej sféry.
Do systému zberu a triedenia zapadajú aj veľkokapacitné kontajnery pravidelne rozmiestňované na území mesta podľa stanovených harmonogramov.
Spoločnosť T+T, ktorá má zmluvu s mestom o zbere a likvidácii TKO, otvorila v Hornom Hričove novú automatickú triediacu linku, ktorá efektívne triedi a zhodnocuje TKO, ktorého výstupom je len 30 % pôvodného objemu odpadu. Tento odpad je zároveň len inertným odpadom. Kapacita skládky v Považskom Chlmci sa tak menším skladovaným ročným objemom predĺžila cca. do roku 2014. Mesto Žilina pripravuje v roku 2014 verejnú súťaž na uskladnenie odpadu po dosiahnutí kapacity skládky v Považskom Chlmci.
Mesto Žilina má spracovanú žiadosť o pridelenie nenávratných finančných prostriedkov na získanie prostriedkov z fondov EÚ na výstavbu kompostárne, v ktorej by sa likvidoval a zhodnocoval biologicky rozložiteľný odpad. Po ich získaní a realizácii stavby sa výrazne zlepší situácia v meste s týmto odpadom. Na území mesta budú pravidelne rozmiestňované veľkokapacitné kontajnery, do ktorých budú môcť drobní producenti takéhoto odpadu umiestniť vyprodukovaný odpad napr. pokosenú trávu, orezané konáre.

Ochrana ovzdušia

Územie Žiliny patrí podľa klimatickej charakteristiky do mierne teplej oblasti. V oblasti kotliny je po celý rok zvýšená relatívna vlhkosť vzduchu s najväčším počtom dní v roku s hmlou. Charakteristická je tu slabá veternosť s výskytom 60% dní bezvetria. Z hľadiska potenciálneho znečistenia ovzdušia sú veterné pomery v Žilinskej kotline veľmi nepriaznivé, aj relatívne menšie zdroje exhalátov vedú k vysokej úrovni znečistenia v prízemnej vrstve. Znečistenie ovzdušia je spôsobené energetickými zdrojmi (Žilinská teplárenská, a.s.), automobilovým priemyslom, chemickými prevádzkami a v centre mesta intenzívnou dopravou.
Najväčší problém kvality ovzdušia na Slovensku, rovnako ako vo väčšine európskych krajín, predstavuje znečistenie ovzdušia prachovými časticami – PM. Územie mesta Žiliny je vymedzené ako oblasť riadenia kvality ovzdušia pre znečisťujúcu látku PM_{10}. Údaje o kvalite ovzdušia v meste sú získavané z meracej stanice SHMÚ, automatická monitorovacia stanica Žilina, Obežná.
V záujme zlepšenia kvality ovzdušia bude mesto iniciovať vypracovanie koncepcie ochrany ovzdušia mesta s návrhom opatrení na zníženia koncentrácie prachových častíc v ovzduší.
V súlade s Koncepciou rozvoja mesta Žiliny v oblasti tepelnej energetiky bude mesto naďalej podporovať centrálny zdroj tepla ako rozhodujúci zdroj tepla rovnako ako aj jeho ďalšiu ekologizáciu.
Naďalej sa bude pokračovať vo výsadbe nových drevín a obnove uličných stromoradí, plánuje sa pristúpiť k revitalizácii a rozširovaniu existujúcich parkov, rekonštrukcii vnútroblokovej zelene a celkovo k rozširovaniu zelených plôch v meste.
S cieľom zvyšovať podiel hromadnej dopravy voči individuálnej automobilovej doprave je plánovaná modernizácia a rozširovanie trolejbusovej infraštruktúry. V súlade s Koncepciou nemotoristickej dopravy je plánovaný ďalší rozvoj cyklistickej dopravy.
Vzhľadom na to, že na množstve prachových častíc sa významnou mierou podieľa aj sektor malých zdrojov – domácnosti, kde sa zvyšuje spotreba palivového dreva na úkor zemného plynu, plánujú sa informačné kampane o problematike kvality ovzdušia a možnostiach jej zlepšovania.

Ochrana , zlepšenie a regenerácia prírodného prostredia

Aktivity mesta budú okrem sústavnej údržby zelene zamerané najmä na revitalizáciu a rozširovanie mestských parkov, obnovu uličných stromoradí, výsadbu nových drevín v intraviláne aj extraviláne mesta. V rokoch 2013-2020 by malo dôjsť taktiež k rekonštrukcii vnútroblokovej zelene v meste. Mesto Žilina v oblasti pripravuje nasledovné kroky:

- systematické rozširovanie zelene v CMZ
- obnova stromoradí v centre mesta
- revitalizácia a rekonštrukcia existujúcich parkov v meste
- zavedenie opatrení na zníženie podielu spevnených plôch v CMZ
- systematické ničenie inváznych rastlín na území mesta
- odstránenie všetkých nelegálnych skládok z územia mesta
- humanizácia verejných priestorov

Mesto Žilina založilo nadáciu na revitalizáciu Lesoparku Chrasť. Aj za podpory finančných sponzorských darov spoločnosti KIA Motors Slovakia sa mestu darí každoročne zrevitalizovať ďalšie časti žilinského lesoparku. Mesto má pripravený aj väčší projekt revitalizácie parku Ľ. Štúra na Bôriku, ale momentálne nemá dostatok financií na jeho realizáciu.
V oblasti detských ihrísk mesto postupne v jednotlivých mestských častiach buduje menšie detské ihriská, alebo postupne revitalizuje existujúce ihriská.

Projektové aktivity mesta Žilina

Prehľad projektových zámerov a zrealizovaných projektov - PHSR mesta Žilina na roky 2007 – 2013

Prioritná oblasť	Počet projektových zámerov uvedených v PHSR 2007 - 2013	Počet zrealizovaných projektov z PHSR 2007 - 2013
PO 1: Školstvo	36	5
PO 2: Cestovný ruch, oddych, šport	20	2
PO 3: Kultúra, kultúrna infraštruktúra	10	1
PO 4: Životné prostredie, environmentálna infraštruktúra	17	0
PO 5: Sociálna oblasť, sociálna infraštruktúra	17	0
PO 6: Informatizácia mesta	3	0
PO 7: Samospráva, bytová výstavba, základná infraštruktúra	19	1
PO 8: Doprava	10	0
PO 9: Podpora podnikateľov a inovácií	7	0
SPOLU	**139**	**9**

Zoznam zrealizovaných projektov z PHSR mesta Žilina na roky 2007 – 2013

P.č.	Názov projektu	Prioritná os
1.	Rekonštrukcia a modernizácia ZŠ Vendelína Javorku v Žiline	1
2.	ZŠ Námestie Maldosti 1 (ZŠ Hájik), Žilina – rekonštrukcia školy a výstavba telocvične	1
3.	ZŠ Jarná, Žilina - rekonštrukcia a modernizácia školy	1
4.	ZŠ Lichardova, Žilina – rekonštrukcia a modernizácia	1
5.	ZŠ Hollého, Žilina – rekonštrukcia a modernizácia	1

6.	Výstavba vlastnej TIK mesta Žilina	2
7.	Vydanie propagačných materiálov o meste Žilina	2
8.	Burianova veža - rekonštrukcia, sprístupnenie verejnosti, expozícia múzea	3
9.	Nový územný plán mesta Žilina	7

Hospodárenie mesta Žilina

Pre roky 2013-2015 je v Programovom rozpočte mesta Žilina rozpočtovaných 13 programov:
1. Plánovanie, manažment, kontrola
2. Podporná činnosť
3. Rozvojové projekty
4. Služby občanom
5. Bezpečnosť
6. Odpadové hospodárstvo
7. Doprava a miestne komunikácie
8. Vzdelávanie
9. Kultúra a cestovný ruch
10. Šport
11. Prostredie pre život
12. Bývanie
13. Sociálne služby

SUMARIZÁCIA	2010 plnenie	2011 plnenie	2012 plnenie	2013 očak. skut.	2014 návrh	2015 návrh
Bežné príjmy	48 955 578,04	46 479 451,30	48 906 159,35	51 406 072,00	49 544 335,00	49 544 335,00
Kapitálové príjmy	6 439 577,74	1 465 056,08	606 909,19	500 630,00	140 000,00	140 000,00
Príjmové finančné operácie	6 964 461,76	26 649 188,50	551 712,30	1 022 848,00	0,00	0,00
Rozpočtové príjmy spolu	62 359 617,54	74 593 695,88	50 064 780,84	52 929 550,00	49 684 335,00	49 684 335,00
Bežné výdavky	44 343 202,99	44 700 756,88	44 409 382,42	47 149 054,00	46 397 885,00	46 397 885,00
Kapitálové výdavky	10 954 601,96	3 264 709,08	1 328 632,16	3 100 046,00	606 000,00	606 000,00
Výdavkové finančné operácie	5 909 433,27	25 784 917,75	2 687 116,13	2 680 450,00	680 450,00	680 450,00
Rozpočtové výdavky spolu	61 207 238,22	73 750 383,71	48 425 130,71	52 929 550,00	49 684 335,00	49 684 335,00
Bežný rozpočet	4 612 375,05	1 778 694,42	4 496 776,93	4 257 018,00	3 146 450,00	3 146 450,00

Kapitálový rozpočet	-4 515 024,22	1 799 653,00	-721 722,97	-2 599 416,00	-466 000,00	-466 000,00
Finančné operácie (FO)	1 055 028,49	864 270,75	-2 135 403,83	-1 657 602,00	-2 680 450,00	-2 680 450,00
Hospodárenie celkom (bez FO)	97 350,83	-20 958,58	*1 639 650,13*	1 657 602,00	2 680 450,00	2 680 450,00

Zdroj: Návrh programového rozpočtu mesta Žilina na roky 2013 – 2015

Medzinárodné vzťahy a partnerské mestá Žiliny

Mesto Žilina má podpísané dohody o spolupráci s doleuvedenými mestami. Zmluvy o spolupráci nadväzujú často na medzinárodné dohody o dobrých vzťahoch medzi Slovenskou republikou a danou krajinou. Majú slúžiť k upevneniu priateľstva, rozšíreniu spolupráce medzi národmi a samozrejme medzi občanmi spomenutých miest, pre ich vzájomný osoh.

Spolupráca s partnerskými mestami zahŕňa návštevy predstaviteľov jednotlivých miest, výmenu kultúrnych telies, mládeže či športovcov a tiež výmenu skúseností v oblasti fungovania samosprávy a jej rôznych organizácií a zložiek. Súčasne je ambíciou Mesta Žilina zaujať zahraničných investorov a tak zabezpečiť prílev investícií, napomôcť rozvoju mesta i regiónu, zviditeľniť našich podnikateľov a kultúru v zahraničí, napomáhať pri kontaktovaní jednotlivých inštitúcií.

V súčasnosti Mesto Žilina aktívne spolupracuje s týmito mestami:

BIELSKO-BIALA (Poľsko)
www.bielsko.pl
Počet obyvateľov: 180 000
Vzdialenosť zo Žiliny: 90 km (cez Skalité, Żywiec)
Partnerské mesto od roku 1997

DNEPROPETROVSK (Ukrajina)
www.gorod.dp.ua
Počet obyvateľov: cca 1,1 milióna
Vzdialenosť od Žiliny: 1 500 km, letecky Viedeň-Dnepropetrovsk, resp. Bratislava-Kijev-DP
Partnerské mesto od roku 2003

ESSEN (Belgicko)
www.essen.be
Počet obyvateľov 18 000,
obec vo Flámskom regióne v provincii Antverpy.
Vzdialenosť zo Žiliny: 1 350 km
Partnerské mesto od roku 2002

CHANG-CHUN (Čína)
www.changchun.gov.cn, www.jilin.gov.cn
Počet obyvateľov: 3,3 milióna, nachádza sa v Mandžusku (SV Čína)
Vzdialenosť zo Žiliny: letecky cez Peking – cca 9 hod., Peking-ChangChun 1300 km
Partnerské mesto od roku 1993

KIKINDA (Srbsko)
www.kikinda.org.rs
Počet obyvateľov: 67 000,
Severobanátsky okruh / Srbská autonómna oblasť Vojvodina
Vzdialenosť zo Žiliny: 500 km (cez Budapešť)
Partnerské mesto od roku 2004

NANTERRE (Francúzsko)
www.nanterre.fr
Počet obyvateľov: 90 000, jedno zo západných predmestí Paríža
Vzdialenosť zo Žiliny: 1500 km
Partnerské mesto od roku 1972

PRAHA – Mestská časť Praha 15 (Česká republika)
www.praha15.cz
Počet obyvateľov: 32 000
Vzdialenosť zo Žiliny: 400 km
Partnerské mesto od roku 2008

PLZEŇ (Česká republika)
www.plzen.eu

Počet obyvateľov: 178 000, Plzeňský kraj / Západné Čechy
Vzdialenosť zo Žiliny: 500 km
Partnerské město od roku 2008.

FRÝDEK-MÍSTEK (Česká republika)
www.frydekmistek.cz

Počet obyvateľov: 58 000, Plzeňský kraj / Západné Čechy
Vzdialenosť zo Žiliny: 100 km
Partnerské město od roku 2008.

KRASNOJARSK (Ruská federácia)
http://www.admkrsk.ru
Počet obyvateľov: 950 000, Východná Sibír
Vzdialenosť zo Žiliny: 4.200 km
Partnerské mesto od roku 2013.

V najbližšej budúcnosti bude Mesto Žilina pokračovať v aktívnej spolupráci s partnerskými mestami a má záujem nadviazať kontakty a spoluprácu s niektorým mestom v Maďarsku, v Rakúsku a v Nemecku.

Mesto Žilina sa pravidelne zúčastňuje festivalu partnerských miest v Bielsko-Biala, Dní česko-slovenského priateľstva v Plzni, Dní Prahy 15 a Dňa seniorov v Prahe 15, Dní tekvice v Kikinde. Naši partneri pravidelne navštevujú Žilinu počas Dňa Európskej kultúry, Staromestských slávností alebo Dňa seniorov.

1.2 Prieskum verenej mienky

Pre verejnosť bol spracovaný dotazník, ktorý mapoval rôzne oblasti života, kvality služieb a zabezpečenia životných potrieb v meste Žilina.
Dotazník pre verejnosť troví prílohu č. 1

Metodika:
Dotazník obsahoval základnú charakteristiku respondenta a 13 zatvorených, polootvorených a otvorených otázok.
Dotazník bol distribuovaný viacerými spôsobmi:

- *www stránka mesta Žilina, facebook mesta Žilina,*
- *klientské centrum (tlačená verzia)*
- *stretnutie primátora s občanmi (tlačená verzia)*
- *médiá, zverejnenie informácie o prieskume a možnostiach, kde si ho občania môžu nájsť*

Verejnosti boli sprístupnené 2 verzie dotazníka – tlačená a on line verzia.
Dotazníkový prieskum prebiehal od 1. apríla do 10. mája 2013.

Vyhodnotenie dotazníka:
Dotazníkového prieskumu v meste Žilina sa zúčastnilo 308 respondentov.
Pozn.: Čísla v zátvorke uvádzajú počet respondentov, ktorí danú odpoveď uviedli. Údaje týkajúce sa percentuálneho vyjadrenia sú zaokrúhlené.

Charakteristika respondentov:

Prieskumu sa zúčastnilo 140 mužov a 168 žien.

Do prieskumu boli zapojené vekové kategórie od 15 – 19 rokov až po kategóriu 65 a viac rokov. Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov sa do prieskumu zapojili najpočetnejšie obyvatelia vo veku 20 – 29 (88) a 30 – 39 rokov (89).

Graf č. 1

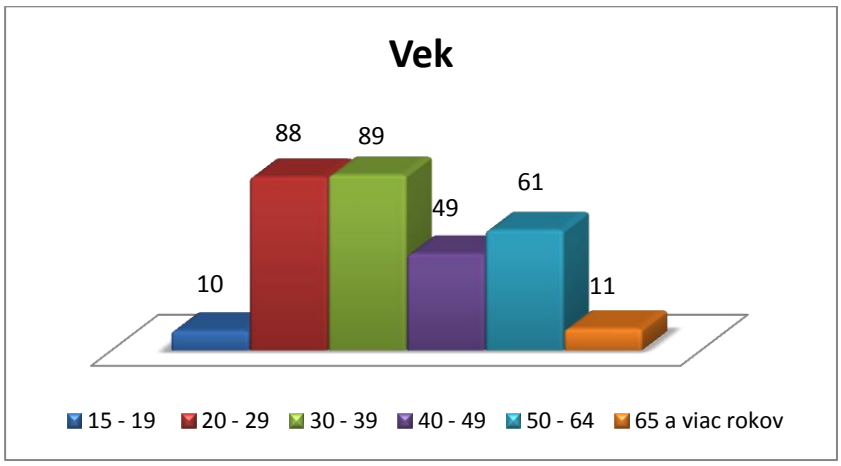

Štruktúra vzdelania respondentov bola nasledovná: 65% (200) dosiahlo vyššie vzdelanie, 30% (93) dosiahlo stredné vzdelanie a 5% (15) dosiahlo nižšie vzdelanie.

Z pohľadu štruktúry ekonomickej aktivity respondentov, najpočetnejšiu skupinu, 65% (201), tvorili zamestnanci. V rozsahu po 10% boli zastúpení súkromní podnikatelia (33) a študenti (31). Ostatné ekonomické aktivity uvedené v dotazníku, ako materská dovolenka, nezamestnaní, dôchodcovia a invalidní dôchodcovia, tvorili spolu 25%.

Graf č. 2

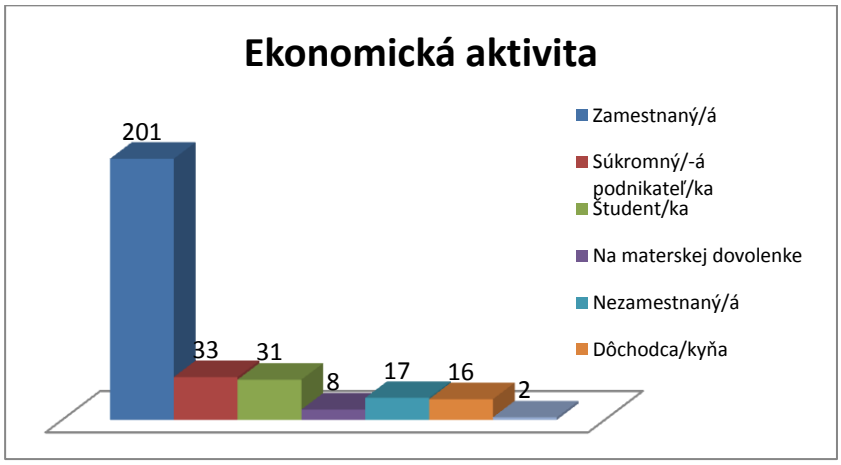

Vyhodnotenie odpovedí

1. Máte v meste Žilina trvalé bydlisko alebo prechodné bydlisko?

Trvalé bydlisko v meste Žilina malo 92% respondentov (282). Prechodné bydlisko a inú variantu pobytu, resp. pôsobenia v meste Žilina uviedlo po 4% respondentov (12 a 13).

2. V ktorej mestskej časti bývate?

V otázke č.2 si respondenti vyberali z 20 mestských časti. Najpočetnejšie boli zastúpené mestské časti Vlčince (66), Solinky (65), Hliny (42), Staré mesto (41) a Hájik (40).

Graf č. 3

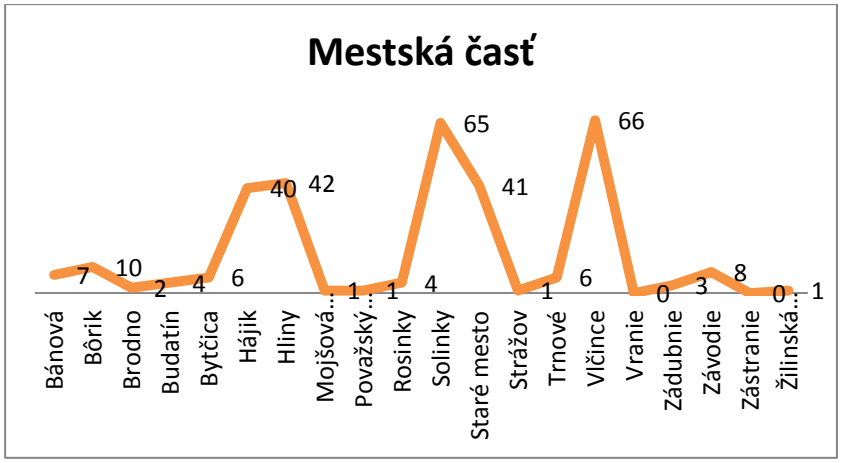

3. Ste spokojný/á s bývaním v Žiline?

Z pohľadu spokojnosti s bývaním v Žiline najviac respondentov 50% (153), uviedlo možnosť **„som čiastočne spokojný/a“**. Spokojných je 46% (139), nespokojných s bývaním sú len 4% (10) respondentov. Na otázku odpovedalo 302 respondentov.

4. Ako hodnotíte rozvoj a napredovanie mesta v posledných 5 rokoch?

Na otázku č.4 odpovedalo 287 respondentov. Z nich 48% (137) hodnotilo **napredovanie mesta negatívne**, 33% (95) pozitívne. 19% (55) respondentov nevedelo daný stav posúdiť.

5. Ktoré z nasledujúcich oblastí je podľa Vášho názoru potrebné v meste Žilina čo najskôr riešiť a rozvíjať?

Otázka zisťovala, ktoré z ponúkaných oblastí v meste Žilina je potrebné podľa názoru respondentov čo najskôr riešiť a rozvíjať. Respondenti mali doporučené uviesť maximálne 2 oblasti. Mohli si vybrať z 11 možností – Školstvo; Ekonomika, podnik. prostredie; Kultúra a kultúrna infraštruktúra; Cestovný ruch, oddych, šport; Doprava; Výskum a vývoj; Bytová výstavba, základná infraštruktúra; Sociálna politika a sociálna infraštruktúra; Životné prostredie; Informačné technológie a Iné.

Najvyššiu prioritu získala **oblasť dopravy** 50% (154). Medzi ďalšie preferované oblasti patrili životné **prostredie** 44% (134) a **cestovný ruch** 40% (121). Ďalšie skupiny tvorilo školstvo a kultúra, vrátane kultúrnej infraštruktúry 20% (64), bytová výstavba, ekonomika a podnikateľské prostredie a sociálna politika vrátane infraštruktúry 15 – 18%. Najmenej pozornosti venovali respondenti oblastiam ako sú výskum a vývoj, informačné technológie a iné 4% (11).

Graf č. 4

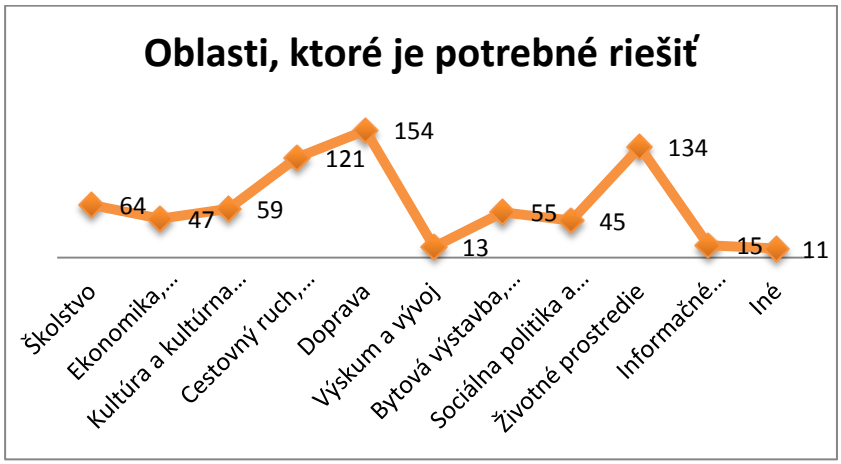

V odpovediach „Iné“, uviedli respondenti niekoľko nových oblastí, napr.: športoviská, aktuálne problémy mesta, pracovné príležitosti, konkurencieschopnosť mesta, cyklotrasy, zeleň, verejné priestranstvá, oddychové zóny, MHD.

6. Vyjadrite mieru Vašej spokojnosti so súčasným stavom služieb a zabezpečovania životných potrieb na území mesta Žilina?

V otázke č.6 mali respondenti možnosť vyjadriť mieru svojej spokojnosti so súčasným stavom služieb a zabezpečovania životných potrieb na území mesta Žilina. V ponuke mali uvedených 30 služieb a životných potrieb. Každú z nich mohli hodnotiť v škále spokojnosť – priemer – nespokojnosť.

Najmenej spokojní boli respondenti **s parkovacími miestami** (63%), **cyklotrasami** (46%), **chodníkmi** (44%), **športovými zariadeniami** (43%), **miestnymi komunikáciami** (39%), **verejnou zeleňou** (39%), **športovým vyžitím** (32%), **mestskou políciou** (27%), **zdravotnou starostlivosťou** (27%) a **sociálnymi zariadeniami** (26%).

Nespokojnosť s parkovacími miestami uviedlo viac ako 63% respondentov. Kým v poradí medzi jednotlivými hodnotenými kategóriami boli rozdiely len niekoľkých percent, medzi prvou odpoveďou „parkovacie miesta“ a druhou odpoveďou „cyklotrasy“ bol rozdiel až 17%.

Naopak najväčšiu mieru spokojnosti uviedli respondenti s pokrytím elektrickou energiou (84%), plynom (81%), mobilnými sieťami (80%), verejným vodovodom (78%), požiarnou ochranou (74%) a kanalizáciou (71%).

Graf č. 5

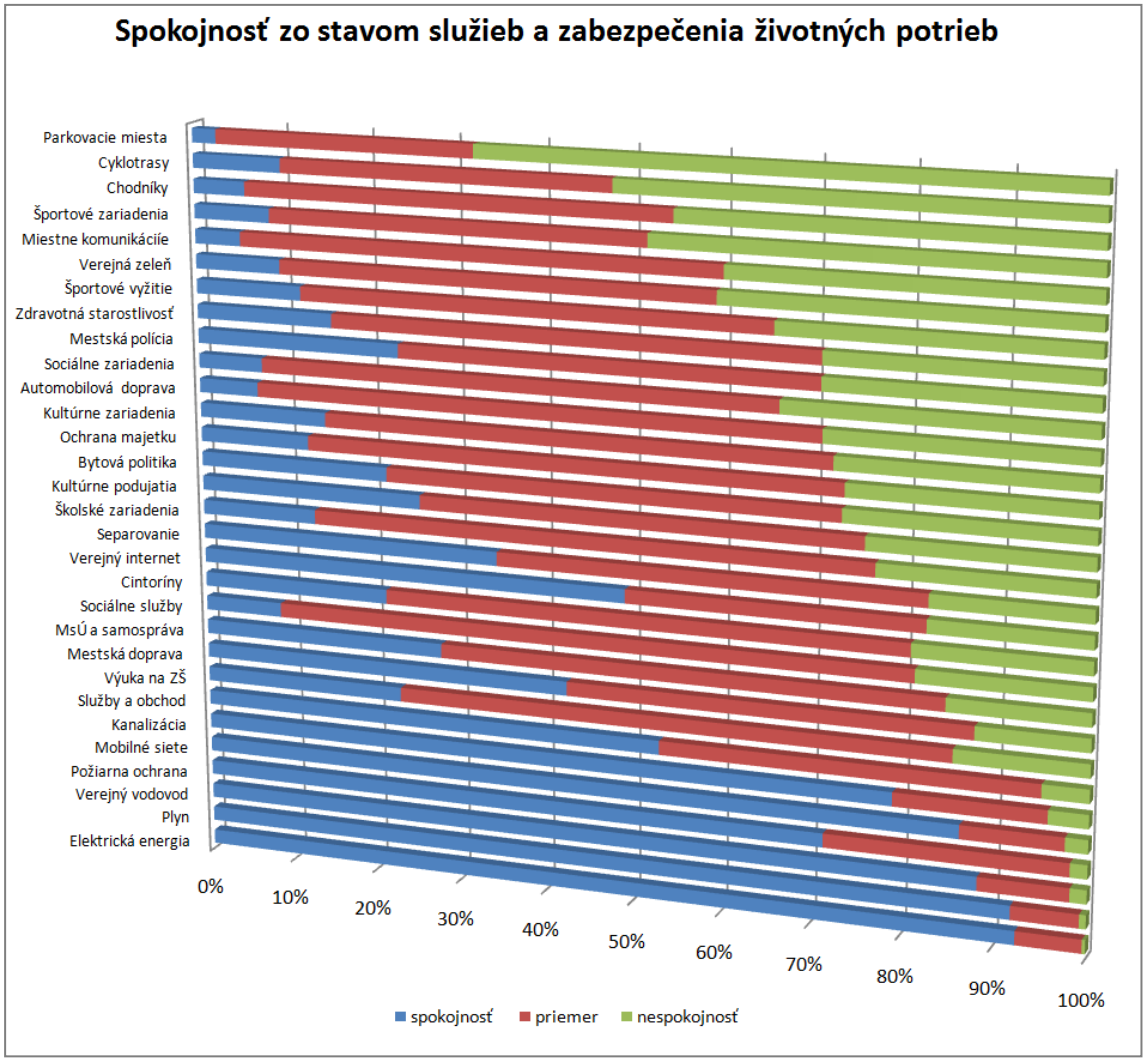

V rámci vyhodnotenia odpovedí v tejto otázke sme použili komparáciu odpovedí podľa príslušnosti respondentov k jednotlivým mestským častiam. Z dôvodu zachovania potrebnej výpovednej hodnoty a reprezentatívnosti, sme do komparácie zaradili len tie mestské časti, ktoré boli zastúpené minimálne 40 respondentami. Najpočetnejšie boli zastúpené mestské časti Vlčince (66), Solinky (65), Hliny (42), Staré mesto (41) a Hájik (40).

Pri komparácii sme sa zamerali na top 10 odpovedí, v ktorých respondenti vyjadrili nespokojnosť so službami a zabezpečením životných potrieb. Porovnávali sme odpovede celej vzorky (mesto Žilina) a odpovede jednotlivých mestských častí.

Graf č. 6

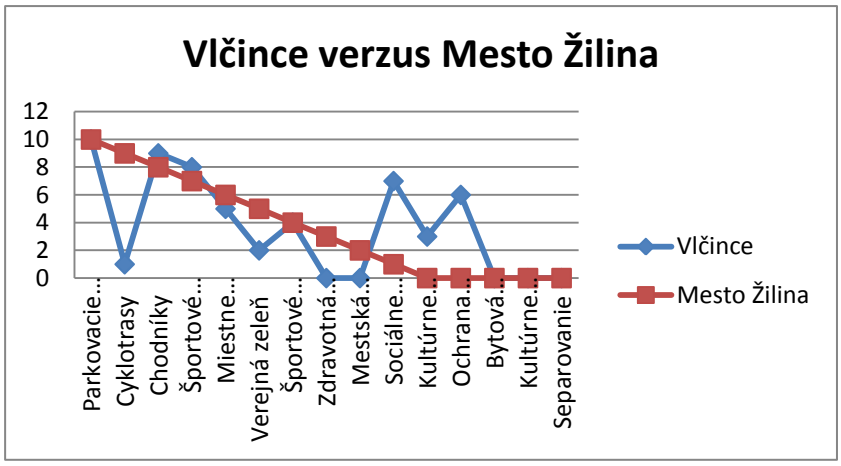

Graf č. 7

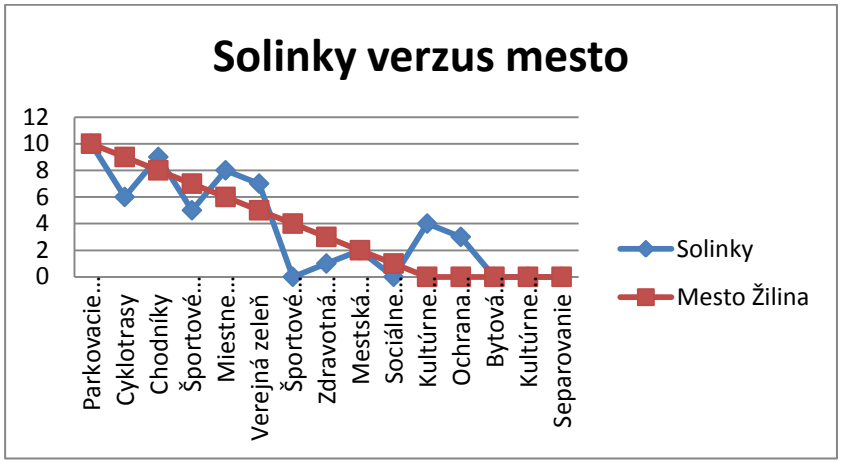

Graf č. 8

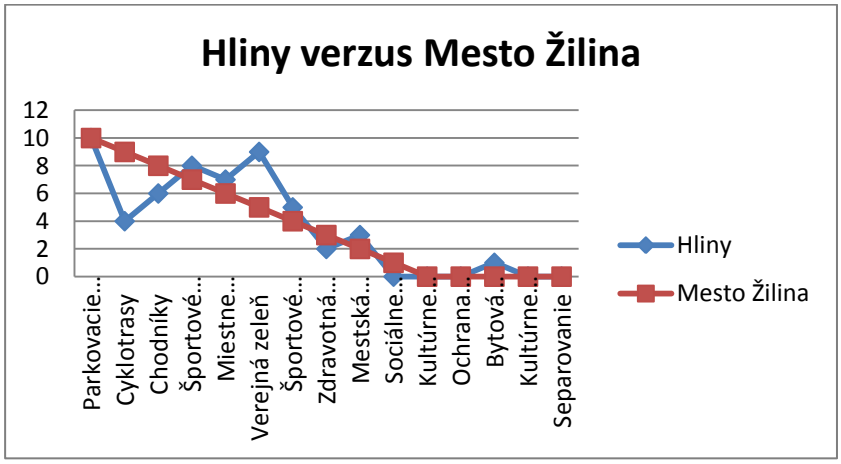

Graf č. 9

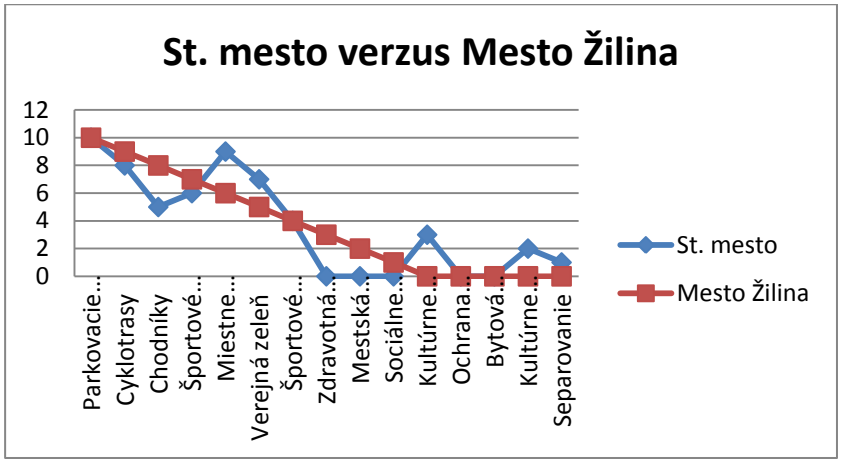

Graf č. 10

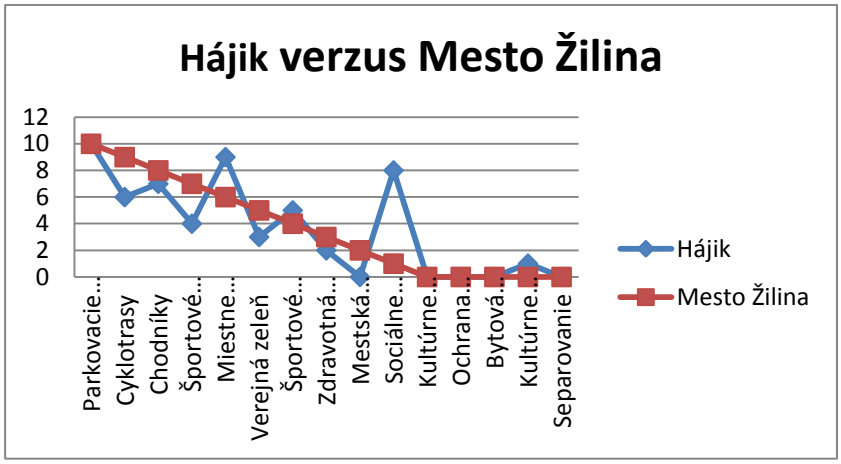

Aj keď je zrejmé, že zoznam top 10 najproblematickejších oblastí je v jednotlivých mestských častiach a celkovom hodnotení mesta Žiliny veľmi podobný, v miere nespokojnosti a tým i potrebe ich riešiť, sú určité rozdiely.

7. Chýbajú Vám niektoré služby v uvedených oblastiach?

Otázka č. 7 je polootvorená a venovala sa chýbajúcim službám v meste Žilina. Respondenti sa vyjadrovali k 6 predefinovaným oblastiam a v prípade potreby mohli uviesť aj inú chýbajúcu službu.

Pri každej podotázke (službe) mali možnosť vybrať si odpoveď „áno“, resp. „nie“. Ak uviedli odpoveď “áno“, čo znamená že im daná služba chýba, mali mohli bližšie konkretizovať chýbajúce služby.

Respondentom najviac chýbajú služby v **oblasti športu a voľného času**, túto potrebu vyjadrilo 38% respondentov (116). Ďalšie chýbajúce služby sú v oblasti **dopravy** 33% (101), **zdravotnej starostlivosti** 25% (76), kultúry 22% (68), školstva 17% (51), sociálnej oblasti 16% (50) a iné služby 11% (33).

Naopak najvyššiu mieru spokojnosti so službami uviedli v oblasti školstva 49% (151).

Graf č. 11

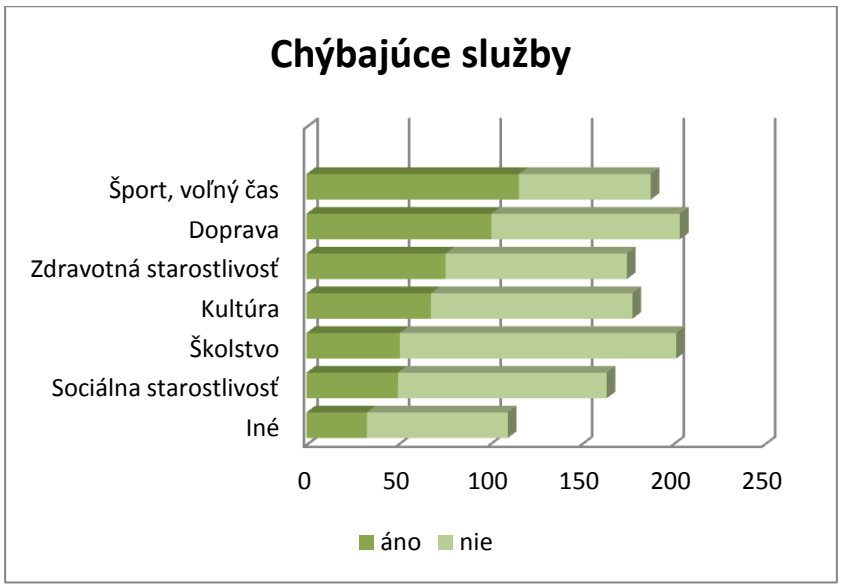

Respondenti bližšie konkretizovali okruhy chýbajúcich služieb.

ŠPORT, VOĽNÝ ČAS

Na otázku odpovedalo 100 zo116 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti športu a voľného času.

Najčastejšou požiadavkou (31) v tejto oblasti je **vytvorenie nových možností na športovanie** všeobecne a **údržba a úprava existujúcich športovísk** (8) či okolia vodného diela (4). Vítané by boli centrá voľného času (8), predovšetkým pre deti a dospievajúcich.

Samostatne je najčastejšie spomínaná **téma cyklotrás** (25), či už v rámci mesta alebo v okolí Žiliny, pričom toto súvisí s možnosťami na korčuľovanie (4). Silne rezonuje aj téma športovej haly (19). Podľa respondentov je potrebné rozšíriť možnosti kúpania sa v meste, či už sa jedná o plavárne (3) alebo aquapark (5).

DOPRAVA

Na otázku odpovedalo 97 zo 101 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti dopravy.

V tejto sfére zostáva **parkovanie** hlavnou témou. Vážny nedostatok parkovacích miest v Žiline vníma 29 respondentov, z toho šiesti konkretizujú svoju odpoveď na sídliská a dvaja navrhujú výstavbu parkovacích domov. Zriadenie parkovacích rezidenčných miest navrhujú dvaja respondenti.

Zo všetkých odpovedí je zrejmé, že Žilinčania v našom prieskume intenzívne vnímajú **preplnenie mesta autami** a riešenie vidia v alternatívach ako preprava bicyklom, pešo či v MHD.

Na potrebu zvýšenia **kvantity i kvality cyklistických chodníkov** v celej Žiline upozorňuje 23 respondentov. Respondenti vidia potrebu aj v zlepšení **stavu chodníkov** (6) a **ciest** (6). Zmieňujú sa tiež o nutnosti údržby všetkých typov komunikácií, a to i v zime (4).

K potrebe **skvalitnenia MHD** sa vyjadrilo 23 respondentov. Cestujúci si myslia, že cena cestovného nezodpovedá kvalite služieb. Najčastejšie sú v tomto kontexte spomínané nedostatočné prepojenie prímestských častí s centrom, nevhodné intervaly odchodov MHD, ako aj neuspokojivá koordinácia prestupov, presunov medzi zastávkami či synchronizácia MHD s diaľkovými spojmi (17). Respondenti spomínajú taktiež nepohodlné cestovanie v MHD v dôsledku preplnenia spojov a netaktných šoférov (4), ako aj opotrebovanosť súčasných dopravných prostriedkov MHD (3).
Odpovede tiež poukazujú na neuspokojivo riešenú **organizáciu dopravy** vrátane križovatiek (5).Traja respondenti navrhujú zriadenie **dopravného informačného systému** dostupného na internete.

ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ

Na otázku odpovedalo 66 zo 76 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti zdravotnej starostlivosti.
Nespokojnosť so **súčasným stavom Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Žiline** priamo vyjadrilo 22 respondentov, konkrétne sa vyjadrovali ku kvalite zariadenia (6), potrebe jeho obnovy (5) a modernizácie technického vybavenia (5).
S týmto súvisí aj nespokojnosť respondentov s **poskytovanými službami a starostlivosťou** (16), s dlhými čakacími dobami na vyšetrenie u lekára (8), s cenovou politikou (4) a korupciou (3) v zdravotníctve. Respondenti vyjadrili potrebu väčšieho počtu odborných lekárov (13), predovšetkým stomatologických (4) a tiež potrebu zubnej pohotovosti (3).

KULTÚRA

Na otázku odpovedalo 56 zo 79 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti kultúry.
Viac kultúrnych podujatí v Žiline v podobe koncertov, predstavení, festivalov a podujatí si praje 27 respondentov. Bližšie špecifikujú potrebu väčšieho množstva letných podujatí (3), viac podujatí pre ľudí nad 40 rokov (2) ako aj chuť po rôznorodosti kultúrnych podujatí (2). Viac divadelných predstavení si prajú 4 respondenti, z toho 2 vyjadrili záujem o klasické divadelné hry.
Občania v našom prieskume vnímajú aj **nedostatok priestoru na kultúrne podujatia** v podobe haly, kultúrnych domov či pekného amfiteátra (7). Dostatok kultúry pre deti a mládež chýba 4 respondentom. Spomínaná je i slabá propagácia podujatí, ktoré sa uskutočnia (2).

ŠKOLSTVO

Na otázku odpovedalo 45 zo 51 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti školstva.

Najčastejšie respondenti uvádzajú problém s **nedostatkom materských škôl** (9) resp. s kapacitou existujúcich škôlok (3).
V oblasti **základných škôl** vidia nedostatky 11 respondenti. Konkrétne, uvádzaná je nutnosť kvalitnejšej prípravy pedagógov a modernejšie vybavenie tried (4), o metodiku Montessori v materských i základných školách prejavili veľký záujem 4 respondenti. V odpovediach zaznieva aj potreba väčšieho množstva špeciálnych škôl (2). Viac možností voľnočasových aktivít a centier spomenuli 6 respondenti. Zmienené sú i potreba kvalitnej vysokoškolskej prípravy spätej s odbornou praxou (3) ako aj nedostačujúce možnosti neformálneho vzdelávania dospelých (3).

SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ
Na otázku odpovedalo 42 z 50 respondentov, ktorí uviedli, že im chýbajú niektoré služby v oblasti sociálnej starostlivosti.
Viac **služieb**, **možností a sociálnych zariadení pre dôchodcov** vo všeobecnosti chýba 32 respondentom. Konkrétne, chýba domov dôchodcov (4), viac DSS (4), kvalitnejšie služby v DSS (4), denný stacionár pre dôchodcov (5), ADOS (2) a hospic (2).
Časť respondentov uvádza nutnosť zriadenia väčšieho množstva **centier a klubov pre deti** (4). Potrebu vyššieho počtu jaslí a materských škôl ako aj ich cenovú dostupnosť spomenuli 3 respondenti.

INÉ
Na možnosť uviesť niektoré iné problémy, ktoré vnímajú obyvatelia mesta Žilina uviedlo odpoveď 31 z 33 respondentov.
Takmer polovica odpovedí sa týkala **životného prostredia** (14), či už nedostatku zelene v meste (7), starostlivosti o verejné priestory (4) a budovy (3).
Respondenti ďalej vyjadrili nespokojnosť so službami policajných zložiek (5) spolu s potrebu efektívnej komunikácie a kontroly verejných činiteľov (3). Ako rušivé elementy života v meste boli uvedené nedostatočné možnosti venčenia psov (3) ale aj množstvo bilboardov (2).

8. Ktoré problémy je podľa Vás potrebné riešiť čo najskôr?

Otázka č. 8 je polootvorená. Respondenti mali možnosť vybrať si z 20 preddefinovaných oblastí a v prípade potreby uviesť aj inú. Respondenti mohli uviesť viac problémových oblastí, doporučených bolo max. 5.

Medzi najvypuklejšie problémy zaradili respondenti **cesty a komunikácie** 60% (186), **nové pracovné príležitosti** 54% (166), **životné prostredie** 51% (157), **oddych a voľný čas** 39% (120) a **športové a kultúrne zariadenia** 37% (115).

Ďalšie uvedené problémy sa týkali zdravotníckej starostlivosti 29% (89), bezpečnosti a ochrane majetku 26% (81), kultúrnym pamiatkam 25% (77), starostlivosti o starých občanov 19% (58), novej bytovej výstavbe 17% (52), mestskej doprave 16% (50), podnikateľom 16% (48), informovanosti občanov 15% (47), mimoškolskej výchove 14% (43), dopravnej dostupnosti 14%

(42), oprave bytového fondu 12% (36), predškolskej výchove 11% (33), školskej výchove 11% (33), komunálnym službám 8% (25), iným problémom 6% (17) a službám 1% (2).

Kategóriu „INÉ“ si vybralo 17 respondentov. Celkovo uviedli 38 problémových oblastí. Viacero uvedených odpovedí len bližšie špecifikuje predchádzajúce preddefinované problémové oblasti. Najčastejšou je potreba rozšírenia parkovacích miest (13), konkrétne na sídliskách (6). Respondenti by venovali väčšiu pozornosť téme ekológie (5), predovšetkým v oblasti vývozu odpadu (3). Žiaduce by pre nich bolo vybudovanie nových a údržba starých chodníkov a ciest (5). Dôležitým problémom pre respondentov je úroveň služieb (6), či už sa týkajú mestského úradu (2), polície (2) alebo nedostatku sociálnych pracovníkov (2).

Graf č. 12

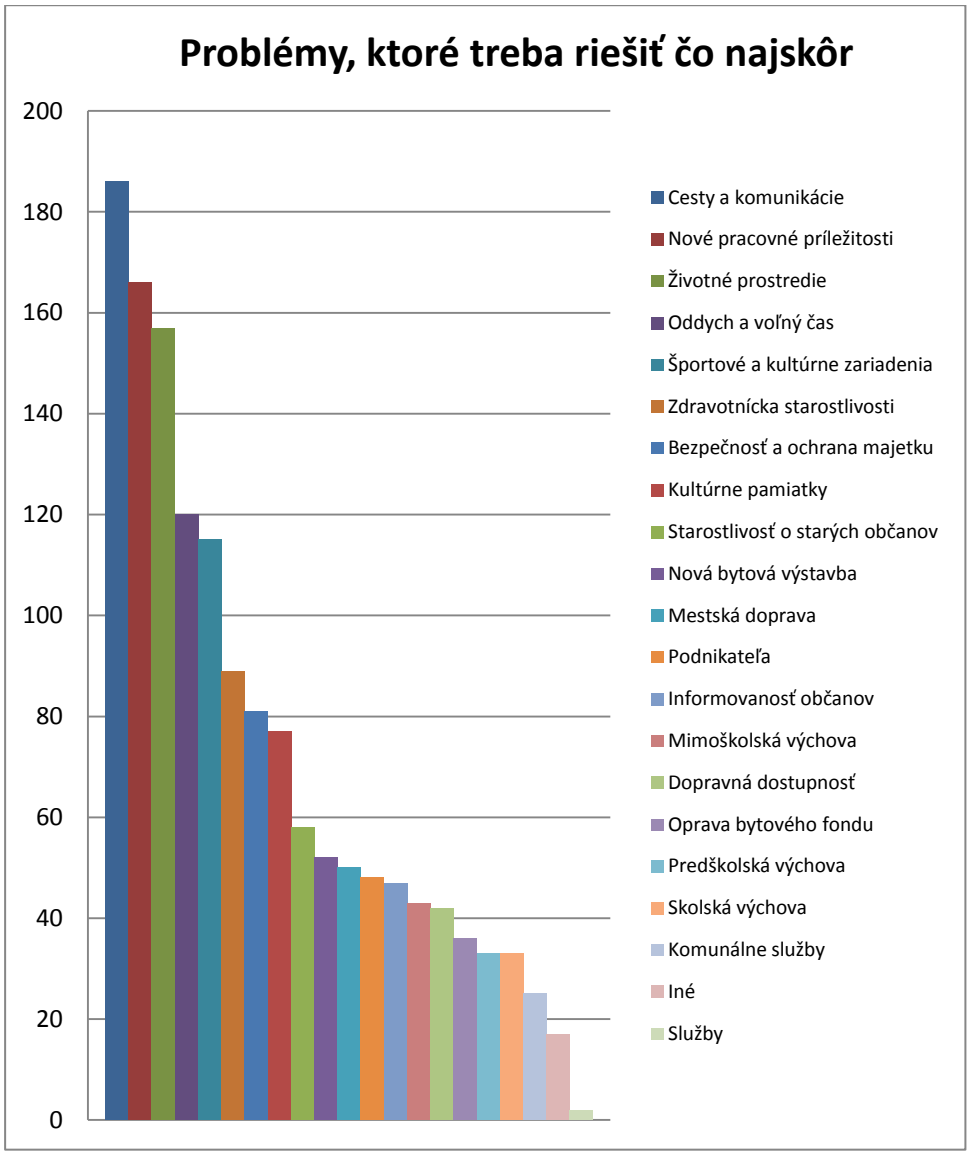

9. Aké konkrétne projekty navrhujete v meste realizovať?

Na otázku odpovedalo 130 respondentov, čo je 42% z celej skupiny respondentov. Väčšina odpovedí je relatívne všeobecného charakteru a venuje sa skôr problematickým témam než konkrétnym návrhom projektov.

V oblasti dopravy a infraštruktúry si **dobudovanie cyklotrás a vytvorenie prepojenej cyklistickej infraštruktúry** praje 26 respondentov. Respondenti tiež navrhujú viac **parkovacích miest** a to aj na sídliskách (17), vrátane parkovacích domov (2). V tejto sfére je prítomný i návrh na opravu ciest (7) a chodníkov (5).

Vo sfére športu a oddychu by najväčší počet respondentov ocenil viac **zelených oddychových plôch** (28), konkrétne je spomínané vybudovanie rozsiahleho mestského parku i na úkor budov (7), rekonštrukcia parku Ľ. Štúra (2), zveľadenie okolia vodného diela, riek a priehrady (5) a rozšírenie Sadu na Studničkách (3). Ďalej respondenti navrhujú **vytvorenie nových športovísk a ihrísk**, a to aj na sídliskách (17). V návrhoch sa opakuje i oprava športovej haly na Bôriku (5) či výstavba novej (3). Aquapark prípadne druhé kúpalisko by ocenili 3 respondenti.

V oblasti životné prostredie sa najčastejšie opakuje idea **zeleného a čistého mesta** (34), konkrétne zaznieva návrh na viac zelene (14), lepšiu starostlivosť o existujúcu zeleň (6), vyčistenie mesta od odpadkov (9), environmentálnu výchovu (3) a viac košov v uliciach (2). Miesta vyhradené na venčenie psov, prípadne viac košov určených na psie exkrementy navrhujú 3 respondenti.

Ďalšie témy a návrhy zahŕňajú viac kultúrnych podujatí (8), zachovanie existujúcich a budovanie nových centier voľného času (4), rekonštrukciu autobusovej a vlakovej stanice (4), zvýšenie bezpečnosti v uliciach a budovanie dôvery v políciu (4), bezpečnostný kamerový systém v meste (3), výstavbu bytov (3) a zriadenie denného stacionára pre dôchodcov (2).

10.Zaujímate sa o dianie a život v meste Žilina?

Na otázku odpovedalo 290 respondentov.
Otázka mapovala záujem respondentov o dianie v meste. Mali možnosť výber z 3 preddefinovaných odpovedí „áno často“ – „áno občas“ – „nie“. Odpoveď „nie“ uviedol len 1 respondent. 60% (174) sa **zaujíma o dianie v meste často** a 40% (155) občas.

Graf č. 13

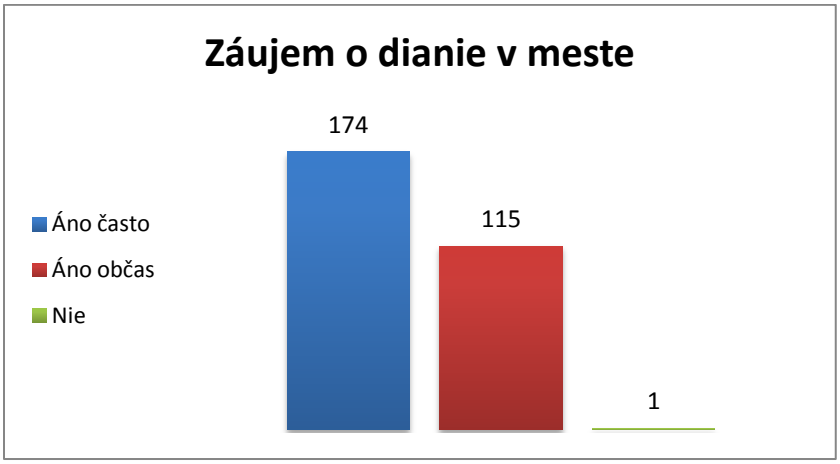

11. Odkiaľ najčastejšie čerpáte informácie o dianí v meste?

Otázka č.11 bolo polootvorená. Respondenti mali možnosť vybrať si z 5 preddefinovaných možností, resp. uviesť iný zdroj informovanosti. Respondenti mohli uviesť aj viac zdrojov.
Najčastejšie využívaným zdrojom informovania o dianí v meste je **webová stránka mesta Žilina** (www.zilina.sk), tento zdroj využíva 72% respondentov (221). Ďalším v poradí sú noviny, ktoré využíva 52% (161). Priateľov a známych, ako zdroj informácií uviedlo 38% (113), informačnú tabuľu a internet 21% (68) a MsÚ 19% (60).

38 respondentov (11%) uviedlo aj INÉ informačné zdroje. Viacero uvedených odpovedí len bližšie špecifikuje predchádzajúce preddefinované zdroje informácií. Prevahu majú užívatelia internetu (34), ktorí získavajú informácie z portálov venujúcim sa regiónu Žiliny (17), z profilu mesta či primátora na sociálnej sieti Facebook (11), z portálov zilina.sme.sk (4) a kamdomesta.sk/zilina (2). Menej využívanými zdrojmi sú podľa odpovedí respondentov informačné tabule mesta (2), televízia (2) a rozhlas (2).

Graf č. 14

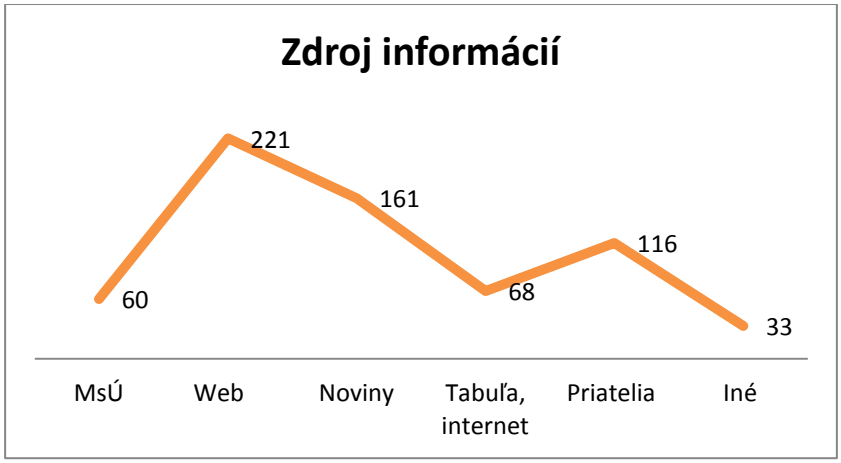

12.Ste spokojný/á s činnosťou miestnej samosprávy v posledných 5 rokoch?

Na otázku odpovedalo 283 respondentov. Z nich 65% (184) je s činnosťou samosprávy **čiastočne spokojná**, 19% (54) hodnotí činnosť samosprávy pozitívne a 16% (45) vyjadrilo nespokojnosť.

Graf č. 15

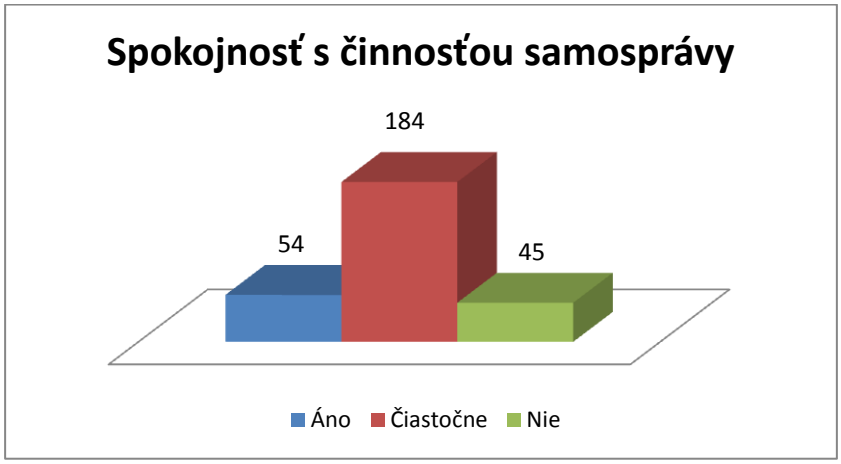

13. Podľa Vášho názoru, v ktorej oblasti by mohla lepšie fungovať samospráva?

Ak v predchádzajúcej otázke (č.12) vyjadrilo čiastočnú spokojnosť, resp. nespokojnosť s činnosťou samosprávy 229 respondentov, len 50% z nich uviedlo v otázke č. 13 svoj názor na zlepšenie jej fungovania. Otázka č. 13 bola otvorenou otázkou.

Zo 114 respondentov ktorí odpovedali na túto otázku, by si 50 želalo **lepšiu interakciu** so samosprávou. Presnejšie, ide o spôsob poskytovania služieb (11), komunikáciu a informovanosť občanov (32), konkrétne priamu komunikáciu s verejnými činiteľmi (10).

Podľa 13 respondentov je nutné zlepšiť všetky oblasti fungovania samosprávy. V ďalších odpovediach boli uvedené i konkrétne oblasti, predovšetkým činnosť stavebného úradu (7), finančného hospodárenia samosprávy (7), dopravy a infraštruktúry (9), vrátane problematiky parkovania (4), ďalej oblasť školstva (5), životného prostredia (5), sociálnej oblasti (5) a fungovania polície (4).

Ďalej je podľa respondentov v konaní samosprávy potrebné slúžiť občanom (7), plniť dané sľuby (6), riešiť problém prezamestnanosti v rámci mestského úradu (4) a posilniť právomoci jednotlivých mestských častí (3).

1.3 Odborné pracovné skupiny

Kľúčovým predpokladom úspešnej prípravy PHSR bolo vytvorenie pracovných / tematických skupín. Realizačný tím navrhol 4 pracovné tematické skupiny:

- Doprava a životné prostredie
- Kultúra, šport, oddych a cestovný ruch
- Sociálna a bytová oblasť
- Školstvo a zamestnanosť

Uvedené tematické skupiny sa venovali všetkým pôvodným 9 prioritným témam súčasného PHSR. V každej pracovnej skupine sa sledovali dve prierezové témy:

- Veda, výskum, inovácie
- IKT

Metodika

Princíp tvorby pracovných skupín:

- *V každej skupine bolo cca 15 – 20 členov*
- *Zloženie pracovných skupín:*
  - *zástupcovia odborov, oddelení MsÚ Žilina*
  - *členovia komisií , poslanci*
  - *OvZP*
  - *predstavitelia ZASK*
  - *kľúčoví aktéri rozvoja mesta z podnikateľského a neziskového sektora (ÚPSVaR, SŠ, VŠ, zamestnávatelia, neziskové organizácie)*
- *Členov pracovných skupín nominovali vedúci odborov*

Samotné workshopy (4) prebiehali v druhej polovici júna (19. a 25.6. 2013).

Pracovné skupiny facilitovali Mgr. D. Hullová a Mgr. R. Hulín. Bol zabezpečený zápis a nahrávanie.

Náplňou tematických workshopov bolo:.

- *predstavenie kľúčových problémov vyplývajúcich z dotazníkového prieskumu pre verejnosť*
- *SWOT analýza*
- *navrhované projektové riešenia a zámery, vízie*

Všetky prepisy z workshopov boli následne zaslané členom pracovných skupín na pripomienkovanie, príp. doplnenie. Všetky zaslané podnety boli zapracované.

1.4 SWOT analýzy

(jednotlivých tematických skupín)

DOPRAVA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

SILNÉ STRÁNKY
DOPRAVA - strategicky významná poloha mesta Žilina v dopravnom spojení východ - západ, sever – juh - dostupnosť mesta Žilina

- významné dopravné križovatky (cestnej a železničnej dopravy štátneho a medzinárodného významu, súčasť medzinárodných trás),
- dôležitý komunikačný uzol s cestnou, železničnou a leteckou dopravou nadregionálneho významu
- vybudovaný okružno-radiálny komunikačný systém mesta
- vybudovaný ekologický dopravný systém mesta zastúpený trolejbusovou dopravou
- existujúci mestský dopravný podnik, elektrická trakcia
- Výskumný ústav dopravy a spojov a Žilinská univerzita - odborné kapacity

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- lesopark a jeho rozširovanie
- legislatívne zabezpečenie nakladania s odpadmi (súlad so Smernicami EÚ, VZN Mesta Žilina)
- zavedený systém triedenia komunálnych odpadov
- existujúca infraštruktúra odpadového hospodárstva

SLABÉ STRÁNKY

DOPRAVA

- nevyhovujúci stavebno-technický stav mestských komunikácií
- statická doprava nie je optimálne riešená (parkoviská)
- zhoršená dostupnosť a kapacita parkovacích plôch (chýbajú parkovacie domy, hlavne na sídliskách)
- nevhodne riešený počet parkovacích miest pri výstavbe nových bytoch
- chýba prepojenie vlastníkov bytov a parkovacích miest na sídliskách (garáže nevlastnia obyvatelia bytov)
- parkuje sa na trávnatých plochách
- problém s údržbou komunikácií pre parkujúce autá
- chýba kvalitná a prepojená cyklistická infraštruktúra
- slabá údržba cyklotrás, komunikácií v meste (hlavne pre bicykle)
- chýba prepojenie cyklotrás s komunikáciami pre cyklistov v meste
- chýba metodika tvorby cyklotrás a chodníkov v meste
- nie sú vybudované bezpečné cyklistické chodníky
- chýba tolerancia medzi účastníkmi dopravy (cyklisti – vodiči – chodci)
- absentuje preferencia verejnej dopravy (napr. zlé alebo nedostatočné značenie, chýbajú samostatné pruhy)
- jestvujúci ŽRIDS je z pohľadu integrácie, informatizácie, počtu zapojených dopravných módov a dopravcov nevyhovujúci
- chýbajú prestupné terminály, kde by sa ľudia dozvedeli potrebné informácie o jednotlivých druhoch dopravy
- zlý technický stav verejnej dopravy (autobusy, trolejbusy), sú zastarané
- zastarané dopravné prostriedky mestskej hromadnej dopravy s negatívnym vplyvom na životné prostredie
- chýbajú hybridné nízkopodlažné autobusy
- chýba prepojenie vedy, výskumu a prax v oblasti dopravy
- chýba priorita v doprave – buď individuálna doprava na úkor verejnej, resp. opačne)
- chýba komplexná občianska vybavenosť na sídliskách (občania sú nútení cestovať, hl. do MŠ, ZŠ)
- vplyvom politického cyklu (zmena vedenia mesta) sa stráca kontinuita komplexných riešení
- chýba pracovná skupina (experti z praxe, vedy a výskumu)
- chýba odpočet toho, čo sa v poslednej dobe v oblasti dopravy urobilo
- občania nie sú vedení k tolerancii

- sú pripravené projekty, chýbajú ale zdroje financovania na ich realizáciu (nedostatočne sa využívajú iné zdroje na ich financovanie)

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- nedostatočná revitalizácia a rekonštrukcia existujúcich parkov
- chýba dostupná zeleň v meste (parky)
- chýbajú vhodné plochy pre deti a mládež (šport, relax)
- neaktuálny Program odpadového hospodárstva
- nelegálne skládky na území mesta
- na komunikáciách chýbajú miesta na kontajnery (v dôsledku toho je na sídliskách neporiadok)
- končí kapacita skládky komunálnych odpadov
- nie je rozvinutý systém likvidácie biologicky rozložiteľného odpadu
- vybudované venčoviská (pre psy) sú budované nekoncepčne a sú v súčasnosti nevyužívané
- investičné stavby nezohľadňujú kapacitu území tak aby boli trvalo udržateľné
- netolerovanie zelene v meste (občanom vadí padajúce lístie, hmyz a pod.)
- neriešený vandalizmus na verejných priestranstvách
- vandalizmus a jeho tolerovanie
- majetkové problémy (súkromné pozemky)
- slabé kompetencie mesta v riešení vandalizmu a zlej údržby súkromných pozemkov (napr. kosenie)

PRÍLEŽITOSTI

DOPRAVA

- podpora ekologických foriem dopravy zo strany štátu
- zvýšenie úrovne verejnej osobnej dopravy, jej kvality, ponuky a dopytu vhodnou politikou a podporou verejnej osobnej dopravy spolu s realizáciou opatrení a projektov v oblasti dopravy
- zvýšenie efektívnosti systému verejnej osobnej dopravy a financovanie výkonov vo verejnej doprave
- vytvorenie vhodných podmienok na zvýšenie konkurencieschopnosti verejnej osobne dopravy voči individuálnej doprave
- modernizovanie infraštruktúry z fondov EÚ
- zvýšenie atraktivity mestskej dopravy a znižovanie environmentálneho zaťaženia mestských oblastí.
- podpora udržateľnej a bezpečnej dopravy zabezpečujúca súdržnosť a dostupnosť v regiónoch
- záujem štátu zlepšiť mestské prostredie prostredníctvom zachovania a zhodnocovania kultúrneho a prírodného dedičstva so zameraním na využívanie a hospodárenie s týmito neobnoviteľnými zdrojmi a v rámci integrovaných stratégií pre obnovu územia
- rastúci dôraz a realizácia princípov trvaloudržateľného rozvoja miest a mestských oblastí
- letisko

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- presadzovanie energetickej efektívnosti v priemysle a službách
- zvyšovanie informovanosti v oblasti energetickej efektívnosti
- zvyšovanie primárnych energetických zdrojov vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny
- zvyšovanie podielu OZE v energetickom mixe
- potreba podporovať nakladanie s odpadmi v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva
- rastúca potreba zlepšenia kvality ovzdušia
- sanácia environmentálnych záťaží ako predpoklad opätovného využitia sanovaných lokalít
- potreba podpory inovatívnych technológií na zlepšenie ochrany životného prostredia, racionálne využívanie zdrojov a podporu zeleného rastu

OHROZENIA
DOPRAVA - absencia strategických dopravných stavieb – diaľnica, diaľničný privádzač (zatiaľ je riešenie len vo forme projektovej dokumentácie) - rastúci podiel individuálnej cestnej dopravy - nedobudovaná a nesúvislá sieť diaľnic a rýchlostných ciest - poddimenzovaná údržba ciest I. triedy - zdĺhavý a náročný proces investičnej prípravy - zdĺhavý proces majetkovoprávneho vysporiadania - zdĺhavý a komplikovaný proces verejného obstarávania - nefunkčnosť nedokončenej diaľničnej siete a siete rýchlostných ciest - nedobudovanosť diaľničných koridorov siete TEN-T - nízky podiel ciest vyšších tried (diaľnice a rýchlostné cesty) - nedostatočné budovanie IDS v SR - finančná náročnosť výstavby a prevádzky parkovacích domov - neakceptovanie verenej dopravy ostatnými účastníkmi dopravy ŽIVOTNÉ PROSTREDIE - zvyšujúce sa množstvo vyprodukovaných odpadov – komerčný spôsob života - problematické hľadanie vhodných lokalít pre zberné dvory, skládky - nekontrolovaná návštevnosť - deštrukcia, vandalizmus

KULTÚRA, ŠPORT, ODDYCH A CESTOVNÝ RUCH

SILNÉ STRÁNKY
VŠEOBECNÉ - historicko-kultúrny potenciál mesta - história mesta, tradície - efektivita pri zabezpečovaní kultúrnych a športových podujatí mesta - tradícia grantových systémov mesta KULTÚRA - Žilina – kultúrne a „mladé“ mesto - bohatý kultúrny život, kultúrno-spoločenské podujatia - existujúce kultúrne zariadenia, kultúrne prostredie - silné nezávislé progresívne divadlo - divadlá, galérie, Štátny komorný orchester - inštitúcie s kvalitnými a vzdelanými zamestnancami - silná intelektuálna základňa v oblasti kultúry ŠPORT A ODDYCH - záujem Žilinčanov o aktívne trávenie voľného času - rastúci záujem verejnosti o športové aktivity - potenciál pre športové aktivity - história športu, športových kubov, aktívni športovci CESTOVNÝ RUCH - strategicky významná poloha mesta Žilina - zainteresovanosť v združení Euroregiónu Beskydy, OOCR Malá Fatra - dostatok ubytovacích kapacít pre potreby cestovného ruchu
SLABÉ STRÁNKY
VŠEOBECNÉ

- chýba jednotná vízia, jednotné priority v oblasti kultúry, športu a cestovného ruchu
- narúša sa kontinuita komplexných a dlhodobejších zmien (politická bariéra)
- nepripravenosť subjektov v oblasti prípravy a realizácie projektov
- oslabuje sa grantový systém mesta Žilina
- chýba komunikačná stratégia mesta ZA
- chýba informovanosť, komplexnosť informácií
- nedôvera mesta voči podnikateľom, 3.sektoru, odborníkom (najmä v kultúre, ale aj v športe)
- pri riešeniach chýbajú „nadšenci“ (sú nevyužití) a dobrovoľníci
- Žilina dostatočne nevyužíva svoj potenciál (kultúra, cestovný ruch....)
- mesto nevytvára podmienky na zapojenie občanov do plánovacích a rozhodovacích procesov
- chýbajú siete a informačné kanály na komunikáciu a spoluprácu
- chýba vtiahnutie odbornej verejnosti do riešenia problému
- chýba zapojenie lídrov z verejnosti
- odchod šikovných a kreatívnych ľudí do väčších miest
- nedostatočné identifikovanie sa verejnosti s hodnotami definovanými mestom
- zadlženosť mesta
- súčasný rozpočet mesta nenapĺňa jeho potreby

KULTÚRA

- nie je definovaná kultúrna politika mesta
- nevyužitý potenciál (kultúra)
- komisia pre pamätihodnosti mesta nefunguje
- vplyvom nekoordinovanej výstavby sa stráca „genius loci“ (charakteristická atmosféra mesta)
- vizuálny smog
- zlý technický stav historických objektov (napr. Budatínsky zámok)
- kultúrne pamiatky nie sú vhodne sprístupňované verejnosti
- chýbajú priestory pre umelcov – ateliéry, dielne
- historické centrum mesta sa „vyľudňuje“
- nedostatočná úroveň vybavenosti jestvujúcich kultúrnych zariadení
- absencia efektívnej údržby a modernizácie kultúrnych zariadení
- slabá prezentácia kultúry Žiliny a Slovenska v zahraničí

ŠPORT A ODDYCH

- Žilina nemá rozpracovanú stratégiu rozvoja športu
- nedostatočná vzájomná komunikácia kľúčových aktérov v športe pri riešení problémov
- chýbajú verejné športoviská
- chýbajú športovo-rekreačné zariadenia dostupné všetkým (v prírode, na sídliskách, vodné dielo, a pod.)
- zlý technický stav športových areálov (zimný štadión, univerzitný športový areál, plaváreň)
- chýba viacúčelová hala
- chýbajú cyklotrasy a pešie zóny
- zóny na sociálnu interakciu a oddych boli a sú redukované výstavbou – dôsledkom je poškodená harmónia mesta
- chýbajú priestory pre voľnočasové aktivity
- nedostatok doplnkových aktivít pre voľný čas
- potreba revitalizácie lesoparku
- úbytok zelene v meste
- slabá dostupnosť športovísk

CESTOVNÝ RUCH

- slabá podpora turizmu
- chýba označenie mesta a bodov záujmu v cudzom jazyku
- chýba diferencovaná ponuka programu pre turistov
- chýba komplexný „informačný portál“ pre turistov i miestnych obyvateľov o programe aktivít a podujatí v Žiline
- chýba miesto na parkovanie autobusov pre turistov
- nevyužívajú sa možnosti kongresovej turistiky
- málo rozvinutý marketing v CR,
- slabá spolupráca podnikateľov v oblasti cestovného ruchu so samosprávou
- informačný systém o cestovnom ruchu a ponukách jeho produktov je na nízkej úrovni

PRÍLEŽITOSTI

VŠEOBECNÉ

- rozvoj miestnych iniciatív
- využitie a rozvoj vzdelanostného potenciálu obyvateľstva
- rastúci záujem o tradície
- rozvoj časti kultúrneho priemyslu na základe využitia vnútorných zdrojov regiónov

KULTÚRA

- rozvoj sponzorovania kultúry
- deklarovaná potreba štátu zachovať kultúrne a prírodné dedičstvo
- podpora kultúry v grantovej sfére na rôznych úrovniach

CESTOVNÝ RUCH

- rozvinuté kúpeľníctvo, turistické a rekreačné centrá (napr. Terchová, Vrátna) v blízkosti mesta Žilina
- rozvoj cezhraničnej spolupráce s PR a ČR a vytváranie spoločných programov a projektov v oblasti cestovného ruchu

ŠPORT

- turistické a rekreačné centrá (napr. Terchová, Vrátna) v blízkosti mesta Žilina

OHROZENIA

VŠEOBECNÉ

- odliv kvalifikovaných síl z regiónu
- nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra obmedzujúca prílev priamych investícií
- riziko podnikania v službách z titulu zmien legislatívy a nestability podnikateľského prostredia
- nepriaznivé poveternostné podmienky, malý počet teplejších dní
- rozsiahle pásma ochrany prírody ako obmedzujúci faktor rozvoja

KULTÚRA

- zmena ekonomickej výkonnosti regiónu, v prípade negatívneho vývoja môže nastať nezáujem o financovanie kultúry
- finančná náročnosť vybavenia novou technológiou a činnosti kultúrnych inštitúcií
- slabá podpora kultúrnych inštitúcií zo strany štátu

CESTOVNÝ RUCH

- rastúca konkurencia v oblasti cestovného ruchu na domácom a zahraničnom trhu
- nedostatočná dopravná dostupnosť stredísk a zariadení CR

ŠPORT

- nepriaznivé poveternostné podmienky, malý počet teplejších dní
- rozsiahle pásma ochrany prírody ako obmedzujúci faktor rozvoja

SOCIÁLNA SFÉRA A BÝVANIE

SILNÉ STRÁNKY
SOCIÁLNA SFÉRA - existujúca štruktúra sociálnej starostlivosti v meste - odborné zázemie v oblasti sociálnych služieb - ľudský potenciál v oblasti sociálnych služieb - rozvoj neštátnych zariadení v meste - vlastná vývarovňa - ďalšie rozširovanie sociálnych služieb (ďalšia vývarovňa vo výstavbe) - zabezpečenie stravy a jej finančná dostupnosť pre dôchodcov - opatrovateľská služba - denné centrá - domov sociálnych služieb (ZPS, celoročná prevádzka) - dobrá spolupráca medzi mestom a sociálnymi zariadeniami - dobrá spolupráca mesta a zriaďovateľov v oblasti sociálnych služieb - zabezpečená krízová intervencia (spolupráca mesta a poradne Náruč) - dobre fungujúca univerzita tretieho veku (okrem iného vlastný časopis) - dobrá spolupráca subjektov v meste (napr. Univerzita tretieho veku, Jednota dôchodcov a Krajská knižnica, čoho výsledkom sú programy pre deti) - práca s dobrovoľníkmi BÝVANIE - veľký bytový fond (cca 1000) - začína sa riešiť problematika bývania mladých rodín - vlastná s.r.o. na riešenie problémov bytovej politiky, ktorú zriadilo mesto
SLABÉ STRÁNKY
SOCIÁLNA SFÉRA - chýba komplexné poskytovanie sociálnych služieb (celoročné aj počas víkendov) - úzka ponuka sociálnych služieb - potreba rozšírenia ponuky ošetrovateľských služieb, ktorá reaguje na potreby klienta - absentuje denný a týždenný stacionár pre dôchodcov - chýbajú denné kluby pre dôchodcov - chýba hospic - chýbajú chránené dielne - nedostatočná kapacita sociálnych zariadení - služby nie sú rovnomerne dostupné v celom meste - chýba interdisciplinárne riešenie problému klientov (zdravotné, finančné, právne,...) - uzatvorenosť komunity v sociálnych zariadeniach, chýbajú podnety z vonku - chýba komplexné riešenie problému domáceho násilia (spolupráca kľúčových aktérov) - slabá dostupnosť informácií (napr. prevencia domáceho násilia) u verejnosti - chýba rada seniorov v meste Žilina - nedostatočná pravidelná spolupráca v oblasti sociálnych služieb medzi sektormi (štátna správa, samospráva, MVO) BÝVANIE - vysoké nájomné, nedostupnosť bývania pre sociálne slabých - chýbajú byty 3. a 4. kategórie - chýbajú možnosti na zabezpečenie postupného bývania - komplikované riešenie exekúcií a neplatičov

- chýba sociálne bývanie (nie nájomné)

PRÍLEŽITOSTI

VŠEOBECNÉ

- odborný potenciál
- realizačné zázemie

SOCIÁLNA SFÉRA

- záujem štátu podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a výkonu opatrení sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately z inštitucionálnej formy na komunitnú z hľadiska riešenia investičných potrieb do infraštruktúry a materiálno - technického vybavenia zariadení poskytujúcich transformované alebo komunitné služby

BÝVANIE

- rastúci záujem o zefektívnenie bývania - modernizáciu, zatepľovanie, využívanie podkroví, nadstavby
- zlepšenie územných a urbanistických aspektov rozvoja miest a mestských oblastí opätovným znovu využitím nevyužívaných areálov prispievajúcim k zvýšenej kvalite života v mestách, mestských oblastiach a na vidieku
- podpora štátu pri zvýšení ekonomickej atraktivity v zanedbaných mestských a vidieckych územiach
- zlepšenie územných a urbanistických aspektov rozvoja miest a mestských oblastí opätovným znovu využitím nevyužívaných areálov prispievajúcim k zvýšenej kvalite života v mestách, mestských oblastiach a na vidieku

OHROZENIA

VŠEOBECNÉ

- klesajúca miera podpory štátu
- zmeny ekonomickej výkonnosti regiónu

finančná náročnosť investičných riešení

SOCIÁLNA SFÉRA

- nevyhovujúca štátna politika v sociálnej oblasti

BÝVANIE

- vysoká nezamestnanosť - cenová nedostupnosť bývania a služieb pre obyvateľov

Školstvo a zamestnanosť

SILNÉ STRÁNKY

VŠEOBECNÉ

- mesto Žilina je významným centrom vzdelávania (ZŠ, SŠ, VŠ)
- zavádza sa technická výchova do viacerých ZŠ
- pozitívne príklady spolupráce viacerých ZŠ a SŠ
- personálne agentúry, ochotné participovať pri kariérnom poradenstve
- prípady dobrej praxe na ZŠ v diagnostike osobnosti žiaka pri voľbe povolania
- rovnomerne rozložená sieť škôl
- vysoká kvalifikovanosť (odbornosť) pedagógov
- možnosti odborného rastu
- špecializácia škôl
- starostlivosť o talentované deti
- existencia neštátneho školstva

SLABÉ STRÁNKY

VŠEOBECNÉ

- nevyužíva sa adekvátne potenciál vzdelaných ľudí v meste
- odliv vzdelaných a kreatívnych ľudí
- zamestnávanie nekvalifikovaných na úkor vyučených – zamestnávatelia preferujú nízke ohodnotenie
- zanedbané plánovanie vo vzdelávaní
- absentuje spolupráca škôl a personálnych agentúr
- nie sú vhodne prepojené potreby trhu práce a odborné vzdelávanie
- trh má dopyt po odborných profesiách - súčasne je ale malý počet vyučených v daných odboroch
- chýba komplexná informovanosť o potrebách trhu práce a aktuálnej situácii na odborných školách
- kariérny rast nie je riadený podľa schopností detí, ale podľa záujmu rodičov
- chýba koncepcia kariérneho poradenstva
- ZŠ nemajú psychológov a výchovných poradcov, ktorí by boli schopní diagnostikovať osobnosť žiakov ZŠ, za účelom vhodného profesného rastu
- nedostatočné informácie na ZŠ o odboroch a SŠ
- kvalita výuky cudzích jazykov nezodpovedá požiadavkám zamestnávateľa
- zvyšujúci sa vekový priemer pedagógov
- potreba vzdelávania učiteľov v AJ
- chýba zvládnutie odbornej terminológie v cudzích jazykoch (AJ, NJ, iné jazyky)
- priepasť medzi tým čo mladí ľudia chcú, vedia a tým čo robia
- pri voľbe povolania sa nepracuje dostatočne s rodičmi a verejnosťou
- chýba systematická informovanosť pre rodičov
- nezáujem rodičov a detí o odborné školy a odborné profesie
- na ZŠ chýba technická výchova, chýbajú vybavené dielne
- chýba výchova k povolaniu
- nedostatok predškolských zariadení, krátka (nevyhovujúca) doba prevádzka MŠ
- chýbajú MŠ u zamestnávateľa
- mesto nevytvára MŠ
- zlý technický stav a vybavenosť školských objektov
- vysoké prevádzkové náklady škôl
- nedostatok moderných učebných pomôcok

PRÍLEŽITOSTI

VŠEOBECNÉ

- zvýšenie kvality a dostupnosti predprimárneho vzdelávania
- plánované investície do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom vývoja vzdelávacej a výcvikovej infraštruktúry

OHROZENIA

VŠEOBECNÉ

- neatraktívnosť učiteľského povolania
- nízke finančné hodnotenie práce zamestnancov
- nepriaznivý demografický vývoj
- nevhodný spôsob financovania vzdelávania

Navrhované projektové riešenia a zámery, vízie

(j**ednotlivých tematických skupín)**

DOPRAVA A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

VŠOBECNÉ

- vybudovať trvaloudržateľné mesto bez vandalov a zlodejov
- vytvorená rada starších v meste
- mať vzdelanú a tolerantnú verejnosť v oblasti životného prostredia, dopravy a toho sa týkajúcej legislatívy

DOPRAVA

- zavedenie bezplatnej MHD v centre mesta
- vybudovanie záchytných parkovísk a parkovacích domov
- plánovanie mestskej mobility, trvaloudržateľnej mobility v meste Žilina 2014 – 2025 (projekt ADVANCE)
- vytvoriť možnosť voľby použitia dopravy
- zohľadniť potreby cieľových skupín pri riešení dopravy (napr. mamičky s deťmi, dôchodcovia, turisti a pod.)
- zokruhovanie mesta
- podpora rozvoja nemotorovej dopravy zo strany mesta
- vytvorená kvalitná a prepojená cyklistická infraštruktúra
- podpora rozvoja nemotorovej dopravy zo strany mesta
- vytvorenie kvalitnej a prepojenej cyklistickej infraštruktúry

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

- systematické rozširovanie zelene v CMZ (zvýšenie podielu plôch parkov s príslušnou vybavenosťou, zelených pásov a koridorov)
- obnova stromoradí v centre mesta
- rozvoj zelenej infraštruktúry mesta s adekvátnou údržbou
- revitalizácia a rekonštrukcia existujúcich parkov v meste
- v rámci parkov vybudovanie certifikovaných detských ihrísk v jednotlivých lokalitách mesta so zabezpečením adekvátnej údržby
- zavedenie opatrení na zníženie podielu spevnených plôch v CMZ- povinnosť vybudovať vegetačné strechy na novostavbách v CMZ
- systematické ničenie inváznych rastlín na území mesta
- vybudovanie estetických stojísk pre kontajnery na odpad s vertikálnou zeleňou
- disciplinovaní a tolerantní majitelia spoločenských zvierat v meste
- odstránenie všetkých nelegálnych skládok z územia mesta
- humanizácia verejných priestorov
- znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha
- zavedenie opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia
- aktualizácia Programu odpadového hospodárstva

KULTÚRA, ŠPORT, ODDYCH A CESTOVNÝ RUCH

KULTÚRA

- renovácia Budatínskeho hradu ako kultúrno-rekreačného areálu/renovácia priľahlej Sihoti ako športovej zóny
- obnova priestorov pre kultúru, poskytnúť ich umelcom (ateliéry, dielne)
- prepojiť komunikáciu mesta a umelcov
- obnova „života“ v historickom centre
- sprístupnenie a zviditeľnenie kostolu sv. Štefana Kráľa, ktorý je v súčasnosti „stratený“ v priemyselnej zóne
- estetické scelenie mesta
- odstránenie vizuálneho smogu
- priblíženie kultúrnych pamiatok verejnosti
- dopracovanie kultúrneho konceptu mesta ZA

ŠPORT A ODDYCH

- revitalizácia lesoparku
- športoviská budované spolu s parkovacími miestami – komplexné riešenia a projekty
- športové areály pre voľnočasové aktivity detí
- športovo-rekreačné zariadenia dostupné všetkým (v prírode, na sídliskách..)
- rekonštrukcia zimného štadióna na šport i kultúru
- rekonštrukcia univerzitného športového areálu
- vodné dielo ako rekreačná zóna
- revitalizácia okolia rieky Rajčianka
- 25-metrová plaváreň
- funkčná športová hala
- riešenie úbytku zelene v meste
- vybudovanie viacúčelovej haly
- vytvorenie podmienok pre aktívnych športovcov a kluby

CESTOVNÝ RUCH

- výstavba parkovacích miest pre turistické autobusy
- využitie kongresovej turistiky

SOCIÁLNA SFÉRA A BÝVANIE

SOCIÁLNA SFÉRA

- poskytovanie komplexných ošetrovateľských služieb – celoročne, aj počas víkendov
- rozšírenie ponuky (variability) ošetrovateľských služieb, ktorá reaguje na potreby klienta
- dostatočná kapacita, služby rozložené po celom meste
- denné kluby, stacionáre
- komplexné riešenie problému domáceho násilia (spolupráca kľúčových aktérov)
- vybudovať chránené dielne
- posilniť pravidelnú spoluprácu medzi sektormi (štátna správa, samospráva, MVO)

BÝVANIE

- výstavba bytového fondu (dobudovať 3. a 4. kategóriu) – vytvoriť podmienky pre postupné bývanie

ŠKOLSTVO A ZAMESTNANOSŤ

VŠEOBECNÉ

- webová stránka mesta, ktorá by komplexne informovala o školách – odbory, počet študentov, o ponuke pracovných miest)
- kariérne poradenstvo na základných školách, práca s rodičmi
- projekty ZŠ – na zlepšenie profesijných zručností dieťaťa, vybavenie dielní, odborných učební
- vybaviť ZŠ psychológmi, poradcami – diagnostika osobnosti žiakov ZŠ, za účelom vhodného profesného rastu
- zelená odborným školám, obmedziť gymnáziá
- vzdelávanie učiteľov AJ
- zlepšiť legislatívu v školstve – zlepšiť systém financovania (nie na počet detí)
- vstup personálnych agentúr do procesu prípravy absolventov na trh práce (pracovný pohovor, životopis, motivačný list)
- výstup od personálnych agentúr pre rodičov a žiakov ZŠ pri rozhodovaní o výbere SŠ a povolaní

1.5 Stromy problémov

Analýza problému

Analýza problému je metóda, pomocou ktorej sa identifikujú negatívne aspekty existujúcej situácie a vytvára sa príčinná súvislosť medzi identifikovanými problémami.

Cieľom tejto metódy je identifikovať a pomenovať hlavné problémy, ktoré existujú v danej oblasti a v území, pre ktoré sa strategický plán spracováva a hľadať súvislosti v postupnosti "príčina - problém – dôsledky. Strom problémov je veľmi užitočným nástrojom na ďalšie formulovanie strategického plánu. Platí totiž, že riešiť by sa mali príčiny problémov a nie ich dôsledky. V opačnom prípade je riešenie neudržateľné a často len čiastočné.

Strom problémov sa číta zdola nahor. Šípky medzi problémami upozorňujú na vzájomné prepojenia a vplyvy.

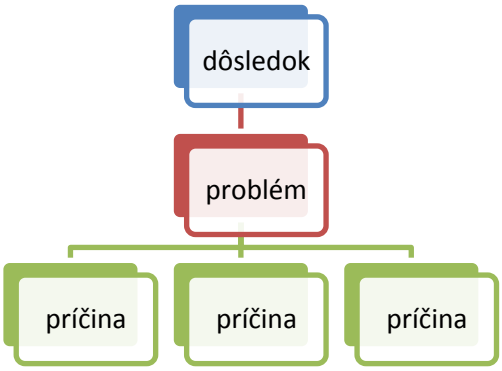

Efektívna verejná správa

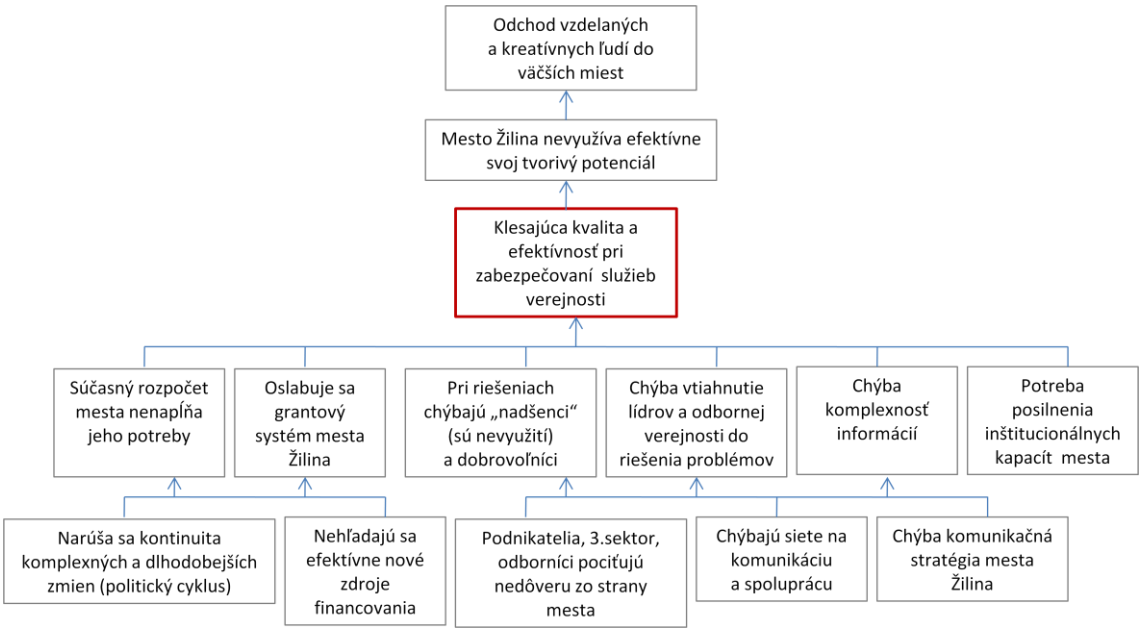

Odborné vzdelávanie a potreby trhu práce

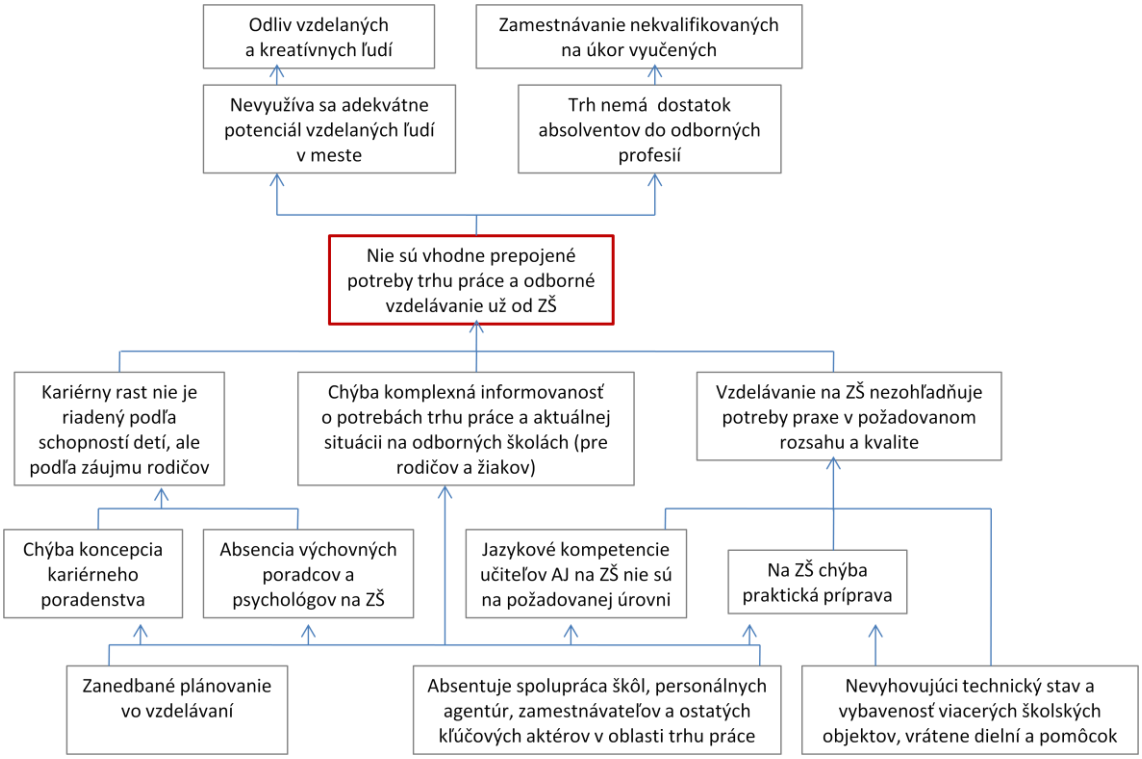

Komplexnosť a kvalita a sociálnych služieb

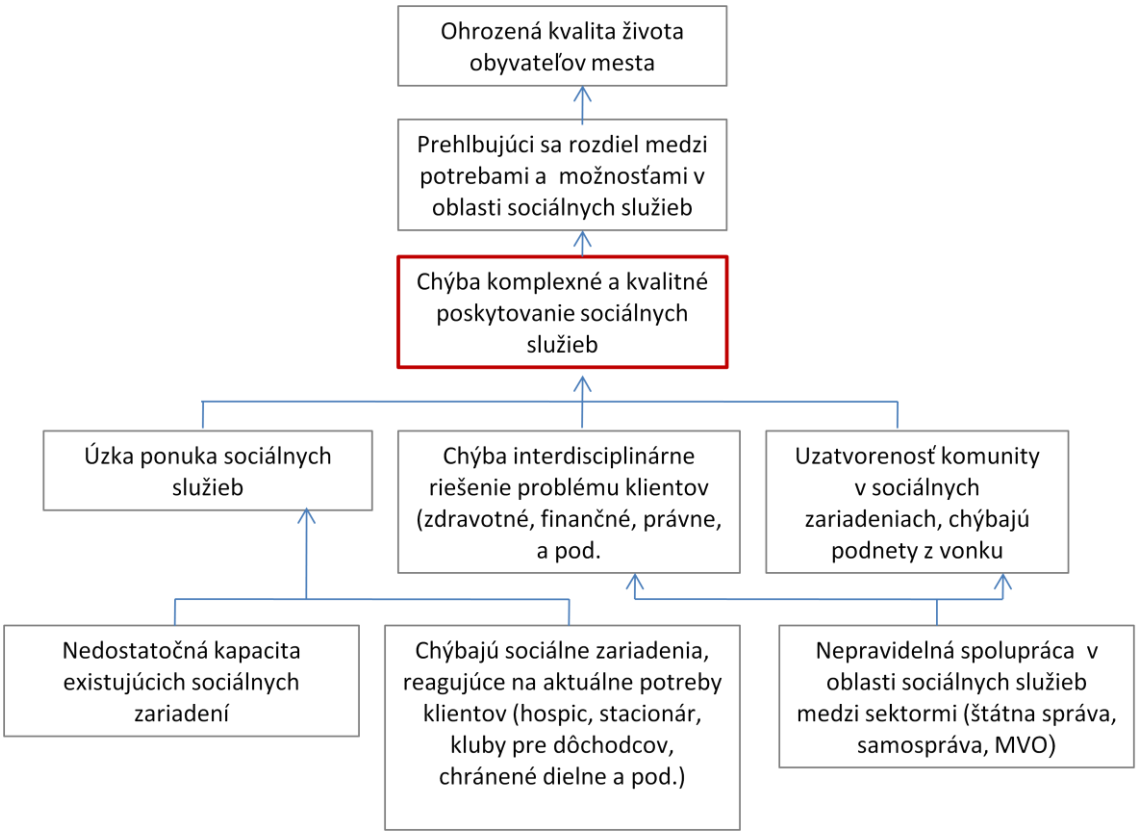

Doprava

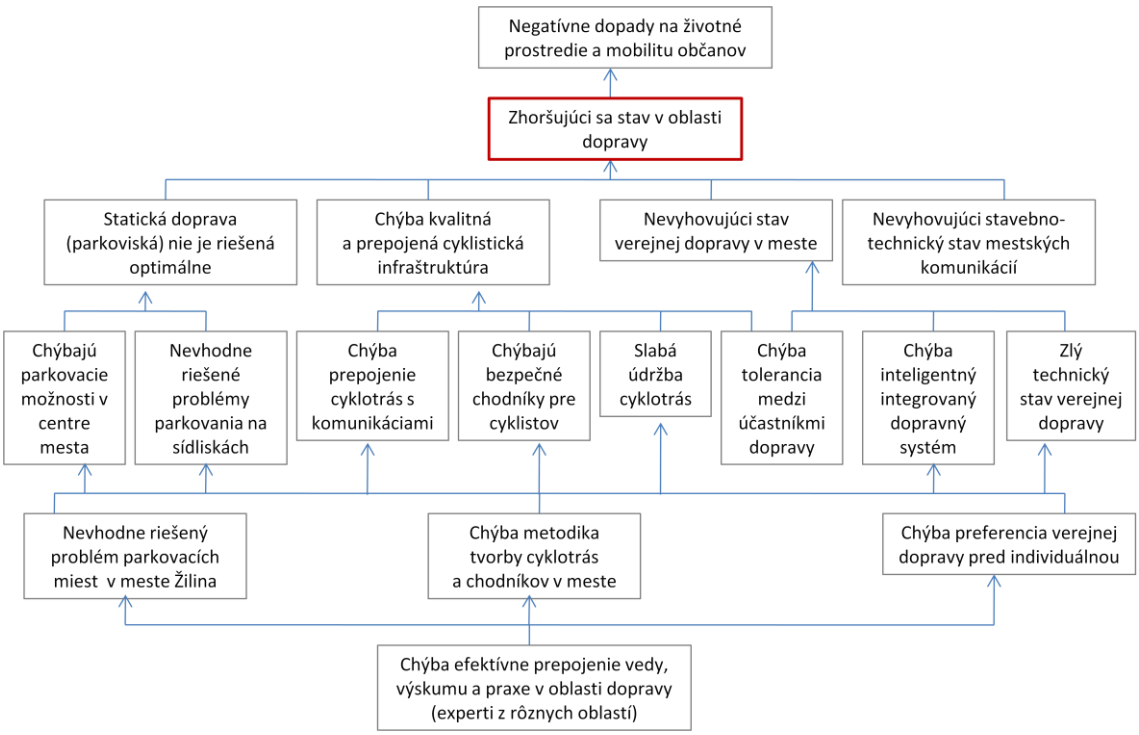

Životné prostredie

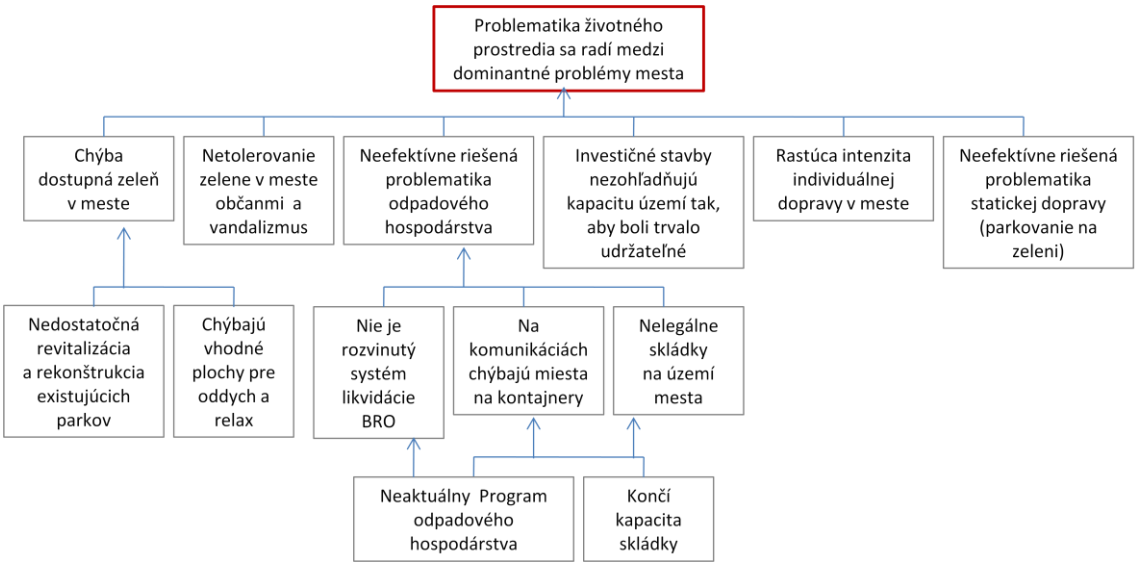

Kultúra

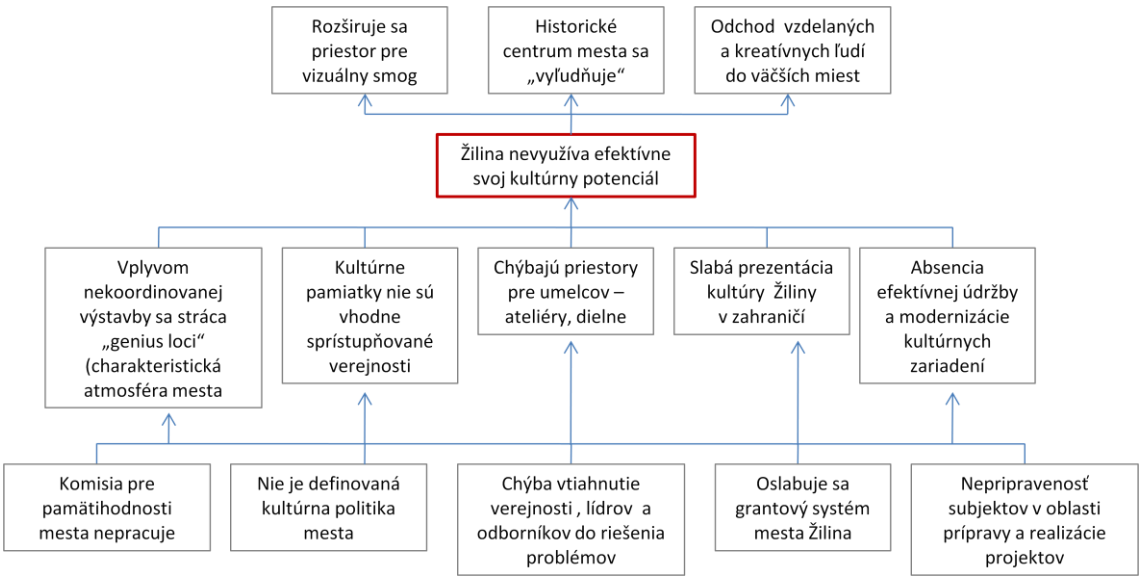

Cestovný ruch

Aktívne trávenie voľného času

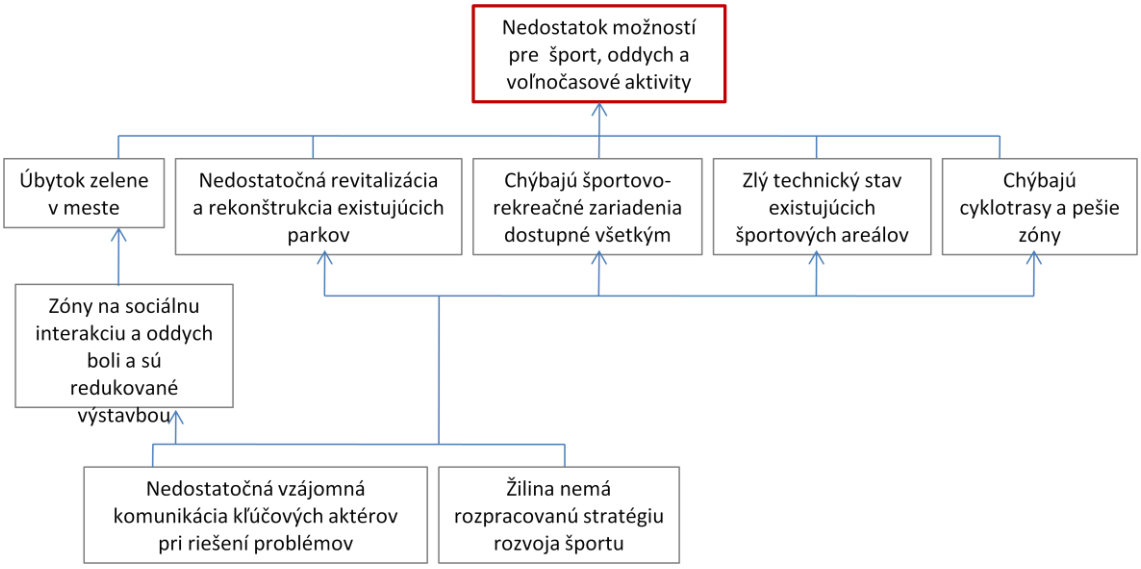

Závery

Mesto Žilina má bohatý rozvojový potenciál.

Verejnosť, odborné pracovné skupiny a miestna samospráva deklarovali vážny záujem a potrebu aktívne spolupracovať na rozvojových aktivitách mesta. Limitujúcim faktorom sa môžu stať ich súčasné kapacity a skúsenosti s participáciou. Dôsledkom dnešného stavu je vo viacerých oblastiach nízka úroveň spolupráce, chýbajúce spoločné politiky, stratégie a tým i chýbajúca komplexná a kvantifikovaná analýza potrieb (východiskový stav).

Práve toto je prierezová oblasť, ktorá by mala byť riešená prioritne a dôsledne.

Pri analýze vo všetkých priorizovaných problémoch mesta - doprava, životné prostredie, nové pracovné príležitosti, služby, možnosti aktívneho trávenia voľného času - zaznela ako prvoradá potreba partnerskej spolupráce, pravidelného stretávania a akceptovania sa.

Jednou z prvých úloh by preto mala byť príprava a implementácia projektu zameraného **na budovanie inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb**, ktorý by mala implementovať Kancelária primátora, Odd. pre strategický rozvoj. Tento projekt by mal vytvoriť základňu pre vznik spoločných stratégií, politík a konkrétnych projektových zámerov mesta a jeho socio- ekonomických partnerov.

Na základe všetkých analytických vstupov boli, okrem spomínaného projektu, na najbližšie obdobie (2014 – 2015, príp. 2014 – 2016) navrhnuté viaceré projektové zámery, ktoré na svoju implementáciu vyžadujú externé zdroje financovania.

Zoznam priorizovaných projektových zámerov:

Aktívne starnutie (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúlaďovania rodinného a pracovného života - jasle, materské škôlky, opatrovateľky, iných rodinných príslušníkov (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Podpora komplexných riešení pri zavádzaní efektívnych nástrojov aktívneho sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Podpora sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Podpora dostupnosti a zvýšenie kvality vybraných sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iných systémov podporujúcich sociálnu inklúziu (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Poskytovanie komplexných ošetrovateľských služieb – celoročne, aj počas víkendov (návrh PS Sociálna a bytová oblasť)
Dostatočná kapacita služieb, služby rozložené po celom meste (návrh PS Sociálna a bytová oblasť)
Budovanie komplexnej cyklistickej infraštruktúry (návrh PS Doprava a Životné prostredie) • Prepojenie cyklotrás s komunikáciami pre cyklistov v meste. • Vybudovanie bezpečných cyklistických chodníkov. • Vytvorenie metodiky tvorby cyklotrás a chodníkov v meste.
Modernizácia technického stav verejnej dopravy – autobusy (hybridné nízkopodlažné), trolejbusy (návrh PS Doprava a životné prostredie)
Odkanalizovanie mestských častí Považský Chlmec, Brodno a Budatín (Odbor životného prostredia)
Štúdia potrieb vybudovania MČOV v častiach mesta, kde nie je možné realizovať odkanalizovanie (Odbor životného prostredia)
Štúdia na zmapovanie divokých skládok na území mesta Žilina (Odbor životného prostredia)
Vybudovanie systému mestského kompostovania (Odbor životného prostredia)
Intenzifikácia separovaného zberu komunálneho odpadu v meste Žilina - druhá etapa
Riešenie svahových deformácií vo vybraných lokalitách mesta Žilina – Hájik, Mojšova Lúčka, Vranie (Odbor životného prostredia)
Ochrana územia mesta Žilina pred povodňami (Odbor životného prostredia)
Realizácia preventívnych opatrení na vodných tokoch /Všivák, Bytčický potok, Kysuca – Vranie, Brodnianka – Brodno (Odbor životného prostredia)
Rekonštrukcia budovy MsÚ Žilina /zateplenie, výmena okien, tepelné hospodárstvo, klimatizácia (Odbor investičný)
Zavedenie alternatívnych energetických zdrojov (Odbor životného prostredia)
Výsadba zelene na území mesta Žilina (Odbor životného prostredia)
Revitalizácia okolia rieky Rajčianka (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Revitalizácia Lesoparku Chrasť (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Revitalizácia parku Ľudovíta Štúra v Žiline (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Estetické scelenie mesta, riešenie úbytku zelene v meste (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Bytový dom Bytčica (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Investície do bytového fondu (dobudovať 3. a 4. kategóriu) – vytvoriť podmienky pre postupné bývanie (návrh

PS Sociálna a bytová oblasť)
Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Andreja Kmeťa 38 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Puškinova 14 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Hliny 2 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Stanica opatrovateľskej služby a denný pobyt pre seniorov (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Zriadenie klubu dôchodcov a výdajne stravy pre dôchodcov v centre mesta. Nadstavba existujúcej budovy (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rozvoj sociálnych služieb – špeciálne upravené motorové vozidlo, schodolez
Rekonštrukcia ZŠ Martinská, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia ZŠ Gaštanova Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia ZŠ Karpatská, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia MŠ Jarná Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia MŠ Limbová, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)
Rekonštrukcia MŠ Andreja Kmeťa, Žilina (Odbor školstva a mládeže)
Revitalizácia vnútroblokov v meste Žilina (Odbor investičný)
Športoviská budované spolu s parkovacími miestami – komplexné riešenia a projekty (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Športové areály pre voľnočasové aktivity detí (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Športovo-rekreačné zariadenia dostupné všetkým (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Rekonštrukcia zimného štadióna na šport i kultúru (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Rekonštrukcia NKP Rosenfeldov palác (Odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja)
Zriadenie kultúrneho centra a mestského múzea v NKP Rosenfeldov palác (Odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja)
Sprístupnenie a zviditeľnenie kostola sv. Štefana Kráľa v Žiline (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)
Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb (Kancelária primátora, Odd. pre strategický rozvoj)
Ďalšie vzdelávanie zamestnancov Mesta Žilina (Odbor investičný)
Modernizácia a rozšírenie mestského kamerového systému pre MP/zvyšovanie bezpečnosti v meste (Odbor investičný)

2. STRATEGICKÁ ČASŤ PHSR MESTA ŽILINA

Úvod

Druhá, strategická časť dokumentu, nadväzuje na výstupy analýz. V závere analytickej časti sú spracované SWOT analýzy, stromy problémov a identifikácia kľúčových problémov mesta Žilina. Podrobnejší prehľad východiskových dokumentov je uvedený v úvode dokumentu.

Strategická časť PHSR má za cieľ sformulovať rozvojové ciele mesta Žilina, navrhnúť intervenčnú logiku stratégie, pozostávajúcu z priorít, špecifických cieľov a rámcových aktivít, ktoré budú v priebehu obdobia 2014 – 2020 napĺňané prostredníctvom konkrétnych projektových zámerov.

2.1 Východiská pre stratégiu

Mesto Žilina má dobré predpoklady pre úspešné zvládnutie hlavných výziev pre Slovensko:

- Inovácie - priaznivé podnikateľské prostredie
- Infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- Rast ľudského kapitálu a lepší prístup na trh práce
- Trvalo udržateľný rozvoj a efektívne využívanie prírodných zdrojov
- Moderná a profesionálna verejná správa

Pre samotné mesto Žilina je nevyhnutné, aby v súlade s celoeurópskou stratégiou do roku 2020 naplnila tri kľúčové priority rastu:

- **inteligentný rast** ktorý je založený na efektívnych investíciách do vzdelávania, výskumu a inovácií,
- **udržateľný rast,** vďaka prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo a zameranie sa na konkurencieschopné odvetvia priemyslu a
- **inkluzívny rast**, s veľkým dôrazom na tvorbu pracovných miest a zmiernenie chudoby.

K základným predpokladom realizácie stratégie programu patrí:

- integrovaný prístup (kombinovanie investícii, prierezové riešenie problémov)
- majetkové vysporiadanie vlastníckych vzťahov
- dostatočné financovanie prenesených kompetencií štátnej správy na samosprávu zo štátneho rozpočtu

Prostriedky vyčlenené na realizáciu politiky súdržnosti (štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu) v programovom období 2014-2020, v súlade so stratégiou Európa 2020, sú nasmerované do oblastí s vyššou pridanou hodnotou, t.j. do výskumu, vývoja, inovácií a ľudského kapitálu, ako aj zvýšenia kvality života obyvateľov.

Pri realizácii stratégie bude zároveň kladený dôraz na rešpektovanie princípov udržateľného rozvoja a podporu synergie medzi ekonomickým, sociálnym a environmentálnym prostredím.

Pri formulácii stratégie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020 boli zohľadnené priority Slovenskej republiky formulované v dokumente Národná stratégia regionálneho rozvoja SR 2020/30.

2.2 Kľúčové disparity a faktory rozvoja

Kľúčové disparity a faktory rozvoja boli zostavené na základe identifikácie najvýznamnejších silných, slabých stránok, príležitostí a ohrození (SWOT analýzy, stromy problémov).

Medzi kľúčové problémy a ohrozenia (disparity) mesta Žilina patria:

- Zhoršujúci sa stav v oblasti dopravy, hlavne v oblasti verejnej dopravy, nevhodného riešenia statickej dopravy a alternatívnej dopravy (najmä cyklotrasy);
- Vysoká ekonomická výkonnosť a doprava vytvárajú negatívne tlaky na životné prostredie;
- Rastie potreba tvorby nových pracovných príležitostí a súčasne nie sú vhodne prepojené potreby trhu práce a odborného vzdelávania;
- Rozdiely medzi rozvojom občianskej vybavenosti a obchodu a zvyšujúcimi sa požiadavkami pri zabezpečení služieb, voľnočasových aktivít, športu, relaxu, aktívneho oddychu, čo môže mať za následok znižovanie atraktivity sídelného prostredia;
- Klesajúca kvalita a efektívnosť pri zabezpečovaní služieb verejnosti, najmä nízka úroveň spolupráce s kľúčovými aktérmi rozvoja, lídrami, odbornou verejnosťou;

Kľúčové rozvojové faktory a príležitosti mesta Žilina:

- Efektívne a komplexné riešenie dopravy a modernej technickej infraštruktúry pre potreby ekonomického rozvoja, cestovného ruchu a kvality života obyvateľov na území mesta;
- Dotváranie a neustále posilňovanie priaznivého stavu životného prostredia založeného na princípoch udržateľného rozvoja;
- Zvyšovaním kvality a dostupnosti terciálneho (všetky druhy služieb, občianska vybavenosť, doprava a spoje) a kvartérneho sektora (veda, technika, výskum, školstvo, zdravotníctvo) zvyšovať tvorbu pracovných miest a atraktivitu sídelného prostredia na území mesta;
- Budovanie atmosféry vzájomnej dôvery medzi orgánmi miestnej samosprávy a obyvateľstvom, podnikateľským prostredím a odbornou verejnosťou v meste prostredníctvom efektívnejších služieb a modernej verejnej správy;
- Využitie špičkových odborníkov a expertov z praxe, vedy a výskum na hľadanie efektívnych a inovatívnych riešení;

Prioritou stratégie Európa 2020 je dosiahnutie rastu, ktorý je:
Inteligentný rast, založený na inováciách, modernizácii a podpore výskumu a vývoja.
Tento faktor je potrebné posilňovať a zhodnocovať. Skvalitnenie školstva, čo v kontexte kompetencií mesta Žilina znamená hlavne predprimárneho a základného školstva a podpora inovácií a modernizácií v oblasti MSP by mala výraznejšie ovplyvniť rast podielu zamestnanosti mladých ľudí v sektoroch s vysokou mierou pridanej hodnoty. Inteligentný rast znamená zlepšenie výkonnosti EÚ v týchto oblastiach:

- **vzdelávanie** (ako motivovať ľudí k tomu, aby sa vzdelávali a prispôsobili svoje zručnosti súčasným požiadavkám)
- **výskum a inovácie** (vytváranie nových produktov a služieb, ktoré budú generovať rast a nové pracovné miesta a prispejú k riešeniu sociálnych problémov)
- **digitálna spoločnosť** (využívanie informačných a komunikačných technológií).

Udržateľný rozvoj chápeme v kontexte rozvoja sídelného prostredia mesta Žilina. Vo vytvorení systému ktorý by priebežne vyhodnocoval kvalitu sídelného prostredia v jednotlivých častiach mesta, identifikoval jeho narušenia a inicioval ich nápravu. Významným faktorom zabezpečenia a zlepšenia kvality sídelného prostredia budú mať aj dopravné projekty vytvárajúce predpoklady inteligentného a inkluzívneho rastu.
Udržateľný rast sa zakladá na:

- vybudovaní **konkurencieschopnejšieho nízkouhlíkového hospodárstva** založeného na efektívnom a udržateľnom využívaní zdrojov;
- **ochrane životného prostredia**, znížení emisií a zachovaní biologickej rozmanitosti;
- zúročovaní vedúcej pozície v oblasti **nových ekologických technológií** a výrobných postupov;
- zavedení efektívnych **inteligentných rozvodov elektrickej energie využívajúcich informačné a telekomunikačné technológie**;
- **využívaní sietí pokrývajúcich celú EÚ** s cieľom poskytnúť podnikom (hlavne malým výrobným spoločnostiam) ďalšiu konkurenčnú výhodu;
- **zlepšení podnikateľského prostredia,** a to najmä pre MSP;
- dobre informovaných **spotrebiteľoch**.

Inkluzívny rast predstavuje rast založený na efektívnom využívaní vnútorných zdrojov regiónu: ľudských, prírodných, kapitálových. Významným faktorom inkluzívneho rastu je spokojnosť obyvateľov a ich ochota podieľať sa na ňom. Úzko s tým súvisí rozvoj športu, voľnočasových aktivít, aktívneho trávenia voľného času, relaxu, zábavy, kultúry, umenia. Sú to aktivity, ktoré podporujú kreatívnosť a ktoré by boli zohľadňovali potreby všetkých vekových kategórii a boli im súčasne dostupné.

V rámci dlhodobého hľadiska (10 až 15 rokov) má mesto Žilina vytvorenú **víziu** pre hospodársky a sociálny rozvoj mesta a nasledovne: **Mesto Žilina bude naďalej vytvárať podmienky pre ekonomický rozvoj regiónu, ktorý bude schopný efektívne využívať všetky zdroje (prírodné, kultúrne, finančné aj ľudské) pri zachovaní zdravého životného prostredia.**

Pre strednodobé hľadisko, resp. programové obdobie tohto dokumentu (7 rokov) sa javí ako efektívnejšie stanovenie jasnejšieho celkového cieľa. Ten by mal byť definovaný jednak s ohľadom na strednodobé hľadisko, existujúcu socioekonomickú situáciu mesta a kraja, príležitosti a potenciál rozvoja či už v oblasti ľudských zdrojov, infraštruktúry a vybavenosti územia, hospodárskej základe, ale aj s ohľadom na prírodné zdroje. Ako oblasť s najvýznamnejším rozvojovým potenciálom sa javí oblasť vedy, výskumu a inovácií. Pričom benefity plynúce z jej rozvoja sa môžu prejavovať aj v ďalších nadväzujúcich oblastiach, či už je to oblasť ľudských zdrojov, zamestnanosti, transferu inovácií a zvyšovania konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov ale aj inteligentnej a udržateľnej dopravy a inovatívnych riešení v oblasti životného prostredia.

Globálny cieľ PHSR mesta Žilina

Pre programové obdobie 2014 až 2020 je **globálnym cieľom** Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020:

Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja mesta, čo znamená že Žilina chce byť sídlom, v ktorom sú permanentné predpoklady pre sústavnú optimalizáciu životných podmienok trvalo bývajúceho obyvateľstva ako i jej návštevníkov s prihliadnutím na prírodné a historické danosti prostredia mesta.

2.3 Stratégia na dosiahnutie globálneho cieľa

Stratégia, ktorú si mesto Žilina zvolilo na dosiahnutie globálneho cieľa PHSR, vychádza z poznania komplexných potrieb mesta a ich dôležitosti pre zabezpečenie kvality života jeho občanov. Do riešenia pomerne širokého spektra existujúcich rozvojových potrieb aktívne vstupujú viacerí aktéri (štát, miestna samospráva, súkromný sektor, mimovládne organizácie atď.) s rôznymi kompetenciami, záujmami a finančnými zdrojmi. Preto stratégia vychádza z predpokladu, že príslušné orgány verejnej správy na národnej, regionálnej a lokálnej úrovni zabezpečia koordinovaný prístup pri zabezpečení plánovaných zmien. Dôležitým predpokladom pre komplexné a udržateľné zmeny bude dobrá informovanosť kľúčových aktérov a ich spolupráca.

Veľká pozornosť bude venovaná hlavne koordinácií zámerov, ktoré budú spolufinancované zo zdrojov európskych fondov cez schválené operačné programy.

Účelom Programu je identifikovať problémy a navrhnúť spôsoby ich riešenia v oblastiach, ktoré sú priamo v kompetencii mesta, resp. v rámci tých oblastí, ktoré nie sú priamo v kompetencii mesta, ale mesto ich v rámci svojich schopností a možností dokáže ovplyvniť (najmä pri využití princípu partnerstva).

V rámci tvorby Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 – 2020 boli identifikované tieto prioritné osi:

Prioritná os 1: Rozvoj ľudských zdrojov
Prioritná os 2: Udržateľná doprava

Prioritná os 3: Kvalitné životné prostredie
Prioritná os 4: Kvalitné a dostupné služby verejnosti
Prioritná os 5: Podpora podnikania, výskumu a inovácií
Prioritná os 6: Moderná a profesionálna verejná správa

Schéma prepojenia prioritných osí PHSR mesta Žilina a tematických cieľov EK

Rozvoj ľudských zdrojov	• Tematický cieľ 8: Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily • Tematický cieľ 9: Podpora sociálneho začlenenia a boja proti chudobe • Tematický cieľ 10: Investície do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
Udržateľná doprava	• Tematický cieľ 7: Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
Kvalitné životné prostredie	• Tematický cieľ 4: Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch • Tematický cieľ 5: Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika • Tematický cieľ 6: Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov
Kvalitné a dostupné služby verejnosti	• Tematický cieľ 9: Podpora sociálneho začleňovania a boj proti chudobe • Tematický cieľ 10: Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
Podpora podnikania, výskumu a inovácií	• Tematický cieľ 1: Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií • Tematický cieľ 2: Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality • Tematický cieľ 3: Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP
Moderná a profesionálna verejná správa	• Tematický cieľ 2: Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality • Tematický cieľ 11: Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy

2.4 Prioritné osi

Schéma prepojenia prioritných osí a opatrení PHSR mesta Žilina

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os č.1 Rozvoj ľudských zdrojov vytvára priestor na riešenie problémov týkajúcich sa trhu práce, podpory zamestnanosti, mobility pracovnej sily, podpory sociálneho začlenenia a sociálnych služieb, boja proti chudobe ako aj problematike vzdelávania od predprimárneho (MŠ) až po celoživotné vzdelávanie. Táto prioritná os sa prierezovo dotýka všetkých rozvojových oblastí mesta.

Prioritná os č. 1 Rozvoj ľudských zdrojov napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

- Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;

Prioritná os Rozvoj ľudských zdrojov má 3 opatrenia:

1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily

1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

1.3 Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

V prepojení na analytickú časť, ponúka priestor na riešenie problémov, ktoré identifikoval Odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja, odborné pracovné skupiny i verejnosť.

Napriek tomu, že problém nezamestnanosti nepatrí medzi najpálčivejšie problémy mesta Žilina (miera evidovanej nezamestnanosti 9,56% - august 2013), týka sa pomerne veľkej skupiny obyvateľov. Na riešenie tejto problematiky vytvárajú priestor najmä 2 opatrenia prioritnej osi (1.1, 1.2). Okrem podpory komplexných riešení pri zabezpečení lepšieho prístupu k zamestnaniu, aktívneho začleňovania sa na trh práce, rozvoja sociálnych služieb, ponúka aj

podporu riešení, ktoré povedú k zdravému starnutiu občanov. Je vytvorený i priestor na posilnenie partnerstva, nakoľko nízka úroveň spolupráce škôl, personálnych agentúr, zamestnávateľov, mesta a ostatných kľúčových aktérov na trhu práce, bola identifikovaná ako východiskový problém.

Vážnou výzvou je i oblasť vzdelávania. Nevhodne prepojené potreby trhu práce a odborné vzdelávanie už od ZŠ, boli identifikované ako jeden z hlavných problémov. Priestor na ich riešenie vytvára opatrenia 1.3. Ponúka možnosť na zvýšenie odbornej úrovne pedagogickej činnosti učiteľov na všetkých stupňoch škôl, riešenie inkluzívneho vzdelávania, diagnostiky, poradenstva, úzkej spolupráce školy a rodičov, ako aj školy a zamestnávateľov, rozvoj a posilnenie celoživotného vzdelávania.

Schéma prioritnej osi 1 Rozvoj ľudských zdrojov

Prioritná os	**1. ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV**
Opatrenie	**1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily** 1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu 1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce 1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života 1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám
	1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe 1.2.1 Aktívne začlenenie 1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu 1.2.3 Sociálna inklúzia marginalizovaných rómskych komunít
	1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania 1.3.1 Predprimárne vzdelávanie 1.3.2 Základné a stredné školy 1.3.3 Vysoké školy 1.3.4 Celoživotné vzdelávanie 1.3.5 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily; Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe; Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR – OP Ľudské zdroje, ERDF, ESF, KF, MPSVaR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 až 64 rokov na 72 % Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.2 Udržateľná doprava

Doprava sa radí medzi prioritné témy mesta Žilina.
Na zhoršujúci sa stav v oblasti dopravy, hlavne v oblasti verejnej dopravy, nevhodné riešenie statickej dopravy a alternatívnej dopravy (najmä cyklotrasy) upozorňovali zhodne všetci kľúčoví aktéri už pri príprave analytickej časti PHSR - Odbor dopravy, odborné pracovné skupiny i verejnosť.

Prioritná os č.2 Udržateľná doprava sa venuje 2 opatreniam:
2.1 Bezpečná a ekologická doprava v meste
2.2 Investície do verejnej osobnej dopravy

Prioritná os č. 2 Udržateľná doprava napĺňa 1 tematický cieľ politiky súdržnosti EÚ:

- Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;

Opatrenia 2.1 Bezpečná a ekologická doprava v meste a Opatrenie 2.2 Investície do verejnej osobnej dopravy ponúkajú priestor na riešenia bezpečnej a ekologickej dopravy v meste, vrátane tvorby strategických dokumentov, budovania komplexnej cyklistickej infraštruktúry, zvyšovanie bezpečnosti dopravy, investícií do verejnej dopravy (vozový park, terminály a pod.), výstavbu a modernizáciu infraštruktúry pre integrované dopravné systémy, riešenie MHD, budovanie záchytných parkovísk.

Schéma prioritnej osi 2 Udržateľná doprava

Prioritná os	2. UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA
Opatrenie	**2.1 Bezpečná a ekologická doprava v meste**
	2.2 Investície do verejnej osobnej dopravy
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 13 % (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo)

Prioritná os č.3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Kvalita životného prostredia, podobne ako téma doprava, sa radí medzi priorizované témy mesta Žilina. Negatívny tlak na životné prostredie vytvára najmä vysoká ekonomická výkonnosť regiónu a doprava.

Prioritná os č. 3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

- Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
- Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika
- Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov

Prioritná os č. 3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra má 4 opatrenia:
3.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov
3.2 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika
3.3 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch
3.4 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste

Na základe analytickej časti, na ktorej významne participoval Odbor životného prostredia, odborné pracovné skupiny i verejnosť, sa medzi najvážnejšie problémy v oblasti životného prostredia mesta Žilina zaradili verejná zeleň, odpadové hospodárstvo, rastúca intenzita individuálne dopravy, neefektívne riešená problematika statickej dopravy (parkovanie na trávnatých plochách), investičné stavby, ktoré nezohľadňujú kapacitu území.

Opatrenie 3.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov ponúka možnosť riešení na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít, zníženie znečistenia, komplexné riešenie odpadového hospodárstva.
Opatrenie 3.2 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika otvára priestor na predchádzanie a riešenie problémov, ktoré súvisia so zmenou klímy (povodne, zosuvy).
Pomerne kľúčovým je opatrenie 3.3 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. Ponúka riešenia pri zvýšení podielu využívania OZE, energetickej efektívnosti a zavádzaní nízkouhlíkových technológií . Medzi rámcové aktivity opatrenia patrí i podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania, komplexná obnova budov verejnej správy, budov na bývanie a modernizácia technických zariadení budov, zlepšovanie tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií a pod.
Opatrenie 3.4 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste ponúka riešenia na inventarizáciu, aktívne politiky, monitoring i obnovu a revitalizáciu zelene.

Schéma prioritnej osi 3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra

Prioritná os	3. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA
Opatrenie	**3.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch**
	3.2 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika
	3.3 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch

	3.4 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 13 % (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo) 14% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov Zvýšenie energetickej efektívnosti, zníženie spotreby energie o 1,6 Mtoe

Prioritná os č.4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Táto prioritná os vytvára priestor pre celé spektrum služieb verejnosti, zvýšenie ich kvality, zlepšenie dostupnosti, efektívnejšieho využívania potenciálu mesta a zvyšovanie kvality života jej obyvateľov. Riešenie tu nájde i šport, kultúra, voľnočasové aktivity.

Prioritná os č. 4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti napĺňa 2 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

- Podpora začleňovania a boj proti chudobe
- Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania

Prioritná os č. 4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti má 2 opatrenia:

4.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región

Prostredníctvom opatrenia 4.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám sa vytvára priestor pre zabezpečenie komunitnej starostlivosti, investície do zdravotníckych a nemocničných zariadení, sociálnych služieb pre rodiny (jasle), deinštitucionalizáciu sociálnych zariadení , riešenie bývania. Rámcové aktivity tohto opatrenia sa týkajú investícií do sociálnych a nájomných bytov a dobudovania prechodného bývania v meste Žilina.
Súčasne sa otvára priestor na investície do školskej infraštruktúry (MŠ, ZŠ, SŠ, jedálne, športoviská, dielne) a ponúkajú sa viaceré nástroje na zlepšenie prístupu marginalizovaných rómskych komunít (MRK) k verejným službám (inžinierske siete, bývanie, vzdelávanie, komunitné centrá, sociálne podniky).

Prostredníctvom opatrenia 4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región sa dajú riešiť problémy týkajúce sa športu, voľnočasových aktivít, obnovy a revitalizácie mestskej a parkovej zelene a prírodných prvkov (vrátane mobilárov), investícií do obnovy kultúrneho a prírodného dedičstva, regenerácie nevyužívaných objektov a areálov, zanedbaných oblastí ktoré môžu

prispievať k zvýšenej kvalite života v meste a mestských častiach (bývanie, služby, podnikanie, voľný čas).

Schéma prioritnej osi 4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti

Prioritná os	4. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI
Opatrenie	**4.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám** 4.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania 4.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy, stredné odborné školy 4.1.3 Modernizácia zdravotníckej infraštruktúr 4.1.4 Ľahší prístup MRK k efektívnym a kvalitnejším verejným službám
	4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región 4.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie mestských území 4.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva
Hlavné ciele EÚ 2020	Podpora začleňovania a boj proti chudobe Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR, ERDF, ESF, KF, ŠFRB, MDVaRR SR, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 6 % (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov) Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v SR aspoň o 170 tis.

Prioritná os č.5 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Tvorba nových pracovných príležitostí je kľúčovou potrebou obyvateľov mesta Žilina (prieskum verejnej mienky). Je identifikovaných niekoľko ciest na naplnenie tejto požiadavky. Okrem prepojenia vzdelávania a potrieb trhu práce, zlepšenia podmienok na podnikanie, sú to hlavne investície do inovácií a podpora vedy a výskumu pre inovácie.

Prioritná os č. 5 Podpora podnikania, výskumu a inovácií napĺňa 3 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

- Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií
- Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
- Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP

Prioritná os č. 5 Podpora podnikania, výskumu a inovácií má 3 opatrenia:
5.1 Podpora výskumu a vývoja pre potreby inovácií
5. 2 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie
5.3 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality

Prioritná os Podpora podnikania, výskumu a inovácií otvára priestor pre riešenie viacerých aktuálnych výziev v danej oblasti. Jednak je to podpora kapacít výskumu a vývoja pre potreby inovácií, ako aj podpora spolupráce medzi akademickou a výskumnou sférou a priemyslom.
Ďalej je to podpora aplikovaného výskumu a vývoja založených na inovačných potrebách podnikov, podpora spolupráce firiem a výskumno-vývojových pracovísk (sieťovanie), budovanie kapacít MSP, hlavne pri zavádzaní inovácií do praxe.
V neposlednom rade je to priestor pre zavádzanie opatrení pre zvýšenie používania elektronického obchodu, podpora malých a stredných podnikateľov prostredníctvom zdieľaných služieb a zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám.

Schéma prioritnej osi 5 Podpora podnikania, výskumu a inovácií

Prioritná os	**5. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ**
Opatrenie	**5.1 Podpora výskumu a vývoja pre potreby inovácií**
	5. 2 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie
	5.3 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
Hlavné ciele EÚ 2020	Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvýšenie konkurencieschopnosti MSP
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Hlavné indikátory EÚ pre Slovensko	Investovať 1% HDP EÚ do výskumu a vývoja (% HDP)

Prioritná os č.6 Moderná a profesionálna verejná správa

Moderná, efektívna a profesionálna verejná správa je téma, na ktorú upriamila pozornosť Európska únia pri identifikovaní kľúčových priorít a tematických cieľov pre programové obdobie 2014 – 2020.

Mesto Žilina má bohatý rozvojový potenciál, ktorý zatiaľ nevyužíva dostatočne efektívne. Verejnosť, odborné pracovné skupiny a miestna samospráva deklarovali vážny záujem o partnerskú spoluprácu na rozvojových aktivitách mesta. Nevyhovujúca úroveň spolupráce bola identifikovaná ako východiskový problém vo všetkých témach.
Dôsledkom toho sú chýbajúce viaceré spoločné politiky, komplexná a kvantifikovaná analýza potrieb, spoločné postupy.
Aj v dôsledku toho sa medzi základné disparity mesta zaradila aj klesajúca kvalita a efektívnosť pri zabezpečovaní služieb verejnosti, najmä nízka úroveň spolupráce s kľúčovými aktérmi rozvoja, lídrami, odbornou verejnosťou.

Prioritná os č. 6 Moderná a profesionálna verejná správa napĺňa 2 tematické ciele politiky súdržnosti EÚ:

- Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality
- Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy

Prioritná os č. 6 Moderná a profesionálna verejná správa má 3 opatrenia:
6.1 Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb
6.2 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií
6.3 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov

V rámci opatrení 6.1 Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb a 6.2 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií sa vytvára priestor na optimalizáciu procesov a organizácie efektívnej verejnej správy, na posilnenie spolupráce s organizáciami občianskej spoločnosti, ako aj budovanie a posilňovanie ich kapacít.
Prostredníctvom opatrenia 6.3 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov sa vytvára priestor pre podporu informatizácie samosprávy, zavádzanie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov, zavádzania nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny, a platformy pre otvorené dáta a ich využívanie.

Schéma prioritnej osi 6 Moderná a profesionálna verejná správa

Prioritná os	**6. MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA**
Opatrenie	**6.1 Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb**
	6.2 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií
	6.3 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov
Hlavné ciele EÚ 2020	Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality Zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy
Finančný zdroj:	rozpočet mesta Žilina, ŠR, ERDF, ESF, KF, iné zdroje
Navrhované EÚ indikátory pre SR	Zlepšenie indexu kvality verejnej správy (sleduje Svetová banka) na 90%

2.5 Sústava merateľných ukazovateľov

Hlavné ciele Slovenska, ku ktorým bude PHSR mesta Žilina prispievať

Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	Podiel populácie vo veku 18-24 rokov s najnižším vzdelaním (ISCED 0, 1, 2, 3C), ktorá nepokračuje v ďalšom vzdelávaní. Žiak nepokračuje vo vzdelávaní, ak sa počas posledných štyroch týždňov pred uskutočnením prieskumu nezúčastnil žiadneho typu vzdelávania, pričom sa nezohľadňuje relevantnosť vzdelávania pre súčasnú alebo budúcu prácu respondenta.	Eurostat	*%*	5	6
PISA	Medzinárodné štandardizované hodnotenie vedomostí a zručností pätnásťročných žiakov. Hodnotí žiakov v troch oblastiach: v matematike, čítaní a prírodných vedách. Index je aritmetickým priemerom hodnotení v jednotlivých oblastiach.	OECD	priemer dosiahnutých bodov	488 (2009)	505
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	Podiel absolventov vysokoškolského štúdia vo veku 30-34 rokov pripadajúci na celkový počet obyvateľov rovnakej vekovej skupiny. Stupeň vysokoškolského alebo doktorandského štúdia zodpovedá úrovni ISCED 5-6.	Eurostat	*%*	2,34	40
Citácie na výskumníka	Podiel počtu citácií v renomovaných medzinárodných časopisoch (SCImago Journal & Country Rank) na počet výskumníkov v krajine (Eurostat). Ukazovateľ je vyjadrený relatívne k priemernej hodnote krajín Európskej únie.	http://www.scimagojr.com/, Eurostat, výpočty MF SR	%, 100 = priemer EÚ	39 (2011)	70
Výdavky na výskum a vývoj	Percentuálny podiel celkových výdavkov na výskum a vývoj na HDP.	Eurostat	*% HDP*	0,68	1,2
Miera zamestnanosti	Podiel zamestnanej populácie vo veku 20-64 rokov na celkovej populácii rovnakej vekovej skupiny. Ukazovateľ zahŕňa celkovú populáciu žijúcu v samostatných domácnostiach, nezahŕňa kolektívne domácnosti ani obyvateľov penziónov, či ubytovní a internátov, ani hospitalizovaných v zdravotníckych zariadeniach. Zamestnaná populácia pozostáva z tých	Eurostat	% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	65	72

	osôb, ktoré počas daného týždňa vykonávali hocijakú prácu za mzdu alebo zárobok po dobu aspoň jednej hodiny, resp. nepracovali, ale mali zamestnanie, v ktorom boli dočasne neprítomní.				
Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	Podiel populácie nezamestnanej dlhšie ako dvanásť mesiacov napriek tomu, že si aktívne hľadá prácu, na aktívnej populácii vo veku nad pätnásť rokov, nežijúcej v kolektívnej domácnosti.	Eurostat	% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov	8,9	3
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	Indikátor predstavuje súčet ľudí, ktorí sú v riziku chudoby (po sociálnych transferoch) a/alebo sú materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnostiach s veľmi nízkou intenzitou práce vyjadrený percentuálne na celkovej populácii. Riziko chudoby predstavuje počet osôb s ekvivalentným disponibilným príjmom nižším ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu (po sociálnych transferoch). Materiálna deprivácia predstavuje podiel ľudí, ktorí si z nasledujúcich deviatich položiek nemôžu dovoliť aspoň štyri: i) platiť nájom a náklady na bývanie, ii) udržať v dome teplo, iii) čelia neočakávaným výdavkom, iv) jesť mäso, rybu alebo ekvivalentné množstvo bielkovín každý druhý deň, v) týždňovú dovolenku mimo domova, vi) auto, vii) práčku, viii) farebný televízor, alebo ix) telefón. Ľudia v domácnosti bez práce sú osoby vo veku 0 – 59 rokov žijúce v domácnosti, kde dospelí pracujú menej ako 20 % z celkového možného času počas predchádzajúceho roku.	Eurostat/EU-SILC	% populácie	20,6 (2011)	17,2
E-Government Index	Index sa pre danú krajinu vypočíta ako vážený priemer nasledujúcich troch indikátorov: dostupnosť egovernmentu (váha 50 %), využitie e-governmentu jednotlivcami (25 %) a využitie e-governmentu podnikmi (váha 25 %). Dostupnosť e-governmentu meria ponuku dvadsiatich základných služieb e-governmentu. Indikátor udáva podiel služieb dostupných prostredníctvom internetu z definovaných dvadsiatich verejných služieb. Aby bola služba považovaná za dostupnú, musí	Eurostat, výpočty MF SR	%	62 (2010)	90

	dosahovať určitý stupeň sofistikácie. Využitie egovernmentu jednotlivcami, resp. podnikmi merajú koľko percent ľudí, resp. podnikov využilo v posledných troch mesiacoch internet na komunikáciu s verejnými inštitúciami (získanie informácii z web stránky, stiahnutie oficiálneho formulára alebo zaslanie vyplneného formulára).				
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	Emisie skleníkových plynov mimo ETS ako CO2 ekvivalent vyjadrujú percentuálnu zmenu voči roku 2005). Indikátor vyjadruje trendy agregovaných antropogénnych emisií CO2, NO2, CH4, HFC, PFC a SF6 súhrnne nazývaných skleníkové plyny a vyjadrené ako CO2 ekvivalent. Celkové množstvo nezahŕňa emisie z využívania krajiny a lesov (LULUCF).	Eurostat	% (%, zmena voči roku 2005)	9,5 (2011)	13
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe	Podiel konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie a hrubej konečnej energetickej spotreby. Konečná energetická spotreba z obnoviteľných zdrojov sa vypočíta ako súčet hrubej konečnej spotreby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, hrubej konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie určenej na výrobu tepla a chladu a konečnej energetickej spotreby z obnoviteľných zdrojov energie v doprave.	Eurostat	%	11,3	14
Konečná energetická spotreba	Konečná energetická spotreba je rozdiel konečnej spotreby a konečnej neenergetickej spotreby. Konečná neenergetická spotreba sú energetické produkty použité ako surovina v rôznych odvetviach; tzn. nespotrebované ako palivo alebo netransformované na iné palivo. Konečná spotreba sa vypočíta ako hrubá domáca spotreba – transformácia (vstup) + transformácia (výstup) + reklasifikácia a spätné toky – spotreba energetického odvetvia – straty pri prenose a v rozvodoch.	vlastný výpočet MF SR zo zdrojov ŠÚ SR	% (%, zmena voči priemeru rokov 2001-2005)	-1	-11
Roky zdravého života	Počet rokov prežitých v dobrom zdravotnom stave, ktoré je možné očakávať pri narodení. Ukazovateľ kombinuje údaje o mortalite a morbidite v danej krajine. Dobrý zdravotný stav je definovaný neprítomnosťou invalidity alebo obmedzení v každodennom živote. Nazýva sa aj roky života bez hendikepu (disability-free life years, DFLY).	Eurostat	očakávaný počet rokov	52,6 (2011)	60
Index regulácie trhu produktov	Hodnotenie krajiny v Indexe regulácie trhu produktov (Product Market Regulation Index). Meria reguláciu a bariéry v troch oblastiach: štátna	OECD	bodové hodnoteni	1,54 (2008)	1,2

	kontrola, bariéry v podnikaní a bariéry pre obchod a investície (každá s tretinovou váhou). Index regulácie trhu produktov sa nezameriava len na podnikateľskú činnosť bežných podnikov, ale meria širšiu reguláciu (napr. regulácia sieťových odvetví).		e		

Zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013

Výber sledovaných indikátorov mesta Žilina na roky 2014 – 2015, podľa Programového rozpočtu mesta Žilina

Názov ukazovateľa	Definícia	Informačný zdroj	Merná jednotka	Východiskový stav	2014	2015
Zrealizované služby v klientskom centre (KC)	Poskytovanie služieb pre občanov mesta pod jednou strechou, t.j. vybavovanie agendy Mestského úradu v Žiline, správnej agendy KR PZ SR v Žiline a služieb DPMŽ, s.r.o. V KC je 10 druhov agend podľa jednotlivých pracovísk (informácie, daň z nehnuteľností a evidencia psov, agenda stavebného úradu, agenda ŽP, pokladňa, evidencia obyvateľov, osvedčovanie podpisov na listinách a fotokópií listín, sociálna a bytová agenda, matrika, komunálny odpad a doprava).	MsÚ	Počet	170000	170000	170000
Objem zvezeného odpadu	Objem odpadu za rok. Činnosti zamerané na zber, odvoz a likvidáciu komunálneho odpadu (KO) a drobného stavebného odpadu od obyvateľov a právnických osôb s cieľom udržať čistotu v meste na požadovanej úrovni.	MsÚ	t	30000	30000	30000
Objem separovaného odpadu	Objem separovaného odpadu za rok. Činnosti zamerané na separovaný zber, čím sa zvýši stupeň ochrany životného prostredia v meste a zníži sa množstvo uloženého odpadu na skládke.	MsÚ	t	1300	1300	1300
Prepravení cestujúci v MDH	Celkový počet prepravených za rok. Poskytovanie kvalitných služieb v oblasti mestskej hromadnej dopravy – dostatočné a kvalitné pokrytie potrieb cestujúcich službami mestskej hromadnej dopravy.	MsÚ, Dopravný podnik mesta Žiliny s.r.o.	Počet	12500	12500	12500
Nové vozidlá MHD	Nákup nových vozidiel MHD.	MsÚ, Dopravný	Počet	a/n	10	5

		podnik mesta Žiliny s.r.o.				
Spravované pozemné komunikácie	Pozemné komunikácie v správe mesta.	MsÚ	km	412	412	412
Prevádzkované MŠ	-	MsÚ	Počet	26	26	26
Spokojnosť rodičov detí s poskytovanými službami v MŠ	-	MsÚ	%	95	95	95
Počet základných škôl (ZŠ) v meste	-	MsÚ	Počet	18	18	18
Počet žiakov navštevujúcich ZŠ	-	MsÚ	Počet	5683	5683	5683
Žiaci ZŠ opakujúci ročník	-	MsÚ	Počet	22	22	22
Nárast počtu detí navštevujúcich voľnočasové aktivity	-	MsÚ	%	5	5	5
Deti a mládež využívajúce nízkoprahové centrum	Nízkoprahové centrum je zariadenie ktoré slúži pre mladých ľudí. Hlavný význam nízkoprahového centra je v terciárnej prevencii sociálnych patologických javov. Využívať ho budú môcť všetky detí vo veku od 12 až 18 rokov života, a to bez ohľadu na ich talent alebo záujmy. Pracovníci nízkoprahového centra budú s mládežou sústavne spolupracovať, ovplyvňovať pohľad detí na svet, ich postoj k vzdelaniu a učiť ich zodpovednosti za svoje činy a život. Služby denného nízkoprahového centra sú na princípe nízkoprahovosti, rešpektovaní rozhodnutí klienta. Nízkoprahové centrum poskytuje alternatívu	MsÚ	Denný počet	30	35	40

	trávenia voľného času marginalizavaných skupín obyvateľstva mesta. V nízkoprahovom centre majú klienti k dispozícii kútik pre najmenších, kde môžu deti spoločne s rodičmi tvorivo vyplniť svoj voľný čas.					
Počet klientov opatrovateľskej služby poskytovanej v byte	Mesto Žilina v zmysle zákona č. 448/2008 Z. z. v znení neskorších predpisov poskytuje sociálnu službu fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách. Je jedna z foriem domácej starostlivosti o seniorov a zdravotne postihnutých občanov, je perspektívna a veľmi žiadaná služba. Umožňuje klientovi zotrvať v domácom prostredí čím sa mu zabezpečuje istý stupeň autonómie. Opatrovateľskú službu v domácnosti zabezpečuje 52 opatrovateliek v priemere 450 občanom na rôzne dĺžky pracovného úväzku a rozvoz obedov pre imobilných občanov priamo do domácnosti. Opatrovateľská služba je najrozšírenejšou terénnou službou.	MsÚ	Priemerný počet	450	460	470
Počet denných centier (klubov dôchodcov)	V správe Mesta Žilina sú tri denné centrá - Denné centrum Vlčince, Denné centrum Strážov a Denné centrum na ul. Kmeťovej v centre mesta. Zariadenia slúžia najstaršej kategórií obyvateľstva, kde sa zabezpečuje spoločenská a kultúrna činnosť a sú v nich vytvorené podmienky pre dôstojný život a vlastnú sebarealizáciu seniorov.	MsÚ	Počet	3	3	3
Počet dôchodcov využívajúcich služby denných centier (klubov dôchodcov)	-	MsÚ	Počet	550	600	650
Počet dôchodcov využívajúcich jedálne	Mesto Žilina je prevádzkovateľom Jedálne pre dôchodcov na Vlčincoch, ktoré slúži pre občanov mesta, ktorí sú poberateľmi starobného alebo invalidného dôchodku. Zariadenie slúži pre seniorov mobilných, ako i imobilných, ktorým je prostredníctvom opatrovateľskej služby zabezpečený rozvoz obedov priamo do domácnosti.	MsÚ	Počet	1150	1150	1150
Počet detí umiestnených v jasliach	Mesto Žilina prevádzkuje na území mesta - v oblasti pomoci mladým rodinám s malými deťmi - 2 zariadenia detských jaslí (DJ) s kapacitou 105 miest. V zariadeniach sú umiestnené deti od 1 do 3 rokov veku a deti so zdravotnými problémami, na základe odporúčania odborného	MsÚ	Počet	95	110	115

	lekára podľa zdravotnej indikácie dieťaťa od 1 roka do 5 rokov.					
Spokojnosť rodičov detí umiestnených v jasliach	-	MsÚ	%	99	99	99
Počet spravovaných mestských bytov	-	MsÚ	Počet	897	897	897
Novopostavené bytové jednotky za rok	Výstavba nájomných, nízkonákladových a sociálnych bytových jednotiek	MsÚ	Počet	0	10	10
Udržiavané detské ihriská	Pravidelná údržba a rekultivácia detských ihrísk a športovísk na území mesta (zabezpečenie dobrého technického stavu) - pravidelné dopĺňanie piesku, povrchové úpravy okolo pieskovísk, nátery zariadení detských ihrísk a likvidácia nevyužívaných pieskovísk.	MsÚ	Počet	150	151	151
Plocha zelene o ktorú sa mesto stará	Starostlivosť o zeleň mesta: pravidelné kosenie trávnikov (v rámci možnosti rozpočtu sa plánuje s kosením sídliskovej zelene min. 4x ročne, zelene v centrálnej mestskej zóne a parkoch min. 6 – 15x ročne), jarné a jesenné hrabanie trávnikov, zber nečistôt z verejnej zelene, zabezpečenie celkovej bezpečnosti a estetizácie drevitých porastov	MsÚ	ha	700	700	700
Rozloha spravovaných lesov	Zabezpečenie oddychovej zóny v lesoparku - údržba lesných porastov, kosenie rekreačných plôch, orezávanie konárov stromov, údržba lesných chodníkov a zariadení umiestnených v Lesoparku Chrasť (lavičky, preliezky, smetné koše, ohniská).	MsÚ	ha	81	81	81
Počet produktov v oblasti cestovného ruchu	-	MsÚ	Počet	3	3	3

Zdroj: Programový rozpočet mesta Žilina na roky 2013 - 2015

Zoznam skratiek

PHSR - program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
ŠU SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky
SOBD – sčítanie obyvateľov bytov a domov
ÚPD – územnoplánovacia dokumentácia
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj
CR – cestovný ruch
CVČ – centrum voľného času
MSP – malé a stredné podniky
MsÚ – Mestský úrad
VÚD – Výskumný ústav dopravy
ČOV – čistiareň odpadových vôd
KO - komunálny odpad
MÚSES - miestny územný systém ekologickej stability
PCHZ - Považské chemické závody
VZN - všeobecné záväzné nariadenie
SHMU - Slovensky hydrometeorologicky ústav
ZLP - Žilinský lesný park

EK – Európska komisia
EÚ – Európska únia

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 – 2020

PROGRAMOVÁ ČASŤ

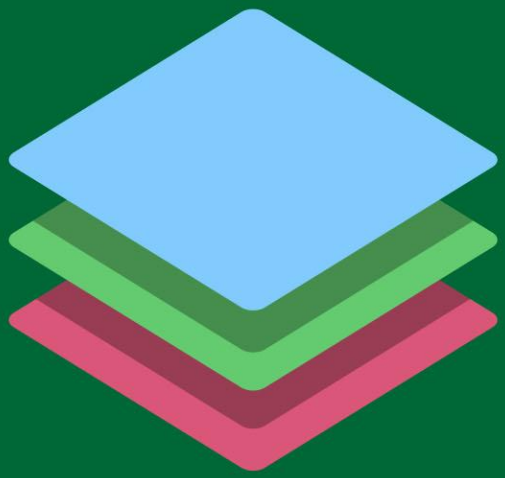

DECEMBER 2013

Mesto Žilina
Mesto s tvárou

MESTSKÝ ÚRAD V ŽILINE
NÁMESTIE OBETÍ OMUNIZMU 1, 011 31 ŽILINA

Obsah

Úvod 98
1. Finančné a integračné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 - 2020 98
2. Zoznam opatrení a rámcových aktivít 110
3. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR mesta Žilina na roky 2014 - 2020 121
4. Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a rámcových aktivít 123
5. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR 123
6. Časový harmonogram realizácie PHSR mesta Žilina 126

Prílohy:

1. Dotazník pre verejnosť
2. Akčný plán mesta Žilina na roky 2014 - 2015

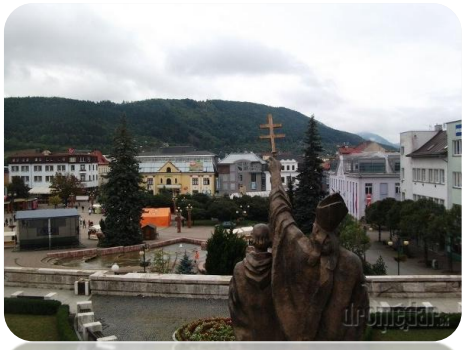

Úvod

Programová časť PHSR mesta Žilina na roky 2014 - 2020 nadväzuje na analyticko-strategickú časť programového dokumentu. Definovaním skupiny opatrení, podopatrení a rámcových aktivít prispieva k naplneniu jednotlivých prioritných cieľov a osí stratégie mesta Žilina .

Programová časť PHSR mesta Žilina vychádza z viacerých pracovných dokumentov Európskej komisie: Politika súdržnosti 2014 – 2020, investície do rastu pracovných miest; Finančné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020; Integrovaná územná investícia; Miestny rozvoj riadený spoločenstvom; Politika súdržnosti v rokoch 2014 - 2020, investície do európskych regiónov, ktoré zohľadňujú základné koncepčné a strategické dokumenty Spoločného strategického rámca EK na roky 2014 – 2020. Súčasne majú dopad na územie mesta a zohľadňujú požiadavky kľúčových aktérov územia mesta na efektívne a udržateľné zmeny.

1. Finančné a integračné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 - 2020

Zdroj: Európska komisia: Finančné nástroje politiky súdržnosti v rokoch 2014 – 2020; Integrovaná územná investícia

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF)

Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR) sa zameriava na posilnenie hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti v Európskej únii odstraňovaním nerovností medzi regiónmi. EFRR podporuje regionálny a miestny rozvoj a prispieva tak k všetkým tematickým cieľom podrobným stanovením priorít na zvýšenie dôrazu na:

- výskum, vývoj a inovácie,
- zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám a zvýšenie ich kvality,
- zmenu klímy a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo,
- obchodnú podporu malých a stredných podnikov,
- služby vo všeobecnom hospodárskom záujme,
- telekomunikačnú, energetickú a dopravnú infraštruktúru,
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a účinnej verejnej správy,
- zdravotnícku, vzdelávaciu a sociálnu infraštruktúru a
- udržateľný rozvoj miest.

POSILNENIE DÔRAZU NA TEMATICKÉ CIELE

Aby sa zaistilo, že sa investície EÚ sústredia na tieto priority, stanovujú sa minimálne pridelené prostriedky v niekoľkých prioritných oblastiach. Napríklad v rozvinutejších a prechodných regiónoch by sa malo na vnútroštátnej úrovni vyčleniť minimálne 80 % zdrojov z EFRR na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje, inovácie a podporu malých a stredných podnikov, z ktorých by sa malo na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje vyčleniť aspoň 20 %. Menej rozvinuté regióny si budú môcť vybrať zo širšieho rozsahu investičných priorít vzhľadom na ich širšie potreby rozvoja. Na energetickú účinnosť a obnoviteľné zdroje, inovácie a podporu malých a stredných podnikov však budú musieť vyčleniť aspoň 50 % zdrojov z EFRR.

POSILNENIE ÚZEMNEJ SÚDRŽNOSTI

Navrhované nariadenie prináša zvýšenie dôrazu na udržateľný rozvoj miest. Ten by sa mal dosiahnuť vyčlenením minimálne 5 % zdrojov z EFRR na udržateľný rozvoj miest, vytvorenie platformy na rozvoj miest na podporu zvyšovania budovania kapacít a výmeny skúseností a prijatím zoznamu miest, kde sa vykonajú integrované činnosti pre udržateľný rozvoj miest.
Návrh obsahuje aj podporu inovačných postupov v oblasti udržateľného rozvoja miest, ktorá je obmedzená na 0,2 % ročného objemu finančných prostriedkov.
Mimoriadnu pozornosť treba venovať oblastiam so špecifickými prírodnými a demografickými charakteristikami s osobitným vyčlenením ďalších finančných prostriedkov pre najodľahlejšie a málo zaľudnené regióny. Najmenej 50 % týchto vyčlenených finančných prostriedkov sa musí vyčleniť na činnosti, ktoré prispejú k diverzifikácii a modernizácii hospodárstiev najodľahlejších regiónov s osobitným dôrazom na výskum a inovácie, informačné a komunikačné technológie a konkurencieschopnosť malých a stredných podnikov.

Európsky sociálny fond (ESF)

Okrem toho, že prispieva k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, Európsky sociálny fond (ESF) je hlavným nástrojom na investície do ľudí. Zlepšuje pracovné príležitosti európskych občanov, podporuje lepšie vzdelávanie a zlepšuje situáciu najzraniteľnejších obyvateľov ohrozených chudobou.
Nariadenie navrhuje, aby sa ESF v Únii zameral na štyri tematické ciele:

- podporu zamestnanosti a podporou pracovnej mobility,
- podporu sociálneho začleňovania a boja proti chudobe,
- investície do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania a
- posilňovanie inštitucionálnych kapacít a účinnej verejnej správy.

ESF by však mal prispievať aj k iným tematickým cieľom, ako napríklad k podpore prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo, ktoré by zohľadňovalo klímu a účinne využívalo zdroje, k posilneniu využívania informačných a komunikačných technológií, podpore výskumu, technologického vývoja a inovácií a zlepšeniu konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov.

POSILNENIE DÔRAZU NA TEMATICKÉ CIELE

V súlade so záväzkom EÚ k začleňujúcemu rastu by sa aspoň 20 % zdrojov ESF malo vyčleniť na podporu sociálneho začleňovania a boja proti chudobe. Okrem toho by sa programy mali sústrediť na financovanie obmedzeného počtu takzvaných investičných priorít, ktoré určujú podrobnosti každého tematického cieľa.

POSILNENIE PARTNERSTVA

Návrh obsahuje konkrétne ustanovenia na posilnenie partnerstva a podporu aktívnej účasti sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií na investíciách ESF. Požaduje, aby sa primerané množstvo prostriedkov z ESF vyčlenilo na budovanie kapacít na činnosť sociálnych partnerov a mimovládnych organizácií v menej rozvinutých regiónoch.

POSILNENIE SOCIÁLNYCH INOVÁCIÍ A NADNÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

Činnosti v oblasti sociálnych inovácií a nadnárodnej spolupráce sa podporujú prostredníctvom zvýšenej sadzby spolufinancovania určených prioritných osí, prostredníctvom osobitných opatrení v oblasti programovania a monitorovania a prostredníctvom silnejšej úlohy Komisie pri výmene a šírení osvedčených postupov a spoločných činností v rámci Únie.

POSILNENIE DÔRAZU NA VÝSLEDKY

S cieľom zlepšiť účinnosť zásahov ESF sa uvažuje o osobitných ustanoveniach na zaistenie sústredenia zdrojov. Okrem toho sa zavádzajú spoločné ukazovatele, ktoré umožnia podrobnejšie monitorovanie a uľahčia posudzovanie vplyvu investícií ESF na úrovni EÚ.

ZJEDNODUŠENIE SYSTÉMU UPLATŇOVANIA

Návrh nariadenia navrhuje zjednodušené možnosti nákladov na uľahčenie využívania ESF najmä malými hospodárskymi subjektmi. Okrem toho navrhuje, aby v prípade malých hospodárskych subjektov mali členské štáty povinnosť využívať štandardné váhy jednotkových nákladov alebo paušálne náklady. To by mohlo znížiť administratívne zaťaženie až v 50 % projektov.

ZVÝŠENÉ VYUŽÍVANIE FINANČNÝCH NÁSTROJOV

Zavádzajú sa konkrétne ustanovenia pre finančné nástroje, ktoré majú povzbudiť členské štáty a regióny, aby využívali ESF a zvýšili tak jeho kapacitu na financovanie činností na podporu zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začleňovania.

Integrované investície pre udržateľný mestský rozvoj

Cieľom mestského rozmeru politiky súdržnosti je zabezpečiť účinné vykonávanie zásahov mesta. Tento cieľ je možne dosiahnuť len prostredníctvom integrovaných stratégii. Mestské investície by sa preto zo zásady mali vykonávať len v rámci integrovanej stratégie pre udržateľný mestsky rozvoj. Podľa návrhov Komisie existuje niekoľko spôsobov podpory udržateľného mestského rozvoja pomocou štrukturálnych fondov.

Po prvé, udržateľný mestsky rozvoj možno podporovať **prostredníctvom operačných programov** s prioritnou osou, ktorá obsahuje investičnú prioritu súvisiacu s mestom (napríklad

na podporu sociálneho začleňovania vrátané fyzického a hospodárskeho obnovenia znevýhodnených mestských oblasti.

Po druhé, udržateľný mestsky rozvoj možno podporovať prostredníctvom nastroja **IUI** (Integrated Territorial Investment – **Integrované územné investície**). IUI je nastroj na zoskupovanie finančných prostriedkov z niekoľkých prioritných osi jedného alebo viacerých programov pre viacrozmerné a medziodvetvové zásahy. IUI je ideálny nástroj na podporu integrovaných opatrení v mestských oblastiach, pretože ponúka možnosť kombinovať financovanie z viacerých zdrojov. IUI ako integrovaná investičná stratégia (alebo miniprogram) sa môže vzťahovať na rôzne typy funkčných mestských oblastí od susedskej alebo okresnej úrovne až po väčšie funkčné mestské oblasti, napríklad mestské regióny alebo metropolitné oblasti vrátane susedných vidieckych oblasti. Riadenie a realizácia by sa mali (čiastočne alebo úplne) delegovať na samostatný orgán, napríklad na **mestský úrad**, aby sa zabezpečilo, že investície nastroja IUI sa realizujú komplementárnym spôsobom. Komisia navrhuje, aby sa každému členskému štátu vyčlenilo minimálne 5 % zdrojov EFRR na činnosti tykajúce sa mestského rozvoja, ktoré sa realizujú prostredníctvom nastroja IUI, pričom jeho riadenie sa deleguje na mestá.

Po tretie, **miestny komunitný rozvoj** sa môže použiť ako nastroj na realizáciu udržateľného mestského rozvoja. Integrované stratégie založené na jednotlivých oblastiach, ktoré vypracúvajú a vykonávajú miestne skupiny zodpovedné za opatrenia, ktoré pozostávajú zo **zástupcov verejnosti, súkromného sektora a občianskej spoločnosti vrátane samotných občanov**, môžu mobilizovať interný potenciál a niesť miestnu zodpovednosť za príslušné zásahy.

Na záver, udržateľný mestský rozvoj možno podporovať prostredníctvom **finančných nástrojov**. Finančné nástroje môžu okrem podpory pomocou grantov ponúknuť sériu výhod, najmä v súvislosti s nízkymi verejnými zdrojmi, ktoré sú nedostatočné v porovnaní s rastúcimi potrebami investícii v mestách, napríklad potrebou dlhodobých recyklačných fondov, pritiahnutia dodatočného financovania, zhromažďovania odborných poznatkov a podpory ešte účinnejšieho využívania zdrojov.

Integrované územné investície

Keďže integrované územné stratégie sú nesmierne dôležité na dosiahnutie inteligentnej, trvalo udržateľnej a inkluzívnej Európy, ktorej predstava je zahrnutá v stratégii s názvom Európa 2020, navrhované nariadenie týkajúce sa spoločných opatrení zavádza nástroj IUI ako kľúčový nástroj implementácie týchto stratégií. Návrh Komisie poskytuje flexibilný mechanizmus na sformulovanie integrovaných odoziev umožňujúcich diverzifikáciu územných potrieb bez straty tematického zamerania, prostredníctvom ktorého je politika súdržnosti prepojená so stratégiou Európa 2020.

INTEGROVANÉ ÚZEMNÉ INVESTÍCIE - ÚČINNÝ A FLEXIBILNÝ NÁSTROJ

Nástroj Integrované územné investície (IUI) je nástroj na implementáciu územných stratégií integrovaným spôsobom. Nejde o operáciu ani o vedľajšiu prioritu určitého operačného programu. Nástroj IUI naopak umožňuje členským štátom EÚ prierezovo implementovať operačné programy a čerpať z fondov z niekoľkých prioritných osí jedného alebo viacerých

operačných programov, a tak zabezpečiť pre určité územie implementáciu integrovanej stratégie. Existencia nástroja IUI poskytne členským štátom flexibilitu z pohľadu návrhu operačných programov a umožní účinnú implementáciu integrovaných činností prostredníctvom zjednodušeného financovania.
Je dôležité zdôrazniť, že integrované územné investície sa môžu efektívne využívať iba v prípade, že príslušná zemepisná oblasť aplikuje integrovanú medziodvetvovú územnú stratégiu.

Medzi kľúčové prvky nástroja **Integrovaná územná investícia (IUI)** patrí:

- stanovené územie a integrovaná stratégia územného rozvoja;
- balík činností naplánovaných na implementáciu;
- riadiace štruktúry, ktoré budú nástroj IUI spravovať.

STANOVENÉ ÚZEMIE A INTEGROVANÁ STRATÉGIA ÚZEMNÉHO ROZVOJA

Základným prvkom je rozvoj medziodvetvovej integrovanej stratégie rozvoja, ktorá sa bude zameriavať na potreby rozvoja danej oblasti. Stratégia sa navrhne takým spôsobom, aby jednotlivé činnosti vychádzali zo synergii vytvorených na základe koordinovanej implementácie. Nástroj IUI sa môže využívať v ktorejkoľvek zemepisnej oblasti s príslušnými územnými prvkami od **špecifických mestských častí s viacerými typmi deprivácie až po mestské, metropolitné, mestsko-dedinské, subregionálne alebo interregionálne oblasti**. Nástroj IUI dokáže tiež poskytnúť integrované činnosti v samostatných zemepisných celkoch s podobnou charakteristikou v rámci regiónu (napr. môže ísť o sieť malých alebo stredných miest). Nástroj IUI nemusí nutne pokryť celé územie určitého administratívneho celku.

BALÍK ČINNOSTÍ NAPLÁNOVANÝCH NA IMPLEMENTÁCIU

Činnosti, ktoré sa majú implementovať prostredníctvom nástroja IUI, prispejú k plneniu tematických cieľov relevantných prioritných osí využívaných operačných programov, ako aj rozvojových cieľov územnej stratégie. Môžu sa financovať z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Fondu súdržnosti, no kombinovať všetky fondy v každom nástroji IUI nie je povinné. V rámci nástroja IUI sa však **odporúča kombinovať fondy EFRR a ESF**, keďže integrovaný prístup vyžaduje **prepojenie investícií v tzv. mäkkej a vo fyzickej infraštruktúre**. Toto je dôležité najmä v prípade trvalo udržateľného rozvoja miest.
Nástroj IUI poskytuje podporu nielen vo forme grantov, ale aj prostredníctvom finančných nástrojov, ktoré vhodným spôsobom zabezpečujú činnosti definované v rozvojovej stratégii.
Miestny rozvoj riadený spoločenstvom môže byť prvkom, ktorý možno použiť pri postupnom uskutočňovaní implementácie nástroja IUI. Medzi nástrojom IUI a miestnym rozvojom riadeným spoločenstvom sú však dôležité rozdiely. **Miestny rozvoj riadený spoločenstvom využíva výlučne prístup „zdola nahor“.** Obsah miestnej rozvojovej stratégie a operácií, ktoré sa v rámci nej financujú, určuje miestna akčná skupina. Na druhej strane, nástroj IUI vopred neurčuje, ako sa prijímajú rozhodnutia o samotných investíciách – tento proces môže prebiehať smerom „zhora nadol“ alebo „zdola nahor“, prípadne môže ísť o kombináciu oboch postupov. Miestny rozvoj riadený spoločenstvom by tak mohol napríklad byť súčasťou integrovanej mestskej stratégie implementovanej prostredníctvom nástroja IUI.

Popri investíciách podporujúcich stratégiu miestneho rozvoja prostredníctvom nástroja IUI sa ďalšie činnosti týkajúce sa rovnakej oblasti môžu financovať prostredníctvom prioritných osí operačného programu alebo programov, ktoré nie sú súčasťou financovania nástroja IUI. Mnohé z navrhovaných investičných priorít môžu priamo prispieť k rozvoju danej zemepisnej oblasti a implementovať všetky z nich pomocou tohto nástroja nie je povinné. Odporúča sa však, aby boli investície do sektorov v danej oblasti zaradené a zosúladené so integrovanými stratégiami územného rozvoja.

RIADIACE ŠTRUKTÚRY, KTORÉ BUDÚ SPRAVOVAŤ NÁSTROJ IUI

Riadiaci orgán operačného programu nesie konečnú zodpovednosť za riadenie a implementáciu operácií nástroja IUI. Môže však ustanoviť sprostredkujúce organy vrátanie **miestnych úradov, orgánov pre regionálny rozvoj alebo mimovládne organizácie**, aby vykonávali niektoré alebo všetky úlohy riadenia a implementácie. Forma a stupeň delegovania riadenia nástroja IUI sa môžu líšiť v závislosti od administratívneho členenia členského štátu alebo regiónu. Nasledujúci diagram vysvetľuje, ako môže nástroj IUI získať balík financií z niekoľkých prioritných osí jedného alebo viacerých programov na účely multidimenzionálnej a medziodvetvovej intervencie. Nástroj IUI môže podporovať akúkoľvek operáciu, ktorá je v súlade z investičnými prioritami zúčastnených prioritných osí.

VÝHODY NÁSTROJA IUI

Návrhy Komisie týkajúce sa nástroja IUI majú niekoľko potenciálnych výhod:

- IUI ako nástroj propagujúci integrované využívanie fondov má v sebe potenciál viesť k **lepším súhrnným výsledkom** pri rovnakej výške verejných investícií.
- Delegovanie riadenia nástroja IUI **posilní subregionálne zúčastnené strany** (miestne alebo mestské zúčastnené strany) tým, že zabezpečí ich účasť na príprave a implementácii programu.
- Keďže má nástroj IUI viacero finančných zdrojov, ktoré sú zabezpečené už od začiatku, je **väčšia istota financovania** integrovaných činností.
- Nástroje IUI sú určené na miestny prístup k rozvoju, ktorý môže pomôcť **rozvinúť málo využívaný potenciál na miestnej, mestskej a regionálnej úrovni.**

Miestny rozvoj riadený spoločenstvom

V priebehu minulých 20 rokov sa prístup LEADER (1) v oblasti **miestneho rozvoja riadeného spoločenstvom (CLLD)** – založený na skúsenostiach iniciatívy financovanej zo štrukturálnych fondov EÚ, ktorý mal pomôcť zúčastneným stranám vo vidieckych oblastiach zhodnotiť dlhodobý potenciál ich miestneho regiónu – ukázal ako efektívny a účinný nástroj pri uskutočňovaní rozvojových politík. Európska komisia podporuje túto realizačnú metódu aj prostredníctvom ďalších iniciatív Spoločenstva, akými sú iniciatívy URBAN (2) a EQUAL (3). Pokiaľ ide o prístup LEADER, ktorý EÚ sústavne podporuje od roku 1991, tento prístup sa stal dôležitým prvkom rozvojovej politiky vidieka a je akceptovaný v celej Európe. Od roku 2007 je miestny rozvoj nástrojom uskutočňovania politiky aj v odvetví európskeho rybného hospodárstva.

Návrh nariadenia o budúcom nástroji CLLD sa zakladá na prístupe LEADER a **týka sa všetkých fondov začlenených do spoločného strategického rámca** – Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR), Európsky sociálny fond (ESF), Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV), Európsky fond námorného a rybného hospodárstva (EFNRH) a Kohézny fond (KF) – na programové obdobie rokov 2014-2020 (fondy SSR).
CLLD je nástroj, ktorý sa má využívať špeciálne na subregionálnej úrovni a ktorý dopĺňa ďalšiu rozvojovú podporu na miestnej úrovni. CLLD môže **mobilizovať a zapájať miestne spoločenstvá a organizácie**, aby prispeli k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu, v oblasti podpory územnej súdržnosti a dosahovania konkrétnych politických cieľov.

Hlavné ciele návrhu Komisie sú zjednodušiť a rozšíriť využívanie nástroja CLLD ako rozvojového nástroja. Návrhy CLLD budú:

- vyzývať miestne spoločenstvá, aby **vytvárali integrované prístupy zhora nadol** v podmienkach, keď treba reagovať na územné a mieste problémy, ktoré si vyžadujú štrukturálnu zmenu;
- **budovať kapacity spoločenstva a podporovať inovácie** (vrátane sociálnych inovácií), podnikanie a možnosti zmien podporou rozvoja a objavovaním nevyužitého potenciálu v rámci spoločenstiev a území;
- **podporovať vlastníctvo na úrovni spoločenstva** zvyšovaním účasti v rámci spoločenstiev a budovať zmysel pre zapojenie sa a vlastníctvo, ktoré zvyšujú účinnosť politík EÚ; a
- **pomáhať viacúrovňovej správe** poskytnutím spôsobu, ktorým sa miestne spoločenstvá budú v plnej miere podieľať na určovaní charakteru realizácie cieľov EÚ vo všetkých oblastiach.

ZÁSADNÉ PRVKY MIESTNEHO ROZVOJA RIADENÉHO SPOLOČENSTVOM

Miestne **akčné skupiny** by mali tvoriť zástupcovia miestnych verejných a súkromných spoločensko-hospodárskych záujmov, ako napríklad podnikatelia a ich združenia, miestne orgány, susedské alebo vidiecke združenia, občianske skupiny (napríklad zástupcovia menšín, starších občanov, žien či mužov, mládeže, podnikateľov atď.), komunitné a dobrovoľnícke organizácie atď. Zástupcovia občianskej spoločnosti a partneri zo súkromného sektora by mali mať najmenej 50 % rozhodovacích právomocí a žiadna záujmová skupina by samotná nemala mať viac než 49 % hlasov.
Stratégie **pre miestny rozvoj** musia byť v súlade s príslušnými programami fondov SSR, prostredníctvom ktorých sú podporované. Mali by určiť oblasť a obyvateľstvo, ktorých sa stratégia týka, vykonať analýzu rozvojových potrieb a potenciálu danej oblasti vrátane analýzy silných a slabých stránok, príležitostí a hrozieb (SWOT analýzu) a popísať ciele, rovnako ako integračný a inovačný charakter stratégie vrátane cieľov pre výstupy a výsledky. Stratégie by mali zahŕňať aj akčný plán, ktorý ukazuje, ako sa ciele premietnu do konkrétnych projektov, prevádzkových a monitorovacích opatrení a finančného plánu.
Oblasť **a obyvateľstvo, ktorých sa daná** miestna stratégia týka, by mali byť jednoliate, cielené a mali by ponúkať dostatočné kritické množstvo pre účinnú realizáciu stratégie. Úlohou miestnych akčných skupín je určiť, ktorých oblastí a obyvateľstva sa ich stratégie budú týkať,

tieto stratégie však musia byť v súlade s kritériami, ktoré Komisia stanoví prostredníctvom delegovaného aktu. Na porovnanie, ustanovenia z rokov 2007-2013, ktoré sa týkajú obyvateľstva, na ktoré sa vzťahuje program LEADER, sa zameriavajú na minimálne 10 000 obyvateľov a maximálne na 150 000 obyvateľov. Priemerný počet obyvateľov, ktorí sa zúčastnili na programoch URBAN II financovaných z EFRR v období rokov 2000-2006, bol približne 30 000.

Operačné programy pre programové obdobie 2014 – 2020

Názov OP	Riadiaci orgán
Výskum a inovácie	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstva hospodárstva
Integrovaná infraštruktúra	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja
Ľudské zdroje, zamestnanosť a inklúzia	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny
Kvalita životného prostredia	Ministerstvo životného prostredia
Integrovaný regionálny operačný program	Ministerstvo vnútra
Efektívna verejná správa	Ministerstvo vnútra

Ďalšie externé finančné zdroje EÚ a medzinárodné programy (2007-2013)

FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP A NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
Nórsky grant	Úrad vlády SR	Úrad vlády SR	http://www.eeagrants.sk/
1. Prispôsobenie sa zmene klímy 2. Fond pre MNO 3. Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie 4. Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva 5. Štipendiá 6. Zelené inovácie v priemysle 7. Globálny fond pre dôstojnú prácu a tripartitný dialóg 8. Cezhraničná spolupráca 9. Domáce a rodovo podmienené násilie			

ŠVAJČIARSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
Švajčiarsky grant	Úrad vlády SR	Úrad vlády SR	http://www.swiss-contribution.sk/
1. Bezpečnosť a stabilita 2. Životné prostredie a infraštruktúra 3. Súkromný sektor 4. Ľudský a sociálny rozvoj			

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE SLOVENSKÁ REPUBLIKA – ČESKÁ REPUBLIKA

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
ERDF	**Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**	**Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR Ministerstvo pro místní rozvoj ČR**	**http://www.sk-cz.eu/**

PROGRAM CEZHRANIČNEJ SPOLUPRÁCE POĽSKO – SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
ERDF	**Ministerstvo regionálneho rozvoja Poľskej republiky**	**Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR**	**http://sk.plsk.eu/**

REGIONÁLNE INICIATÍVY:

Program	**Fond**	**RO**	**SORO**	**Internetová linka**
Jaspers	-	Banky – EIB, CEB EK – Generálne riaditeľstvo pre regionálny rozvoj	-	http://www.jaspers-europa-info.org/
Priority	Bezplatná technická asistencia určená štátnym a miestnym orgánom verejnej správy pri príprave projektov site TEN-T, riadenie pozemnej a leteckej dopravy, ekologickej mestskej a hromadnej dopravy, energetiky a obnoviteľných zdrojov			
Jeremie	-	EIB, EK – Generálne riaditeľstvo pre regionálny rozvoj	-	http://www.eif.org/what_we_do/jeremie/
Priority	Financovanie zakladania a rozvoja malých stredných podnikov prostredníctvom technickej pomoci, grantov, pôžičiek či poskytnutia kapitálu na pokrytie špecifických regionálnych potrieb			
Jessica	-	EIB, CEB EK – Generálne riaditeľstvo pre regionálny rozvoj	-	http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/ instruments/jessica_en.cfm
Priority	Pomoc pri získavaní pôžičiek a vytvárania projektov, ktorých cieľom sú trvalé investície do mestských území			

PROGRAM CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA

Program	**Fond**	**RO**	**SORO**	**Internetová linka**
Leonardo	-	EK, Ministerstvo školstva SR	SAAIC	http://web.saaic.sk/
Priority	podpora nadnárodnej mobility žiakov stredných odborných škôl, ľudí na trhu práce, zamestnaných aj nezamestnaných, a odborníkov a osôb zodpovedných za odbornú prípravu alebo ľudské zdroje, a tým získať, zvýšiť a rozšíriť svoje pracovné a odborné spôsobilosti, zručnosti a kompetencie v danej oblasti			
Gruntvig	-	EK, Ministerstvo školstva SR	SAAIC	http://web.saaic.sk/

Priority	Európska spolupráca v oblasti vzdelávania dospelých, zameraná na výukové a vzdelávacie potreby osôb vo všetkých formách vzdelávania dospelých, t.j. na osoby staršie ako 16 rokov s výnimkou študentov denného štúdia na strednej a vysokej škole

PROGRAM „Mládež v akcii“

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK	IUVENTA – národná agentúra	http://www.iuventa.sk/sk/Mladez-v-akcii/
Priority	podporiť pocit aktívneho európskeho občianstva, solidarity a tolerancie medzi mladými Európanmi a zahrnúť ich do tvarovania budúcnosti Únie. Podporuje mobilitu v rámci EU, ako aj za jej hranicami, neformálne učenie a medzikultúrny dialóg a podporuje zamestnanosť a začlenenie mladých ľudí bez ohľadu na ich vzdelanostne, sociálne a kultúrne pozadie		

PROGRAM LIFE+ (2007-2013)

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK	IUVENTA – národná agentúra	http://ec.europa.eu/environment/life/
Priority	Program sa zameriava na projekty ochrany prírody – fauny a flóry – a životného prostredia – nakladania s bioodpadom, biopalivo, recyklácia, vývoj produktov šetrných k životnému prostrediu, atď.		

PROGRAM OBČANIA PRE EURÓPU

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK	**EACEA** (Education, Audiovisual and Culture Executive Agency)	**eacea-P7@ec.europa.eu**
Priority	poskytovať občanom príležitosť spolupodieľať sa na budovaní vzájomne prepojenej Európy a rozvíjať občianstvo EÚ, rozvíjať povedomie európskej identity založenej na spoločných hodnotách, histórii a kultúre.		

FINANČNÝ NÁSTROJ PRE CIVILNÚ OCHRANU 2007-2013

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK, Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie	-	
Priority	podpora a doplňovanie úsilia členských štátov pri ochrane obyvateľstva, životného prostredia a majetku vrátane kultúrneho dedičstva v prípade katastrofy, atď.		

ZÁKLADNÉ PRÁVA A OBČIANSTVO

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK, Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť, slobodu a bezpečnosť	-	http://ec.europa.eu/justice/**programme/index_e**

			n.htm
Priority	podpora organizácií občianskej spoločnosti, boja proti rasizmu, xenofóbii a antisemitizmu, ochrana základných práv a ochrana práv občana prostredníctvom dialógu medzi odlišnými vierovyznaniami a kultúrami; posilňovanie občianskej spoločnosti a podpora otvoreného, transparentného a pravidelného dialógu s občianskou spoločnosťou o základných právach; boj proti rasizmu, xenofóbii a antisemitizmu a podpora vzájomnej dôvery, porozumenia a tolerancie medzi kultúrami v rámci celej EÚ; zlepšovanie kontaktov, výmeny informácii a vytvárania sietí medzi právnymi, justičnými a správnymi orgánmi a právnickými profesiami vrátane podpory odborného vzdelávania právnikov		

COMMUNITY PROGRAMME FOR EMPLOYMENT AND SOCIAL SOLIDARITY „PROGRESS“

Fond	**Riadiaci orgán**	**Sprostredkovateľský orgán**	**Internetová linka**
-	EK, Generálne riaditeľstvo pre životné prostredie	-	http://ec.europa.eu/justice/ gender-equality/programme/index_en.htm
Priority	Finančný nástroj, ktorý podporuje rozvoj a koordináciu politík EÚ v oblastiach - Zamestnanosť - Sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana - Pracovné podmienky - Boj proti diskriminácii - Rovnosť žien a mužov		

DAPHNE III. 2007-2013

Fond	**Riadiaci orgán**	**Sprostredkovateľský orgán**	**Internetová linka**
-	EK	-	
Priority	Prevencia a boj proti všetkých formám násilia páchaného na deťoch, mladých ľuďoch a ženách, ku ktorému dochádza vo verejnej alebo súkromnej sfére prijatím preventívnych opatrení a poskytovaním podpory obetiam a ohrozeným skupinám		

PROGRAM PREVENCIA A RIADENIE NÁSLEDKOV TERORIZMU A INÝCH BEZPEČNOSTNÝCH RIZÍK

Fond	**Riadiaci orgán**	**Sprostredkovateľský orgán**	**Internetová linka**
-	EK	-	http://ec.europa.eu/home-affairs/funding/cips/funding_cips_en.htm
Priority	prispieva k úsiliu členských štátov o prevenciu a ochranu občanov a kritickej infraštruktúry proti teroristickým útokom, skutkom ohrozujúcim bezpečnosť, o pripravenosť na tieto riziká		

PROGRAM PREDCHÁDZANIE A BOJ PROTI TRESTNEJ ČINNOSTI

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
-	EK	-	http://ec.europa.eu/home-affairs/funding/cips/funding_cips_en.htm
Priority	Prevencia organizovanej a inej trestnej činnosti a boja proti nej, najmä terorizmu, obchodovaniu s ľuďmi a trestným činom spáchaným na deťoch, nezákonnému obchodovaniu s drogami a zbraňami, korupcii a podvodom. Program pozostáva zo štyroch oblastí: a. prevencia trestnej činnosti a kriminológia; b. vynútiteľnosť práva; c. ochrana a podpora svedkov; **d.** ochrana obetí.		

PODPORA BÝVANIA

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
ŠFRB	EK	-	http://www.sfrb.sk/
Priority	Štátny fond rozvoja bývania je účelovým fondom na financovanie štátnej podpory pri rozširovaní a zveľaďovaní bytového fondu, ktorá sa realizuje v prevažnej miere formou poskytovania výhodných dlhodobých úverov		

SLOVAK AID

Fond	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán	Internetová linka
SLOVAK AID	Ministerstvo zahraničných vecí SR	Slovenská agentúra pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu	http://www.slovakaid.sk/?tag=samrs
Priority	Podpora činnosti a opatrení zameraných na podporu trvalo udržateľného rozvoja v rozvojových krajinách na realizáciu dvojstrannej, trojstrannej, mnohostrannej oficiálnej rozvojovej pomoci a humanitárnej pomoci		

Medzi ďalšie nástroje podpory rozvojových aktivít patria aj:

Program Inteligentná Energia pre Európu II riadený Európskou komisiou, resp. Výkonnou agentúrou EK pre konkurencieschopnosť a inovácie. Cieľom programu Inteligentná energia - Európa II je prispieť k bezpečnej, udržateľnej a konkurencieschopnej ceny energie pre Európu, a to najmä na podporu energetickej účinnosti a racionálneho využívania zdrojov energie, podporu nových a obnoviteľných zdrojov energie a podporu diverzifikácie energie a na podporu energetickej efektívnosti a využívania nových a obnoviteľných zdrojov energie v doprave.

Smart cities and communities European Innovation Partnership, ktorý predstavuje novú iniciatívu Európskej komisie zameranú na podporu inovatívnych prístupov k oblastiam energetiky, IKT a dopravy v mestskom prostredí. Cieľom je umožniť inovatívnym, integrovaným

a efektívnym technológiám lepší vstup na trh, pričom práve mestá sú v centre inovačných procesov.

7. rámcový program, s rozpočtom 50,5 mld. €, je hlavný nástroj pre financovanie výskumu a vývoja v Európe v rokoch 2007-2013. Je štruktúrovaný do štyroch špecifických programov: Spolupráca, Myšlienky, Ľudia a Kapacity, ktoré podporujú vedeckú spoluprácu, vedecko-výskumné granty a mobilitu vedeckých pracovníkov. Pokračovaním tohto programu by mal byť v r. 2014 – 2020 program Horizont 2020. O rozpočte nového programu sa ešte rokuje.

Rámcový program pre konkurencieschopnosť a inovácie (CIP), ktorý sa zameriava najmä na malé a stredné podniky (MSP), podporuje činnosti v oblasti inovácií (vrátane ekologických inovácií), umožňuje lepší prístup k financiám a poskytuje služby podpory podnikania v regiónoch. Tento program okrem toho podnecuje k lepšiemu prijímaniu a používaniu informačných a komunikačných technológií (IKT) a pomáha rozvíjať informačnú spoločnosť. Zároveň presadzuje širšie používanie energie z obnoviteľných zdrojov a energetickú efektívnosť. V období rokov 2007 až 2013 sa program CIP realizuje s celkovým rozpočtom 3 621 miliónov EUR. Pokračovaním tohto programu v r. 2014 -2020 bude program COSME s návrhom rozpočtu 2,5 bilióna EUR.13

2. Zoznam opatrení a rámcových aktivít

Definovanie jednotlivých opatrení je tvorené s ohľadom na regionálne špecifiká definované v regionálnych rozvojových koncepciách ŽSK, resp. národných rozvojových koncepciách s dopadom na územie mesta Žilina.

Pri vypracovaní opatrení a rámcových aktivít sme vychádzali z:

- aktuálnych potrieb a možností mesta Žilina (analyticko – strategická časť),
- navrhovanej štruktúry operačných programov,
- iných externých zdrojov financovania.

Programová časť vymedzuje priestor pre rast a rozvoja mesta Žilina a jeho socio - ekonomických partnerov tak, aby sa im v horizonte rokov 2014 – 2020 podarilo dosiahnuť globálny cieľ PHSR:
Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja mesta, čo znamená že Žilina chce byť sídlom, v ktorom sú permanentné predpoklady pre sústavnú optimalizáciu životných podmienok trvalo bývajúceho obyvateľstva ako i jej návštevníkov s prihliadnutím na prírodné a historické danosti prostredia mesta.

Programová časť PHSR neobsahuje konkrétne projektové zámery.
Mesto Žilina za účelom dosahovania stanovených cieľov a vytváranie podmienok pre vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev, v súlade so svojimi kompetenciami, vypracuje na každý rok Akčný plán s konkrétnymi projektovými zámermi.

Tabuľka č. 1. PREHĽAD OPATRENÍ A RÁMCOVÝCH AKTIVÍT MESTA ŽILINA NA OBDOBIE 2014 – 2020

PRIORITNÁ OS	OPATRENIE	PODOPATRENIE	RÁMCOVÉ AKTIVITY
1. ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV	**1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily**	**1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu**	• Podpora komplexných riešení pri zabezpečení lepšieho prístupu k zamestnaniu, • Podporiť zdravé starnutie, zabezpečiť dostupnosť a kvalitu verejnej dopravy, bývania, celoživotného vzdelávania, uspokojovania duchovných potrieb a kultúrnych potrieb, dostupnosti a kvality zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb podporujúcich nezávislý, bezpečný, dôstojný a aktívny život v starobe, • Podporiť poskytovanie individualizovanejších služieb zamestnanosti, informačných a poradenských služieb pre uchádzačov o zamestnanie a znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, najmä pre mladých ľudí, dlhodobo nezamestnaných, zdravotne znevýhodnených, staršie osoby a ženy na trhu práce, • Podpora prípravy na začatie prevádzkovania alebo vykonávania samostatnej zárobkovej činnosti vrátane praktickej prípravy podnikateľského zámeru, • Podpora spolupráce so zahraničnými partnermi s cieľom pracovnej mobility, • Posilniť kapacity poskytovateľov služieb, • Overiť nové formy spolupráce a sieťovania organizácií a dobrovoľníkov v miestnej komunite.
		1.1.2 Podpora integrácie mladých ľudí na trh práce	• Overenie netradičných modelov odborného vzdelávania mladých ľudí, ktorí predčasne ukončili prípravu – odskúšaním modelu škola – dielňa. • Vytváranie nových systémov podpory prechodu mladých ľudí zo študentského do pracovného prostredia, • Podpora cvičných firiem pre žiakov stredných škôl na získanie kľúčových kompetencií a podnikateľských zručností. • Podpora vytvárania otvorených podnikateľských centier pre mladých ľudí, ktoré budú kombinovať inštitucionálnu a vzdelávaciu podporu, vrátane podnikateľského mentoringu.
		1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života	• Podpora nových a inovatívnych nástrojov podpory zosúladenia rodinného a pracovného života, • Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúlaďovania rodinného a pracovného života (jasle, materské škôlky, opatrovateľky, iných rodinných príslušníkov), • Podpora starostlivosti o zdravotne postihnutého člena rodiny, • Podpora zamestnávateľov pri vytváraní a podpore služieb starostlivosti o deti a iných

			závislých členov rodiny, • Podporovať podnikanie v oblasti služieb starostlivosti o deti a seniorov s dôrazom na inovatívne prístupy. • Podpora opatrení vedúcich k znižovaniu rodovej segregácie na trhu práce a rodového mzdového rozdielu, • Podpora opatrení pre rodovú desegregáciu vo vzdelávaní, výbere povolania a v príprave naň, najmä aktívne podporovať prístup žien k vzdelávaniu a príprave na povolanie , • Podpora sieťovania a spolupráce aktérov s dôrazom na spoluprácu vládneho, akademického, súkromného a mimovládneho sektora, ako aj v sociálnom dialógu a u sociálnych partnerov,
		1.1.4 Prispôsobenie pracovníkov, podnikov a podnikateľov zmenám	• Podpora odborných konzultácií, poradenstva, školení a tréningov s osobitným zameraním na začatie podnikania, tvorbu a udržanie samozamestnania, • Podpora aktivít zameraných na podporu samozamestnávania a/alebo tvorbu nových pracovných miest s dôrazom na mladých ľudí a znevýhodnené skupiny, • Podpora partnerstiev a sietí podnikateľov pri realizácií aktivít a pri šírení tzv. „best practice“ zameraných na tvorbu a udržanie pracovných miest, nediskrimináciu a udržanie rodovej rovnosti v rýchlo sa meniacich požiadavkách trhu práce.
	1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe	**1.2.1 Aktívne začlenenie**	• Podpora komplexných riešení pri zavádzaní efektívnych nástrojov aktívneho sociálneho začlenenia a boja proti chudobe, • Podpora sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni, • Podpora dostupnosti a zvýšenie kvality vybraných sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iných systémov podporujúcich sociálnu inklúziu, • Podpora efektivity systému ochrany detí, vrátane jeho inštitucionálneho zabezpečenia, • Podpora vedy, výskumu a inovácií v oblasti sociálnej inklúzie, • Podpora prechodu inštitucionálnej sociálnej starostlivosti na komunitnú úroveň (deinštitucionalizácia), • Podpora kontinuálneho vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov pôsobiacich v špeciálnych výchovných zariadeniach, • Podpora rozvoja vybraných druhov sociálnych služieb za účelom zabezpečenia primeraného prístrešia a komplexného riešenia problematiky bytovej exklúzie, • Posilnenie inštitucionálneho rozvoja a budovanie kapacít subjektov pôsobiacich v oblasti

			sociálneho začlenenia boja proti chudobe, • Podpora zavádzania systémových zmien a inovatívnych riešení, • Podpora spolupráce sociálnych partnerov s odbornou verejnosťou.
		1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu	• Tvorba a realizácia preventívnych programov a nových klinických postupov založených na analýze zdravotných a sociálnych potrieb, • Realizácia inovatívnych služieb v rámci konceptu integrovanej zdravotnej starostlivosti, • Realizácia sociálnych inovácií v zdravotných a sociálnych službách, • Doplnenie a stabilizácia ľudských zdrojov.
		1.2.3 Sociálna inklúzia marginalizovaných rómskych komunít	• Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK ku vzdelávaniu • Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK k pracovným príležitostiam • Podpora komplexných opatrení na zlepšenie prístupu MRK k zdravotnej starostlivosti
	1.3. Investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania	**1.3.1 Predprimárne vzdelávanie**	• Podpora opatrení na zvýšenie odbornej úrovne pedagogickej činnosti učiteľov pri rešpektovanie špecifík materských škôl, • Podpora tvorby nových nástrojov diagnostiky školskej spôsobilosti detí, • Aktivity zamerané na spoluprácu s rodičmi v procese predprimárneho vzdelávania • Podpora inkluzívneho modelu vzdelávania pre potreby predprimárneho stupňa školskej sústavy.
		1.3.2 Základné a stredné školy	• Podpora opatrní na zlepšenie školského výkonu a motivácie žiakov k absolvovaniu najvyššie možného stupňa vzdelania na lokálnej úrovni, • Projekty na zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o odborné vzdelávanie a prípravu vrátane podpory projektov na zvýšenie prírodovednej, finančnej a matematickej gramotnosti žiakov • Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov so špeciálnymi výchovno – vzdelávacími potrebami, • Podpora rozvíjania záujmu, nadania, talentu a voľnočasových aktivít detí a mládeže, • Podpora vzdelávania a výchova detí a mládeže v environmentálnej oblasti, • Program ekologickej výchovy a vzdelávania v spolupráci so školami a mimoškolskými zariadeniami zahájí jeho realizáciu,

			• Podpora spolupráce škôl so zamestnávateľmi.
		1.3.3 Vysoké školy	• Podpora projektov na zvýšenie počtu absolventov štúdia STEM (prírodné vedy, technológia, inžinierstvo a matematika) a štúdia IT vrátane inštitucionálnej, materiálnej, informačnej a administratívnej podpory VŠ, • Podpora programov popularizácie vedy, • Podpora vytvárania konzorcií na riešenie výskumných projektov s kvalitnými zahraničnými univerzitami a výskumnými inštitúciami a podpora účasti výskumných kolektívov na výskume, • Podpora cvičných firiem (podnikateľské zručnosti a prepojenie teórie s praxou).
		1.3.4 Celoživotné vzdelávanie	• Podpora projektov zameraných na výkon praktického vyučovania žiakov stredných odborných škôl priamo na pracoviskách iných fyzických alebo právnických osôb, • Podpora tvorby komplexného systému predvídania potrieb pracovného trhu, profesijného poradenstva a relevantných vzdelávacích programov, založených na spolupráci medzi MPSVaR SR, MŠVVaŠ SR, regionálnymi orgánmi a sociálnymi partnermi, • Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, mestami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, • Projekty na podporu vzdelávania pre aktívne starnutie, • Podpora vzdelávania a výchova verejnosti v environmentálnej oblasti, • Podpora tvorby a realizácie ďalšieho vzdelávania vo všetkých jeho formách: špecializačné štúdium, certifikačná príprava a sústavné vzdelávanie.
		1.3.5 Príprava a začlenenie mladých ľudí na trh práce	• Podpora tvorby nových systémov prechodu mladých ľudí zo študentského do pracovného prostredia, • Projekty zamerané na prieskum potrieb kariérového poradenstva a modelovanie kariéry prostredníctvom vzdelávania, • Networking a medzinárodná spolupráca so zameraním na výmenu najlepších skúseností za účelom cieleného vzdelávania a zvyšovania konkurencieschopnosti regiónu, • Podpora zakladania partnerstiev medzi školami, regiónmi, mestami, podnikateľskou sférou a tretím sektorom, • Podpora tvorby a realizácie vzdelávacích programov pre mladých ľudí v spolupráci so zamestnávateľskými zväzmi, sociálnymi partnermi a regionálnymi samosprávami, • Podpora informačných a poradenských centier pre mladých,

			• Podpora štruktúr venujúcich sa práci s mládežou, • Podpora projektov zameraných na kvalitu práce s mládežou, ktorá napomôže výchove mladej aktívnej generácie,
2. UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA	**2.1 Bezpečná a ekologická doprava v meste**		• Spracovanie strategických dokumentov (generely dopravy, plány dopravnej obsluhy), • Budovanie komplexnej cyklistickej infraštruktúry, • Vyhradené jazdné pruhy pre verejnú osobnú dopravu, príp. aj cyklistov, • Nákup nizkopodlažných autobusov pre regionálnu dopravu v rámci integrovaných dopravných systémov (IDS), • Prestupné terminály okrem terminálov pri železničných staniciach, parkoviská, • Modernizácia zastávok, autobusov, obratísk, • Zavádzanie preferencie verejnej osobnej dopravy (VOD) na križovatkách, • Investície do technickej podpory IDS - tarifné a informačné systémy, dispečerské systémy IDS, • Prvky upokojovania dopravy (pešie zóny, sharedspace, vylúčenie dopravy z ulíc okrem MHD a cyklistov a pod.), • Revitalizácia verejných priestorov s cieľom uprednostnenia verejnej osobnej dopravy a nemotorovej dopravy, • Zvyšovanie bezpečnosti zraniteľných účastníkov cestnej premávky, odstraňovanie bottle-neckov v pešej doprave, odstraňovanie bariér pri prestupovaní a pod.
	2.2 Investície do verejnej osobnej dopravy		• Výstavba a modernizácia infraštruktúry pre integrované dopravné systémy, • Obnova mobilných prostriedkov mestskej hromadnej dopravy a regionálnu dopravu, • Výstavba prestupných terminálov osobnej dopravy, • Výstavba záchytných parkovísk s väzbou na verejnú hromadnú dopravu.
3. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA	**3.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov**		• Príprava na opätovné použite, zhodnocovanie odpadov vrátane výstavby a rekonštrukcie zariadení na triedený zber komunálnych odpadov, • Aktualizácia Programu odpadového hospodárstva, s cieľom zvýšiť využiteľnosť a znížiť skládkovanie odpadov, • Dobudovanie verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd, • Vytváranie podmienok na zabezpečenie spojitosti vodných tokov a odstraňovanie bariér vo vodných tokoch a ich realizácia za účelom podpory biodiverzity a zabezpečovania ekosystémových služieb,

		• Podpora investícií pre zachovanie biologickej diverzity a územného systému ekologickej stability, • Opatrenia na zlepšenie mestského prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia.
	3.2 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika	• Preventívne opatrenia a adaptačné opatrenia v súvislosti s povodňami a zosuvmi pôdy, • Investície na riešenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof, • Zlepšenie systému zberu, analýzy a monitoringu objektívne preverených aktuálnych údajov o rizikách na lokálnej, regionálnej a národnej úrovni, • Podpora investícií do systému civilnej ochrany a intervenčnej kapacity záchranných zložiek pri katastrofách, • Posilnenie informovanosti verejnosti v oblasti ochrany, zvládania rizík a zvýšiť zapojenie komunít a dobrovoľníkov a občianskej spoločnosti do predchádzania, zvládania krízových situácií a do obnovy a rekonštrukcie po katastrofách, • Podpora obnovy a rekonštrukcie po skončení katastrof.
	3.3 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	• Podpora opatrení a investícii pri zvýšení podielu OZE, energetickej efektívnosti a nízkouhlíkových technológií v MSP, • Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania, • Komplexná obnova budov verejnej správy, budov na bývanie a modernizácia technických zariadení budov, zlepšovanie tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií, • Modernizácia vykurovacích/klimatizačných systémov, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia, výťahov, inštalácia systémov merania a riadenia, zmena spôsobu zásobovania teplom smerom k využívaniu efektívnych systémov CZT, inštalácia zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove, • Podpora vývoja a zavedenia inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia efektívnosť, • Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení, • Rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni,

			• Podpora rozvoja efektívnych systémov centralizovaného zásobovania teplom vysoko účinnou kombinovanou výrobou elektriny a tepla vrátane zvýšeného využívania OZE a priemyselného odpadového tepla, • Monitorovanie životného prostredia sledovaním emisií,vibrácií, hluku v meste. Vytváranie ekologických zón.
	3.4 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste		• Inventarizácia a kategorizácia zelených plôch ktoré sú v správe a vlastníctve mesta, • Aktívna politika mesta smerom k ochrane zelených plôch, • Zavedenie komplexného monitorovacieho systému kvality životného prostredia, a stanovenia limitov zaťaženia územia a sprístupnenie ich verejnosti, • Obnova a revitalizácie mestskej a parkovej zelene a prírodných prvkov.
4. KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI	**4.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám**	**4.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania**	• Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia stavebných objektov zariadení tak, aby sa vytvorili vhodné priestorové podmienky pre poskytovanie a zabezpečenie komunitnej starostlivosti, • Podpora rozvoja vybraných sociálnych služieb a vybraných služieb pre rodiny (jasle), • Podpora deinštitucionalizácie zaradení sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti, • Investície do budovania sociálnych a nájomných bytov, vrátane podpory aktívneho prístupu fyzických osôb, • Investície do dobudovania prechodného bývania v meste Žilina, • Podpora a rozvoj bývania, sociálneho bývania, náhradných nájomných bytov,
		4.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy, stredné odborné školy)	• Prístavba, nadstavba, stavebné úpravy, rekonštrukcia existujúcich zariadení materských, základných a stredných odborných škôl, • Obstaranie vnútorného a vonkajšieho vybavenia objektov nevyhnutne súvisiaceho s účelom využitia stavby, vrátane IKT vybavenia, • Dobudovanie/úprava športovísk pre deti/študentov, školských jedální, školských kuchýň, ubytovacích zariadení, bezbariérových prístupov, • Dovybavenie (učební) v oblasti praktického vyučovania, • Podpora vzniku podnikateľských inkubátorov v priestoroch centier odborného vzdelávanie a prepojenie na podnikateľský sektor.
		4.1.3 Modernizácia zdravotníckej infraštruktúry	• Podpora budovania a modernizácie nemocničnej infraštruktúry pre zvýšenie produktivity, • Podpora reštrukturalizácie existujúcich zdravotníckych zariadení na iných služieb (rehabilitácia, sociálnych vecí a rodiny, ošetrovateľstvo a pod.), • Podpora modernizácie prístrojového a technického vybavenia zdravotníckych zariadení.

		4.1.4 Ľahší prístup MRK k efektívnym a kvalitnejším verejným službám	• Zlepšenie bývania a budovanie inžinierskych sietí, prestupné bývanie, podpora budovania zdrojov pitnej vody v MRK, podpora svojpomocnej výstavby domov v obciach s MRK, • Rekonštrukcia a modernizácia predškolských a školských zariadení , • Výstavba a rekonštrukcia komunitných centier v obciach s vysokým zastúpením MRK, • Budovanie staníc osobnej hygieny v obciach s MRK, • Rekonštrukcia, výstavba a zariadenie priestorov sociálnych a obecných podnikov, priestorov pre podnikateľské inkubátory
	4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región	**4.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie mestských území**	• Regenerácia a využitie nevyužívaných objektov a areálov, zanedbaných oblastí prispievajúcich k zvýšenej kvalite života v meste a mestských častiach, • Rekonštrukcia objektov a ich nové využitie, ktoré má charakter verejných služieb, alebo služieb pre občanov, • Budovanie obecných nájomných bytov v rámci existujúcich brownfieldov , • Budovanie občianskej infraštruktúry (voľnočasové aktivity) v rámci existujúcich brownfieldov na (ihriská, športové areály a plochy, kreatívne dielne, kultúrne zariadenia a i.), • Údržba a úprava existujúcich športovísk, vytvorenie nových možností na športovanie, • Podpora rozvoja športových a voľnočasových aktivít na pôde mesta, • Vytváranie podmienok pre podporu obecného podnikania, podnikateľský inkubátor, • Budovanie multifunkčných verejných zariadení, • Revitalizácia zanedbaných areálov a priestranstiev a vytváranie kompaktnej mestskej štruktúry s prvkami verejnej zelene, izolačnej zelene, zelene na strechách budov, (zachytávanie dažďovej vody); rehabilitácia (na úrovni spoločenskej mienky), revitalizácia (nielen na úrovni fyzickej a mestskej obnovy, ale aj na úrovni spoločenských procesov a interakcií); diverzitu a komplexnosť verejných priestranstiev, • Podpora úpravy verejných priestranstiev, vrátane prípravy projektovej dokumentácie, • Dopravné riešenia prístupu k verejným priestranstvám, odbremenenie verejných priestranstiev od dopravy. Napríklad rozširovanie peších zón a zón s maximálnou rýchlosťou 30 km/hod (zón 30), spoločné zdieľanie priestoru chodcami a áut, rozvoj mestskej infraštruktúry pre bicykle, • Prvky bezbariérového prístupu, • Obnova a doplnenie prvkov spoločne nazývaných mobiliár a prvky malej architektúry, ide

			napr. o smetné koše, kvetináče, sochy, fontány, studne,
		4.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva	• Obnova a revitalizácia najvýznamnejších kultúrnych pamiatok a kultúrnych zariadení, • Obnova a revitalizácia pamiatkových rezervácií, vrátane revitalizácie mestského historického centra, • Obnova a revitalizácia múzeí v prírode, zriadenie archeoparkov, remeselných tvorivých dielní, rozvoj lokálnej umeleckej tvorby, folklorizmus, • Obnova a revitalizácia technických pamiatok, • Zakladanie kultúrnych centier a klastrov kreatívnej produkcie, revitalizácia priestorov a technického zázemia, vývoj nových kultúrnych a kreatívnych (KKP) produktov a služieb, • Rozvoj produktov a služieb pre múzejné účely, • Rozvoj lokálnej umeleckej tvorby v rámci MSP.
5. PODPORA PODNIKANIA, VÝSKUMU A INOVÁCIÍ	**5.1 Podpora výskumu a vývoja pre potreby inovácií**		• Podpora kapacít výskumu a vývoja pre potreby inovácií, • Podpora spolupráce medzi akademickou a výskumnou sférou a priemyslom.
	5. 2 Podpora podnikateľského prostredia priaznivého pre inovácie		• Podpora projektov aplikovaného výskumu a vývoja založených na inovačných potrebách podnikov, • Podpora spolupráce firiem a výskumno-vývojových pracovísk (sieťovanie), • Podpora ochrany práv priemyselného vlastníctva, • Podpora internacionalizácie výsledkov aplikovaného výskumu a vývoja, • Modernizácia strojov, prístrojov a zariadení, vybavenie skúšobní , • Podpora inovatívnych prístupov vo sfére služieb, kreatívnych centier, kultúrneho a kreatívneho priemyslu, sociálnej inovácie a demonštračných činností a propagácia výsledkov výskumu, inovácií a podpora poradenských služieb pre podniky v oblasti výskumu a inovácií, • Podpora budovania kapacít podnikateľov (systémy manažérstva kvality, certifikačný proces).
	5.3 Zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality		• Zavádzanie opatrení pre zvýšenie používania elektronického obchodu, • Podpora malých a stredných podnikateľov prostredníctvom zdieľaných služieb, • Podpora zavádzania nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny, • Podpora zavádzania širokopásmového pripojenia a siete novej generácie a budovania regionálnych sietí otvorených pre všetkých operátorov, • Podpora plánovania stimulácie používania širokopásmového internetu.

6. MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA	**6.1 Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb**	• Integrácia a optimalizácia procesov a organizácie efektívnej verejnej správy, • Podpora boja proti korupcii a transparentné verejné obstarávanie, • Spolupráca s organizáciami občianskej spoločnosti.
	6.2 Budovanie kapacít nositeľov politík zamestnanosti, vzdelávania, sociálnych politík a sektorových a územných stratégií	• Posilnenie analytických kapacít verejnej správy a organizácií občianskej spoločnosti prostredníctvom budovania nových kapacít a posilňovanie existujúcich odborných kapacít, • Aktivity zamerané na podporu inovatívnych projektov prispievajúcich k rozvoju analytických kapacít, mapovaniu hospodárskeho a sociálneho potenciálu občianskej spoločnosti a formulovaniu nových reformných cieľov verejných politík.
	6.3 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov	• Podpora zavádzania inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov, • Podpora tvorby platformy pre otvorené dáta a ich využívania, • Podpora zavádzania nástrojov pre podporu asistovaného života a telemedicíny, • Podpora informatizácie samosprávy, • Vytvorenie podmienok na realizáciu eGovernment cloudu a podpora cloudových služeb.

3. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR mesta Žilina na roky 2014 - 2020

Počas prípravy PHSR mesta Žilina na roky 2014 – 2020 vznikla pracovná skupina (realizačný tím) vedená vedúcim Oddelenia pre strategický rozvoj mesta Žilina. Tento tím tvorí základ pre kreovanie koordinačnej skupiny pre zabezpečenie implementácie PHSR mesta Žilina na roky 2014 – 2020. Koordinačná skupina (ako poradný orgán), bude zložená zo zástupcov verejnej správy, akademickej obce, neziskového a súkromného sektora.
Orgánom implementácie PHSR mesta Žilina na roky 2014 - 2020 (napĺňanie cieľov, monitoring, hodnotenie) bude Mestský úrad. Mesto Žilina bude prostredníctvom Akčného plánu v súlade so svojimi kompetenciami a vytvárať podmienky pre vznik a rozvoj územnej spolupráce a partnerstiev za účelom dosahovania stanovených cieľov.

Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR mesta Žilina

Mestský úrad Žilina zabezpečuje trvalo udržateľný hospodársky rozvoj, sociálny rozvoj a územný rozvoj mesta prostredníctvom PHSR a Akčných plánov.
Útvarmi zodpovednými za stratégiu a projektovú činnosť v meste Žilina sú Oddelenie pre strategický rozvoj mesta (Kancelária primátora) a Odbor projektov EÚ.
Oddelenie pre strategický rozvoja mesta:

- pripravuje vízie, stratégie, iniciuje aktivity strategického rozvoja mesta;
- vykonáva stratégiu regionálneho rozvoja;
- vypracováva programy hospodárskeho a sociálneho rozvoja, koordinuje spoluprácu na ich vypracovaní;
- spolupracuje s externým prostredím, vedie databázy kontaktov;
- vedie prehľad o organizáciách tretieho sektora, pomáha a vytvára podmienky na ich činnosť.

Odbor projektov EÚ:

- analyzuje potreby, ktoré sa plánujú prefinancovať z príspevkov na projekty;
- sleduje výzvy na predkladanie žiadostí, legislatívu, pravidlá;
- pri príprave spolupracuje s vecnými útvarmi a externým prostredím;
- vytvára podmienky pre realizáciu projektov;
- monitoruje priebeh realizácie projektov;
- zúčastňuje sa na kontrole práce na projektoch;
- komunikuje s vecnými útvarmi a a externým prostredím;
- kontroluje práce na realizácii projektov a hodnotí ukončené projekty;
- sleduje legislatívu a pravidlá pre čerpanie fondov EÚ a grantov;
- komunikuje s riadiacim orgánom;
- monitoruje realizáciu projektov.

Oddelenie pre strategický rozvoja mesta Žilina, v úzkej súčinnosti s Odborom projektov EÚ bude zodpovedať za monitorovanie a hodnotenie PHSR.
Koordinácia efektívnej a účinnej implementácie PHSR mesta Žilina bude zabezpečená prostredníctvom vytvorenia Koordinačnej skupiny pozostávajúcej z 5 expertných skupín:

- Doprava

- Životné prostredie
- Cestovný ruch, oddych, šport a kultúra
- Školstvo a zamestnanosť
- Sociálna a bytová oblasť

Členmi expertných skupín sú zástupcovia štátnej správy, miestnej samosprávy, mimovládnych organizácií, akademickej obce, súkromného sektora a ostatných socio-ekonomických partnerov. Vznik, zasadnutia a program expertných skupín bude pripravovať Oddelenie pre strategický rozvoja mesta Žilina.

Mestské zastupiteľstvo kontroluje dosahovanie stanovených cieľov PHSR mesta Žilina. Pravidelne sleduje a hodnotí výsledky implementácie PHSR.

Orgány a inštitúcie štátnej správy všetkých oblastí spoločensko-ekonomického a kultúrneho života, ktoré realizáciou svojich rozvojových aktivít prispievajú k napĺňaniu cieľov PHSR mesta Žilina a vstupujú do partnerstiev územnej spolupráce.

Podnikateľské subjekty, združenia podnikateľských subjektov, zamestnávatelia – koordinujúce aktivity na napĺňanie cieľov PHSŘ a vstupujúce do partnerstiev na mimosektorovej báze, podnikateľský subjekt – samospráva – tretí sektor.

Záujmové spolky a združenia, občianske združenia – realizujúci svoje rozvojové aktivity v koordinácii s mesto Žilina, v súlade s opatreniami a aktivitami PHSR mesta Žilina, podporujúcimi vyvážený regionálny rozvoj územia mesta.

Ostatní socio-ekonomickí partneri – podieľajúcich sa na realizovaní akčných plánov v súlade s PHSR mesta Žilina na roky 2014 – 2020.

INŠTITUCIONÁLNE A ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE REALIZÁCIE AKČNÝCH PLÁNOV MESTA ŽILINA

Implementácia PHSR mesta Žilina sa bude realizovať aj prostredníctvom konkrétnych Akčných plánov mesta Žilina. Akčné plány PHSR mesta Žilina sú priamo napojené na rozpočet mesta a zároveň reflektujú kompetencie mesta.

Návrh systému riadenia a implementácie akčných plánov PHSR mesta Žilina je nasledovný:

- Mestské zastupiteľstvo monitoruje implementáciu akčných plánov mesta Žilina. Posudzuje a schvaľuje návrhy na zmenu a doplnenie akčných plánov.
- Zodpovedným útvarom za hodnotenie a aktualizáciu Akčného plánu mesta Žilina je MsÚ Žilina (Odbor projektov EÚ v úzkej spolupráci s prednostom MsÚ a Oddelením pre strategický rozvoj).
- Realizáciu konkrétnych projektov Akčného plánu mesta Žilina budú zabezpečovať relevantné odbory (nositelia projektov) úradu.
- Kontrolným orgánom budú poverené jednotlivé komisie Mestského zastupiteľstva mesta Žilina.

4. Finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a rámcových aktivít

Finančný plán predstavuje východiská pre financovanie PHSR mesta Žilina na roky 2014 - 2020. Východiskami pre stanovenie finančného rámca PHSR sú indikatívne finančné požiadavky pre realizáciu konkrétnych projektov (akčné plány).
Podrobnejšie informácie o finančnom zabezpečení realizácie konkrétnych projektových návrhov, v súlade s kompetenciami samosprávy, sú súčasťou projektového zásobníka, resp. akčného plánu mesta Žilina.
V súlade so Zákonom o podpore regionálneho rozvoja (Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja) je regionálny rozvoj na území SR financovaný z viacerých zdrojov, z ktorých hlavnými zdrojmi sú:

- zdroje štátneho rozpočtu,
- štátnych účelových fondov,
- rozpočty VÚC a rozpočty miestnej samosprávy a
- iné zdroje (PPP, úvery).

Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú prostriedky Európskej únie na to určené.

5. Systém monitorovania a hodnotenia plnenia PHSR

Nositeľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina na roky 2014 - 2020, ako strednodobého plánovacieho nástroja hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta, je MsÚ Žilina. Medzi kľúčové činnosti a procesy nevyhnutné pre správne zabezpečenie implementácie PHSR patria aj monitorovanie a hodnotenie na úrovni programu i jednotlivých projektov.

Základom nového strategického prístupu v oblasti monitoringu a hodnotenia pre programové obdobie 2014 – 2020 je dôraz kladený na jasné definovanie cieľov a orientácia na výsledky intervencií.
Jednotné a správne porozumenie nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti EÚ je kľúčovým faktorom efektívnej prípravy a realizácie programového obdobia 2014 - 2020. Premenu plánovaných vstupov, výstupov a výsledkov na skutočné vstupy, výstupy a dosiahnuté výsledky prostredníctvom výberu a implementácie projektov možno pozorovať v reálnom čase pomocou monitorovacích mechanizmov. **Monitorovanie**, ktorého dominantným nástrojom sú merateľné ukazovatele, je teda zamerané predovšetkým na sledovanie efektivity implementačných a riadiacich mechanizmov programu a na dosahovanie cieľov programu.
Na rozdiel od vstupov a výstupov, skutočne dosiahnutý výsledok je okrem realizácie programu daný aj externými faktormi mimo dosahu programu. Externé faktory môžu mať na dosahovanie výsledku minimálny alebo výraznejší vplyv.

- **Výstupy** predstavujú cielene zvolené priame produkty programov, ktoré majú prispievať k dosahovaniu plánovaného výsledku.
- **Výsledky** programov by mali byť nastavené tak, aby externé faktory nikdy neprevažovali nad faktormi pod kontrolou programu.

Práve preto je pri tvorbe programu kľúčové identifikovať pokiaľ možno všetky faktory, ktoré môžu ovplyvniť dosahovanie zvoleného výsledku a rozhodnúť, ktoré z nich budú predmetom programu.
Z tohto dôvodu je určenie celkového skutočne dosiahnutého výsledku t.j. reálneho dopadu (dosahu) programu na zmenu sociálno-ekonomickej reality možné len na základe vykonania **hodnotenia dopadov.**

- **Dopady** nebudú merané prostredníctvom ukazovateľov, ale vhodne zvolenými metódami hodnotenia.

Hodnotenie vychádza z údajov získaných na základe monitorovania, kombinuje ich s ďalšími údajmi a poskytuje pridanú hodnotu pre proces učenia, zdokonaľovania a zvyšovania transparentnosti verejných politík tým, že analyzuje unikátnu špecifickú situáciu hodnoteného programu. Hľadá súvislosti, ktoré nie sú evidentné a dopady, ktoré neboli plánované, poskytuje relevantné dôkazy. Jediným cieľom hodnotenia by nikdy nemalo byť iba poskytnutie pozitívneho alebo negatívneho výroku o implementácii a riadení programu.

Stanovenie vhodných výstupových a najmä výsledkových merateľných ukazovateľov je kľúčové, aby bolo možné merať a spätne vyhodnotiť dosahovanie plánovanej zmeny sociálno-ekonomickej reality.
Výstupové merateľné ukazovatele pre všetky prioritné osi PHSR je potrebné definovať v závislosti od plánovaných aktivít a projektov, ktoré prispievajú k dosahovaniu plánovaného výsledku. Pri definovaní výstupových merateľných ukazovateľov by PHSR malo, keď je to možné vyberať zo zoznamu spoločných merateľných ukazovateľov na úrovni EÚ/SR, nemalo by sa mu však prispôsobovať. Zvoliť by mali len tie merateľné ukazovatele, ktoré vystihujú podstatu výstupov priorít a prioritných osí.PHSR
Cieľové hodnoty predstavujú kvalifikovaný odhad, ktorý môže byť v prípade potreby upravený na základe vývoja implementácie. Pri stanovovaní cieľových hodnôt je vhodné vychádzať zo skúseností s implementáciou podobných projektov v minulosti, z dostupných cenníkov, prípadne smerných ukazovateľov (tzv. benchmarkov).
Výsledkové merateľné ukazovatele sú základným prvkom nového výsledkovo orientovaného prístupu k politike súdržnosti po roku 2013. Kľúčovou úlohou je ich definovanie v rámci programovania, ich sledovanie v rámci monitorovania a ich vyhodnotenie v rámci hodnotenia dopadov. Môžu zohrávať významnú úlohu v procese výberu projektov, lebo práve ich prostredníctvom je možné posúdiť prínos projektov k dosahovaniu špecifického cieľa prioritnej osi.

Monitoring

Významným predpokladom pre úspešné napĺňanie cieľov PHSR mesta Žilina je posilnenie postavenia miestnej samosprávy pri implementácií samotného programu.
Zároveň je potrebné, aby miestna samospráva aktívne iniciovala vznik partnerstiev (spolupráce) s významnými socioekonomickými aktérmi pôsobiacimi na území mesta .
Úlohou miestnej samosprávy je pravidelné monitorovanie a vyhodnocovanie plnenia PHSR mesta Žilina.
Hlavným cieľom monitorovania je pravidelné sledovanie realizácie cieľov Programu a projektov s využitím systému merateľných ukazovateľov.
Výstupy z monitorovania zabezpečujú pre mesto Žilina vstupy pre rozhodovanie pre účely zlepšenia implementácie PHSR, vypracovávanie priebežných správ a záverečnej správy o vykonávaní PHSR a

podklady pre rozhodovanie Mestského zastupiteľstva mesta Žilina (napr. v súvislosti s prípadnou revíziou PHSR).

Monitorovanie a hodnotenie zabezpečujú všetky subjekty zúčastnené na riadení PHSR v rozsahu zadefinovaných úloh a zodpovedností (definované v PHSR mesta Žilina, prípadne v Interných manuáloch).
V súvislosti s implementáciou PHSR je monitorovanie na úrovni individuálnych projektov zabezpečované, v rámci príslušných opatrení, zodpovednými projektovými manažérmi (projektový manažér = poverený zástupca zodpovedný za realizáciu projektu).

Monitorovanie na úrovni cieľov a prioritných osí PHSR ako celku bude zabezpečovať MsÚ Žilina. Údaje získané v procese monitorovania predstavujú významný zdroj informácií pre riadenie PHSR a pre prijímanie rozhodnutí MsÚ Žilina a Mestského zastupiteľstva. Zároveň sú využívané v procese hodnotenia PHSR, resp. jeho rôznych aspektov. Monitorovanie (a následne hodnotenie) prebieha na základe systému merateľných ukazovateľov.

Monitorovanie prostredníctvom systému merateľných ukazovateľov
Zdrojom monitorovacích ukazovateľov na úrovni opatrení aktivít sú Národná stratégia regionálneho rozvoj a SR – ukazovatele na úrovni NUTS 3, Národné ciele stratégie Európa 2020.
Ciele PHSR sa definujú a následne kvantifikujú v procese programovania prostredníctvom sústavy merateľných ukazovateľov. Ukazovatele sú záväzné pre všetky subjekty a sú súčasťou PHSR mesta Žilina. Napĺňanie zadefinovaných ukazovateľov predstavuje najdôležitejší nástroj pre monitorovanie a hodnotenie napĺňania cieľov PHSR. Rámcové merateľné ukazovatele PHSR sú uvedené na konci Analyticko-strategickej časti PHSR mesta Žilina na roky 2014 – 2020.
Monitorovanie začína na najnižšom stupni – na úrovni projektu. Pre potreby monitorovania je projekt základnou jednotkou, ktorá je analyzovaná prostredníctvom relevantných zozbieraných údajov.

HODNOTENIE

V súlade so systémom riadenia, definovaným v PHSR, hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie PHSR a jeho súlad s cieľmi stanovenými v PHSR a analyzuje účinnosť realizačných procesov a vhodnosť nastavenia jednotlivých opatrení a skupiny aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti.
Počas programového obdobia (roky 2014 – 2020) sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a po ukončení programového obdobia, tzv. následné hodnotenie. Výsledky sa zverejňujú podľa platných predpisov o prístupe k informáciám.
Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na interné a externé hodnotenie. Pri internom hodnotení je v procese hodnotenia realizovaný vlastnými (internými) kapacitami subjektu zodpovedného za administratívne zabezpečenie realizácie PHSR, naopak na externom hodnotení sa podieľa externý subjekt (iná právnická alebo fyzická osoba).

Priebežné hodnotenie

Proces priebežného hodnotenia má formu série hodnotení, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Programu skúmať rozsah, do akého sa využili prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad. Zároveň identifikuje faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu implementácie Programu vrátane udržateľnosti a identifikovania vhodných postupov. Hodnotenie sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania Programu až po predloženie Záverečnej správy Programu. **Priebežné hodnotenia sa odporúča vykonávať raz ročne**. Hodnotiace obdobie je obdobie od 1.januára do 31. decembra príslušného roka. **Správu z hodnotenie predkladá MsÚ Žilina Mestskému zastupiteľstvu mesta Žilina** najneskôr **do 6 mesiacov** po uplynutí príslušného hodnotiaceho obdobia.

Základnými podkladmi pre prípravu hodnotenia sú monitorovacie správy projektov realizovaných v rámci príslušného PHSR a priebežné správy o implementovaní PHSR **predkladané Mestskému zastupiteľstvu mesta Žilina**. Výsledky hodnotenia sú podkladom pre rozhodnutia MsÚ Žilina a Mestské zastupiteľstvo mesta Žilina pri riadení realizácie PHSR s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k naplneniu hlavných ekonomických, sociálnych a environmentálnych cieľov.

Následné hodnotenie

Následné hodnotenie skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv. Následné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania PHSR a určí osvedčené postupy. Výstupom následného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení PHSR mesta Žilina. Hodnotiace obdobie pri následnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie PHSR (tzv. programové obdobie. **Programové obdobie začína dňom schválenia Programu príslušným monitorovacím výborom a končí 31.12.2020**. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí MsÚ Žilina, ktorý ju do 5 mesiacov od ukončenia programového obdobia predkladá Mestskému zastupiteľstvu mesta Žilina.

Systém merateľných ukazovateľov

Systém merateľných ukazovateľov predstavuje hlavný zdroj informácií, na ktorých by malo byť hodnotenie založené. Zároveň sú tieto ukazovatele predmetom špecifických hodnotení v rôznych fázach.

Systém merateľných ukazovateľov pre mesto Žilina bude dopracovaný k 30.6.2014 (po schválení Partnerskej dohody SR na roky 2014 – 2020, jednotlivých operačných programov a systému finančného a administratívneho riadenia pomoci). Za jeho dopracovanie je zodpovedná Koordinačná skupina, pod vedením vedúceho Oddelenia pre strategický rozvoj mesta Žilina.

6. Časový harmonogram realizácie PHSR mesta Žilina

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina je vypracovaný pre roky 2014 až 2020.

Podrobnejší harmonogram realizácie konkrétnych projektových zámerov (v súlade s kompetenciami mesta Žilina) bude súčasťou jednotlivých akčných plánov, resp. Interného zásobníka projektových zámerov mesta Žilina.

Príloha 1

DOTAZNÍK PRE VEREJNOSŤ

Vyplnenie tohto dotazníka je dobrovoľné. Jeho vyplnením pomôžete lepšiemu spracovaniu Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Žilina (PHSR). Týmto základným dokumentom sa bude riadiť rozvoj mesta Žilina v najbližších rokoch a zároveň je to dokument, na základe ktorého sa mesto a všetky subjekty v ňom (vrátane podnikateľských) môžu uchádzať o granty a inú pomoc z Európskej únie. **Vyplnenie Vám nezaberie veľa času.**

Charakteristika respondenta:

Pohlavie:

☐ muž ☐ žena

Vek:

☐ 15-19 rokov ☐ 20-29 rokov ☐ 30-39 rokov
☐ 40-49 rokov ☐ 50-64 rokov ☐ 65 a viac rokov

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie:

☐ Nižšie vzdelanie – základné vyučenie bez maturity
☐ Stredné vzdelanie – úplné stredoškolské, vyučenie s maturitou
☐ Vyššie vzdelanie – pomaturitné, bakalárske, vysokoškolské

Ekonomická aktivita:

☐ Zamestnaný/á ☐ Súkromný/-á podnikateľ/ka ☐ Študent/ka

☐ Na materskej dovolenke ☐ Nezamestnaný/á
☐ Dôchodca/kyňa ☐ Invalidný dôchodca/kyňa

1. Máte v meste Žilina trvalé alebo prechodné bydlisko?

☐ Trvalé bydlisko ☐ Prechodné bydlisko ☐ Iné

2. V ktorej mestskej časti bývate?

☐ Bánová ☐ Bôrik ☐ Brodno
☐ Budatín ☐ Bytčica ☐ Hájik
☐ Hliny ☐ Mojšová Lúčka ☐ Považský Chlmec
☐ Rosinky ☐ Solinky ☐ Staré mesto
☐ Strážov ☐ Trnové ☐ Vlčince
☐ Vranie ☐ Zádubnie ☐ Závodie
☐ Zástranie ☐ Žilinská Lehota

3. Ste spokojný/á s bývaním v Žiline?

☐ Som spokojný/á ☐ Som čiastočne spokojný/á ☐ Som nespokojný/á

4. Ako hodnotíte rozvoj a napredovanie mesta v posledných 5 rokoch?

☐ Pozitívne ☐ Negatívne ☐ Neviem posúdiť

5. Ktoré z nasledujúcich oblastí je podľa Vášho názoru potrebné v meste Žilina čo najskôr riešiť a rozvíjať? Vyberte tie oblasti, ktoré sú podľa Vás najdôležitejšie (max. 2)

☐ Školstvo ☐ Ekonomika, podnik. prostredie ☐ Kultúra a kultúrna infraštruktúra
☐ Cestovný ruch, oddych, šport ☐ Doprava ☐ Výskum a vývoj

☐ Bytová výstavba, základná infraštruktúra
☐ Sociálna politika a sociálna infraštruktúra
☐ Iné
☐ Životné prostredie
☐ Informačné technológie

konkretizujte, prípadne uveďte prečo

6. Vyjadrite mieru Vašej spokojnosti so súčasným stavom služieb a zabezpečovania životných potrieb na území mesta Žilina:

	Spokojnosť	Priemer	Nespokojnosť
Stav miestnych komunikácií	☐	☐	☐
Stav chodníkov	☐	☐	☐
Stav verejnej zelene	☐	☐	☐
Stav cyklotrás	☐	☐	☐
Parkovacie miesta	☐	☐	☐
Automobilová doprava	☐	☐	☐
Úroveň mestskej dopravy	☐	☐	☐
Pokrytie elektrickou energiou	☐	☐	☐
Pokrytie plynom	☐	☐	☐
Pokrytie verejným vodovodom	☐	☐	☐
Pokrytie kanalizáciou	☐	☐	☐
Odpadové hospodárstvo (separovanie)	☐	☐	☐
Úroveň požiarnej ochrany	☐	☐	☐
Všeobecná zdravotná starostlivosť	☐	☐	☐
Stav školských zariadení	☐	☐	☐
Kvalita výučby na základných školách	☐	☐	☐
Stav kultúrnych zariadení	☐	☐	☐
Možnosti kultúrnych podujatí	☐	☐	☐
Stav športových zariadení	☐	☐	☐
Možnosti športového vyžitia	☐	☐	☐
Stav sociálnych zariadení	☐	☐	☐
Kvalita sociálnych služieb	☐	☐	☐
Stav cintorínov	☐	☐	☐
Ponuka služieb a obchodu	☐	☐	☐
Bytová politika	☐	☐	
Pokrytie signálom mobilných sietí	☐	☐	☐
Dostupnosť verejného internetu	☐	☐	☐
Práca mestského úradu a samosprávy	☐	☐	☐
Činnosť mestskej polície	☐	☐	☐
Bezpečnosť a ochrana osob. Majetku	☐	☐	☐

7. Chýbajú Vám niektoré služby v uvedených oblastiach?

Školstvo, možnosti vzdelávania
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Doprava
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Sociálna starostlivosť
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Zdravotná starostlivosť

☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Kultúra
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Šport, voľný čas
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

Iné
☐ nie ☐ áno; (uveďte, ktoré?) _____

8. Ktoré problémy je podľa Vás potrebné riešiť čo najskôr? (max. 5)

☐ Vytvorenie nových pracovných príležitostí
☐ Oprava bytového fondu
☐ Vytvorenie podmienok pre novú bytovú výstavbu
☐ Záchrana a oprava kultúrnych pamiatok
☐ Zlepšenie kvality životného prostredia
☐ Zlepšenie činnosti zariadení pre oddych a voľný čas
☐ Budovanie športových a kultúrnych zariadení
☐ Oprava ciest a komunikácií
☐ Zlepšenie úrovne mestskej dopravy
☐ Zlepšenie starostlivosti o starých občanov
☐ Vytvorenie podmienok pre podnikateľov
☐ Zlepšenie zdravotníckej starostlivosti
☐ Zlepšenie kvality komunálnych služieb
☐ Zlepšenie podmienok predškolskej výchovy
☐ Zlepšenie podmienok školskej výchovy
☐ Zlepšenie podmienok mimoškolskej výchovy
☐ Zlepšenie dopravnej dostupnosti
☐ Rozšírenie ponuky služieb – uveďte akých
☐ Zlepšenie informovanosti občanov
☐ Zlepšenie bezpečnosti občanov a ochrany majetku
☐ Iné – uviesť _____

9. Aké konkrétne projekty navrhujete v meste realizovať? (vymenujte)

_____

_____

_____

10. Zaujímate sa o dianie a život v meste Žilina?

☐ Áno, často ☐ Áno, občas ☐ Nie

11. Odkiaľ najčastejšie čerpáte informácie o dianí v meste?

☐ Mestský úrad ☐ Webová stránka mesta ☐ Regionálne noviny

☐ Úradná tabuľa ☐ Internet ☐ Priatelia (rodina)

☐ Iné – uviesť _____

12. Ste spokojný/á s činnosťou miestnej samosprávy v posledných 5 rokoch?

☐ Áno ☐ Čiastočne ☐ Nie

13. Podľa Vášho názoru, v ktorej oblasti by mohla lepšie fungovať miestna samospráva?

Ďakujeme za vyplnený dotazník, prostredníctvom ktorého ste aj Vy prispeli k skvalitneniu života vo Vašom meste.

Riešiteľský tím PHSR mesta Žilina

Príloha 2

AKČNÝ PLÁN MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 - 2015

Východiská pre Akčný plán mesta Žilina na roky 2014 – 2015

Odbor projektov EÚ v úzkej spolupráci s ostatnými útvarmi MsÚ Žilina a OvZP, dlhodobo pripravuje projektové zámery (Interný zásobník projektových zámerov) a žiadosti o nenávratný finančný príspevok.

Pri zostavovaní predbežného poradia nových projektových zámerov na roky 2014 – 2015 boli zohľadňované viaceré kritériá:

- miera aktuálne potreby riešenia daného problému – priorita jednotlivých odborov
- stupeň rozpracovania technickej dokumentácie k jednotlivým projektovým zámerom
- potenciálne možnosti financovania z dostupných, resp. pripravovaných finančných zdrojov – zverejnenie indikatívnych časových harmonogramov jednotlivých operačných programov
- možnosti spolufinancovania projektových zámerov zo strany MsÚ Žilina (predpoklad cca 200 000,00 EUR na kofinancovanie projektov ročne)

V akčnom pláne mesta Žilina na roky 2014 – 2020 sú navrhnuté len tie projektové zámery, ktorých **predkladateľom a realizátorom bude mesto Žilina**. Akčný plán obsahuje bázu projektových zámerov financovateľných z externých zdrojov (2014 – 2015).
Plánované investičné zámery mesta Žilina na jednotlivé roky, financované z vlastných zdrojov, obsahuje priamo Programový rozpočet mesta Žilina.

Pri projektových zámeroch financovateľných z externých zdrojov je uvedená miera priority, ktorá bude zohľadňovaná podľa zverejneného harmonogramu výziev rámci jednotlivých OP a podmienok v samotných výzvach. Pri zdrojoch financovania sme vychádzali z posledných dostupných pracovných verzií operačných programov (júl 2013).

Miera priority:

Vysoká	
Stredná	
Nižšia	

NÁVRHY PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA NA ROKY 2014 – 2015 (externé zdroje financovania)

NÁVRH PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA – PRIORITNÁ OS 1 ROZVOJ ĽUDSKÝCH ZDROJOV NA ROKY 2014 – 2015

Prioritná os	Opatrenie / podopatrenia	Názov - zameranie projektového zámeru / nositeľ projektového zámeru	Navrhované typy indikátorov / previazané na OP	Plánovaný rozpočet (EUR)	Potenciálny zdroj financovania	Priorita
Prioritná os 1 Rozvoj ľudských zdrojov	1.1 Podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily 1.1.1 Zlepšiť prístup k zamestnaniu	Aktívne starnutie (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet zapojených účastníkov	100 0000,00	OP ĽZ (PO 1) , VZ	
	1.1.3 Rovnosť medzi mužmi a ženami a zosúladenia pracovného a súkromného života	Podpora zariadení a služieb pre deti za účelom zosúlaďovania rodinného a pracovného života - jasle, materské škôlky, opatrovateľky, iných rodinných príslušníkov (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet zapojených účastníkov	Neurčený	OP ĽZ (PO 1) , VZ	
	1.2 Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe 1.2.1 Aktívne začlenenie	Podpora komplexných riešení pri zavádzaní efektívnych nástrojov aktívneho sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet zapojených účastníkov	Neurčený	OP ŽL (PO 2), VZ	
		Podpora sociálnej práce a iných odborných činností v prirodzenom prostredí, otvorenom prostredí, náhradnom prostredí a na komunitnej úrovni (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet zapojených účastníkov	Neurčený	OP ŽL (PO 2) – NP	
		Podpora dostupnosti a zvýšenie kvality vybraných sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a iných systémov podporujúcich sociálnu inklúziu (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet zapojených účastníkov	Neurčený	OP ŽL (PO 2) – NP	
	1.2.2 Zlepšenie prístupu k cenovo prístupným, trvalo udržateľným a kvalitným službám vrátane zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb všeobecného záujmu	*Poskytovanie komplexných ošetrovateľských služieb – celoročne, aj počas víkendov (návrh PS Sociálna a bytová oblasť)*	*Počet zapojených účastníkov*	*Neurčený*	*OP ĽZ (PO 2), VZ*	
		Dostatočná kapacita služieb, služby rozložené po celom meste (návrh PS Sociálna a bytová oblasť)	*Počet zapojených účastníkov*	*Neurčený*	*OP ĽZ (PO 2), VZ*	

Prepojenie projektov z prioritnej osi 1 na hlavné indikátory EÚ pre Slovensko *(zdroj: Stratégia Európa 2020)*

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Znížiť počet osôb ohrozených chudobou alebo vylúčením v EÚ aspoň o 20 miliónov (referenčný rok 2008)	+ 1 000 (2011)	- 170 000

Prepojenie na hlavné ciele a indikátory Slovenska pre programové obdobie 2014 – 2020 *(zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
Miera zamestnanosti	% vo vekovej skupine 20 - 64 rokov)	65	72
Miera dlhodobej nezamestnanosti (% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov)	% aktívneho obyvateľstva nad 15 rokov	8,9	3
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	% populácie	20,6 (2011)	17,2

Prepojenie na indikátory mesta Žilina na roky 2014 – 2015 *(zdroj: Programový rozpočet mesta Žilina na roky 2013 – 2015)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	2014	2015
Počet klientov opatrovateľskej služby poskytovanej v byte	Priemerný počet	450	460	470
Zrealizované služby v klientskom centre (KC)	Počet	170000	170000	170000
Počet klientov opatrovateľskej služby poskytovanej v byte	Priemerný počet	450	460	470
Počet dôchodcov využívajúcich služby denných centier (klubov dôchodcov)	Počet	550	600	650
Počet detí umiestnených v jasliach	Počet	95	110	115
Spokojnosť rodičov detí umiestnených v jasliach	%	99	99	99

NÁVRH PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA – PRIORITNÁ OS 2 UDRŽATEĽNÁ DOPRAVA NA ROKY 2014 – 2015

Prioritná os	Opatrenie / podopatrenia	Názov - zameranie projektového zámeru / nositeľ projektového zámeru	Navrhované typy indikátorov / previazané na OP	Plánovaný rozpočet (EUR)	Potenciálny zdroj financovania	Priorita
Prioritná os 2 Udržateľná doprava	2.1 Bezpečná a ekologická doprava v meste	*Budovanie komplexnej cyklistickej infraštruktúry (návrh PS Doprava a Životné prostredie)* • *Prepojenie cyklotrás s komunikáciami pre cyklistov v meste.* • *Vybudovanie bezpečných cyklistických chodníkov.* • *Vytvorenie metodiky tvorby cyklotrás a chodníkov v meste.*	*Nárast počtu osôb využívajúcich cyklodopravu*	*Neurčený*	*IROP (PO 1), VZ*	
	2.2 Investície do verejnej osobnej dopravy	*Modernizácia technického stav verejnej dopravy – autobusy (hybridné nízkopodlažné), trolejbusy (návrh PS Doprava a životné prostredie)*	*Zvýšenie podielu osôb prepravených integrovanou dopravou na celkovom počte prepravených osôb verejnou osobnou dopravou*	*Neurčený*	*OP II (PO 3), OP KŽP (PO 1), VZ*	

Prepojenie projektov prioritnej osi 2 na hlavné indikátory EÚ pre Slovensko *(zdroj: Stratégia Európa 2020)*

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovniam roka 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005) +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo)

Prepojenie na hlavné ciele a indikátory Slovenska pre programové obdobie 2014 – 2020 *(zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	%, zmena voči roku 2005	9,5	13

Prepojenie na indikátory mesta Žilina na roky 2014 – 2015 *(zdroj: Programový rozpočet mesta Žilina na roky 2013 – 2015)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	2014	2015
Prepravení cestujúci v MDH	Počet	12500	12500	12500
Nové vozidlá MHD	Počet	a/n	10	5

NÁVRH PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA – PRIORITNÁ OS 3 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ENVIRONMENTÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA NA ROKY 2014 – 2015

Prioritná os	Opatrenie / podopatrenia	Názov - zameranie projektového zámeru / nositeľ projektového zámeru	Navrhované typy indikátorov / previazané na OP	Plánovaný rozpočet (EUR)	Potenciálny zdroj financovania	Priorita
Prioritná os 3 Životné prostredie a environmentálna infraštruktúra	3.1 Ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívnosti využívania zdrojov	Odkanalizovanie mestských častí Považský Chlmec, Brodno a Budatín (Odbor životného prostredia)	Počet novo vybudovaných a zrekonštruovaných ČOV	4 000 000,00	OP KŽP (PO 1), VZ	
		Štúdia potrieb vybudovania MČOV v častiach mesta, kde nie je možné realizovať odkanalizovanie (Odbor životného prostredia)	Zmapované územie	100 000,00	MŽP, OP KŽP, VZ	
		Štúdia na zmapovanie divokých skládok na území mesta Žilina (Odbor životného prostredia)	Zmapované územie	70 000,00		
		Vybudovanie systému mestského kompostovania (Odbor životného prostredia)	Zvýšená kapacita nakladania s nie nebezpečnými odpadmi	Neurčený	OP KŽP (PO 1), VZ	
		Intenzifikácia separovaného zberu komunálneho odpadu v meste Žilina - druhá etapa	Neurčený	63 000,00	Envirofond - dotácia	
	3.2 Podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizika	Riešenie svahových deformácií vo vybraných lokalitách mesta Žilina – Hájik, Mojšova Lúčka, Vranie (Odbor životného prostredia)	Celková plocha zosuvného územia zabezpečeného proti zosuvu alebo sanovaného v prípade havarijného stavu	Neurčený	OP KŽP (PO 2), VZ	
		Ochrana územia mesta Žilina pred povodňami (Odbor životného prostredia)	Plocha územia zabezpečeného protipovodňovými opatreniami	770 000,00	OP KŽP (PO 2), VZ	

		Realizácia preventívnych opatrení na vodných tokoch /Všivák, Bytčický potok, Kysuca – Vranie, Brodnianka – Brodno (Odbor životného prostredia)	Plocha územia zabezpečeného protipovodňovými opatreniami	340 000,00	OP KŽP (PO 2), VZ	
	3.3 Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch	Rekonštrukcia budovy MsÚ Žilina /zateplenie, výmena okien, tepelné hospodárstvo, klimatizácia (Odbor investičný)	Zníženie energetickej náročnosti verejných budov	1 700 000,00	OP KŽP (PO 3), VZ	
		Zavedenie alternatívnych energetických zdrojov (Odbor životného prostredia)	Podiel tepla z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe Podiel elektriny z OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe	670 000,00	OP KŽP (PO 3), VZ	
	3.4 Politika udržania a rozvoja plôch zelene v meste	Výsadba zelene na území mesta Žilina (Odbor životného prostredia)	Počet podporených prvkov zelenej infraštruktúry	3 330 000,00	IROP (PO 3), VZ	
		Revitalizácia okolia rieky Rajčianka (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných území v mestách*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Revitalizácia Lesoparku Chrasť (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných území v mestách*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Revitalizácia parku Ľudovíta Štúra v Žiline (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných území v mestách*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Estetické scelenie mesta, riešenie úbytku zelene v meste (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha vybudovanej plochy sídelnej zelene v mestách*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	

Prepojenie projektov prioritnej osi 3 na hlavné indikátory EÚ pre Slovensko *(zdroj: Stratégia Európa 2020)*

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
Zníženie emisií skleníkových plynov (SP) o 20% oproti úrovniam roka 1990	-2% (emisie projektované do roku 2020 oproti roku 2005) +0% (emisie roka 2010 oproti roku 2005)	+13% (národný záväzný cieľ pre sektory mimo systému obchodovania s emisiami oproti roku 2005 - stavebníctvo, doprava, poľnohospodárstvo)
20% energie musí pochádzať z obnoviteľných zdrojov	9,8% (2010)	14%
Zvýšenie energetickej efektívnosti o 20% (zníženie spotreby energie o 368 Mtoe) pre EÚ 27 (Mtoe - milión ton ropného ekvivalentu)	Neuplatňuje sa	Zníženie o 1,6 Mtoe

Prepojenie na hlavné ciele a indikátory Slovenska pre programové obdobie 2014 – 2020 *(zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
Emisie skleníkových plynov mimo ETS	%, zmena voči roku 2005	9,5	13
Podiel OZE na hrubej konečnej spotrebe	%	11,3	14
Konečná energetická spotreba	% (%, zmena voči priemeru rokov 2001- 2005)	-1	-11

Prepojenie na indikátory mesta Žilina na roky 2014 – 2015 *(zdroj: Programový rozpočet mesta Žilina na roky 2013 – 2015)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	2014	2015
Objem zvezeného odpadu	t	30000	30000	30000
Objem separovaného odpadu	t	1300	1300	1300
Rozloha spravovaných lesov	ha	81	81	81
Udržiavané detské ihriská	Počet	150	151	151
Plocha zelene o ktorú sa mesto stará	ha	700	700	700

NÁVRH PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA – PRIORITNÁ OS 4 KVALITNÉ A DOSTUPNÉ SLUŽBY VEREJNOSTI NA ROKY 2014 – 2015

Prioritná os	Opatrenie / podopatrenia	Názov - zameranie projektového zámeru / nositeľ projektového zámeru	Navrhované typy indikátorov / previazané na OP	Plánovaný rozpočet (EUR)	Potenciálny zdroj financovania	Priorita
Prioritná os 4 Kvalitné a dostupné služby verejnosti	4.1 Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám 4.1.1 Investovanie do sociálnej infraštruktúry a bývania	Bytový dom Bytčica (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Počet bytov / jedno a dvojizbových	1 041 000,00	ŠFRB, MDVaRR	
		Investície do bytového fondu (dobudovať 3. a 4. kategóriu) – vytvoriť podmienky pre postupné bývanie (návrh PS Sociálna a bytová oblasť)	Zvýšenie podielu nájomných bytov na celkovom počte bytov Počet vytvorených nájomných bytov	*Neurčený*	*IROP (PO2),* OP ĽZ (PO3), VZ	
		Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Andreja Kmeťa 38 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených sociálnych zariadení	540 000,00	OP ĽZ (PO3), VZ	
		Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Puškinova 14 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených sociálnych zariadení	500 000,00	OP ĽZ (PO3), VZ	
		Rekonštrukcia a modernizácia detských jaslí Žilina – Hliny 2 (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených sociálnych zariadení	670 000,00	OP ĽZ (PO3), VZ	
		Stanica opatrovateľskej služby a denný pobyt pre seniorov (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených sociálnych zariadení	200 000,00	OP ĽZ (PO3), VZ	
		Zriadenie klubu dôchodcov a výdajne stravy pre dôchodcov v centre mesta. Nadstavba existujúcej budovy (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených sociálnych zariadení	500 000,00	OP ĽZ (PO3), VZ	
		Rozvoj sociálnych služieb – špeciálne upravené motorové vozidlo, schodolez	Neurčený	30 100,00	MPSVaR SR - dotácia	
	4.1.2 Investovanie do školskej infraštruktúry (predprimárne vzdelávanie, základné školy, stredné odborné školy)	Rekonštrukcia ZŠ Martinská, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených materských škôl	830 000,00	IROP (PO 2), VZ	
		Rekonštrukcia ZŠ Gaštanova Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených materských škôl	1 000 000,00	IROP (PO 2), VZ	
		Rekonštrukcia ZŠ Karpatská, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených materských škôl	1 200 000,00	IROP (PO 2), VZ	

		Rekonštrukcia MŠ Jarná Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených základných škôl	330 000,00	IROP (PO 2), VZ	
		Rekonštrukcia MŠ Limbová, Žilina (Odbor sociálny, zdravotný a bytový)	Kapacita podporených základných škôl	230 000,00	IROP (PO 2), VZ	
		Rekonštrukcia MŠ Andreja Kmeťa, Žilina (Odbor školstva a mládeže)	Kapacita podporených základných škôl	170 000,00	IROP (PO 2), VZ	
	4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región pre podnikanie a zamestnanosť 4.2.1 Podpora fyzickej, ekonomickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských území	Revitalizácia vnútroblokov v meste Žilina (Odbor investičný)	Rozloha revitalizovaných objektov	Neurčený	IROP (PO 3), VZ	
		Športoviská budované spolu s parkovacími miestami – komplexné riešenia a projekty (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných objektov*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Športové areály pre voľnočasové aktivity detí (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných objektov*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Športovo-rekreačné zariadenia dostupné všetkým (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rozloha revitalizovaných objektov*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	
		Rekonštrukcia zimného štadióna na šport i kultúru (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rekonštruovaná plocha, Vytvorená kapacita*	*Neurčený*		
	4.2 Konkurencie schopný a atraktívny región pre podnikanie a zamestnanosť 4.2.2 Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva	Rekonštrukcia NKP Rosenfeldov palác (Odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja)	Rekonštruovaná plocha Počet návštevníkov	1 500 000,00	IROP (PO 3), VZ	
		Zriadenie kultúrneho centra a mestského múzea v NKP Rosenfeldov palác (Odbor kultúry, športu, cestovného ruchu a miestneho rozvoja)	Počet návštevníkov	400 000,00	IROP (PO 3), VZ	
		Sprístupnenie a zviditeľnenie kostola sv. Štefana Kráľa v Žiline (Návrh PS Kultúra, cestovný ruch, šport)	*Rekonštruovaná plocha Počet návštevníkov*	*Neurčený*	*IROP (PO 3), VZ*	

Prepojenie projektov prioritnej osi 4 na hlavné indikátory EÚ pre Slovensko *(zdroj: Stratégia Európa 2020)*

Hlavné ciele stratégie Európa 2020	Súčasná situácia na Slovensku	Národný cieľ v NPR do roku 2020
75% obyvateľstva vo veku 20-64 rokov by mala byť zamestnaná	65.1% (2011)	72%
Zníženie predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10% (obyvateľstvo vo veku od 18 do 24 rokov)	5% (2011)	6%
Aspoň 40% obyvateľstva vo veku 30-34 rokov s ukončeným vysokoškolským alebo rovnocenným vzdelaním	23.4% (2011)	40%

Prepojenie na hlavné ciele a indikátory Slovenska pre programové obdobie 2014 – 2020 *(zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
Predčasné ukončenie školskej dochádzky	%	5	6
PISA	priemer dosiahnutých bodov	488 (2009)	505
Miera vysokoškolsky vzdelanej populácie	%	2,34	40
Roky zdravého života	očakávaný počet rokov	52,6 (2011)	60
Populácia ohrozená chudobou a sociálnym vylúčením	% populácie	20,6 (2011)	17,2

Prepojenie na indikátory mesta Žilina na roky 2014 – 2015 *(zdroj: Programový rozpočet mesta Žilina na roky 2013 – 2015)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový stav	2014	2015
Počet spravovaných mestských bytov	Počet	897	897	897
Novopostavené bytové jednotky za rok	Počet	0	10	10
Prevádzkované MŠ	Počet	26	26	26
Počet základných škôl (ZŠ) v meste	Počet	18	18	18
Počet žiakov navštevujúcich ZŠ	Počet	5683	5683	5683
Nárast počtu detí navštevujúcich voľnočasové aktivity	%	5	5	5
Počet denných centier (klubov dôchodcov)	Počet	3	3	3
Počet dôchodcov využívajúcich služby denných centier (klubov dôchodcov)	Počet	550	600	650
Počet dôchodcov využívajúcich jedálne	Počet	1150	1150	1150
Počet detí umiestnených v jasliach	Počet	95	110	115
Udržiavané detské ihriská	Počet	150	151	151
Počet produktov v oblasti cestovného	Počet	3	3	3

NÁVRH PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV MESTA ŽILINA – PRIORITNÁ OS 6 MODERNÁ A PROFESIONÁLNA VEREJNÁ SPRÁVA NA ROKY 2014 – 2015

Prioritná os	Opatrenie / podopatrenia	Názov - zameranie projektového zámeru / nositeľ projektového zámeru	Navrhované typy indikátorov / previazané na OP	Plánovaný rozpočet (EUR)	Potenciálny zdroj financovania	Priorita
Prioritná os 6 Moderná a profesionálna verejná správa	6.1 Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb	Investície do inštitucionálnych kapacít a do efektívnosti verejnej správy a verejných služieb (Kancelária primátora, Odd. pre strategický rozvoj)	Počet úspešne realizovaných integrovaných viac sektorových stratégií Počet novovzniknutých analytických org. jednotiek VS	200 000,00	OP EVS (PO 1), VZ	
		Ďalšie vzdelávanie zamestnancov Mesta Žilina (Odbor investičný)	Počet vyškolených	Neurčený	OP EVS (PO 1), VZ	
	6.3 Zavedenie inovatívnych elektronických služieb verejnej správy pre občanov a podnikateľov	Modernizácia a rozšírenie mestského kamerového systému pre MP/zvyšovanie bezpečnosti v meste (Odbor investičný)	Počet nových služieb verejnej správy	Neurčený	OP II (PO 7), VZ	

Prepojenie projektov prioritnej osi 6 na hlavné indikátory EÚ pre Slovensko *(zdroj: Stratégia Európa 2020)***a**
hlavné ciele a indikátory Slovenska pre programové obdobie 2014 – 2020 *(zdroj: Národný program reforiem Slovenskej republiky 2013)*

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková hodnota	Celková hodnota v roku 2020
E-Government Index	%	62 (2010)	90

Zoznam skratiek:

VZ	vlastné zdroje (mestský rozpočet, súkromné zdroje atď.)
ZŠ	základná škola
MŠ	materská škola
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
OP ĽZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP II	Operačný program Integrovaná infraštruktúra
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
OP EVS	Operačný program Efektívna verejná správa
OP VaI	Operačný program Vývoj a inovácie
PO	Prioritná os
EHP a NFM	Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus
GS MK	Grantový systém Ministerstva kultúry SR
ŠR	Štátny rozpočet
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
ZoIP	Zákon o investičnej pomoci
PS	Pracovná skupina
NP	Národný projekt